

Gorenjski Glas

PETEK, 24. DECEMBRA 2021

LETO LXXIV, ŠT. 102, CENA 2,00 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Odgovorni zase in za državo

Pesem poje, da je božični čas najlepši čas. Za nas, državljanke in državljane Slovenije, to še posebej velja, saj le dan po božiču, 26. decembra, praznujemo dan samostojnosti in enotnosti.

JOŽE KOŠNJEK

Kranj – Božični čas je priložnost za veselje in za praznovanje, za prijateljstvo in razumevanje med ljudmi, za odprto srce, za premišljevanje in molitev, pa tudi za dobra dela, za pomoč ljudem v najrazličnejših stiskah. Je poseben čas, ki prevzame verujoče in neverujoče, stare in mlade, bogate in revne. Znane so zgodbe, kako so v zgodovini na božični večer celo vojaki na frontah odložili orožje in si drug drugemu iz strelskih jarkov voščili za božič in kako so najbolj

kruti gospodarji na sveti večer namenili svojim podložnim prijaznejšo besedo in izdatnejši kos kruha ...

Današnji čas pa terja od nas tudi odgovornost. Najprej do sebe in svojega zdravja, do zdravja in varnosti svojih bližnjih in nasploh do okolja, v katerem živimo. Prav neverjetne so brezbriznost, slepost in sebičnost posameznikov, ki trosijo nesmisle in mižijo, čeprav ljudje okrog njih zbolevajo in umirajo. Odgovornost do sebe, do okolja in tudi do zdravja je dejansko tudi odgovornost do

svoje države, ki bo v ponedeljek stopila v 31. leto samostojnosti. Naše spoštovanje do nje in njenih institucij je padlo zelo nizko. Kdaj je za tak odnos kriva tudi država sama, ki ne zna biti prijazna in razumevala do nas, državljanov. Vseeno bi se bilo koristno kdaj spomniti na besede pokojnega ameriškega predsednika Johna F. Kennedyja, ki jih je izrekel na inauguraciji 20. januarja leta 1961: »Ne sprašujte, kaj lahko država naredi za vas, ampak se vprašajte, kaj lahko vi naredite zanj!«



Božični čas zaznamuje tudi postavljanje jaslic. V Srednji vasi pri Šenčurju so jih letos zunaj, na prostem, postavili enaindvajset. / Foto: Gorazd Kavčič

Silvestrovanj na prostem letos ne bo

Izjema od napotitve v karanteno so samo še cepljeni s poživitvenim odmerkom. Po novem tudi omejitve števila strank v trgovinah. Na silvestrovo bodo gostinski lokali lahko odprti, silvestrovanj na prostem pa ne bo.

SUZANA P. KOVAČIČ

Ljubljana – Včeraj je začel veljati vladni odlok, s katerim izjema od napotitve v karanteno na domu po visoko tveganem stiku s povzročiteljem covida-19 velja samo še za osebo, ki je prejela poživitveni odmerek cepiva skladno z navodili in priporočili NIJZ. Vlada

je določila omejitve števila strank v trgovinah na deset kvadratnih metrov na stranko. Ob vходу mora biti objavljena informacija o največjem številu strank, ki so lahko hkrati v prostoru. Tudi ta odlok je že stopil v veljavo, in kot so še pojasnili na vladi, so sledili mnenju svetovalne strokovne skupine. »Glede na pričakovanje,

da bo v državi prišlo do prevladovanja različice omikron, nizko stopnjo precepljenosti in posledično pričakovano višjo obremenitev bolnišnic je treba zaostri ti ukrepe.« Skrajšuje se veljavnost izvida PCR-testa, ki ne sme biti starejši od 48 ur, izvid hitrega testa pa ne starejši od 24 ur.

► 2. stran

Kriminalisti prijeli moškega, ki se je cepil že sedemkrat

Moškega so prijeli, ko je prišel v cepilni center že na osmo cepljenje proti covidu-19. Za cepljenje je od drugih štirih osumljencev, ki so ga napeljali k dejanju, da bi zanje pridobil EU covidna potrdila, prejel nizka plačila. Vse so ovadili zaradi kaznivega dejanja overitve lažne vsebine.

► 10. stran

V današnji številki priloga: **tržiški glas**

ŠPORT

Kamniške odbojkarice pokalne zmagovalke

Odbojkarice Calcita Volleyja so v finalu Pokala Slovenije premagale Novo KBM Branik. Med moškimi so Kamničani, ki so branili naslov, izpadli v polfinalu. Odbojkarska zveza je razglasila najboljše odbojkarje in trenerje leta 2021.

EKONOMIJA

Božičnice ponekod visoke, druge jih ne bo

Najradodarnější gorenjski delodajalci bodo letos zaposlenim izplačali več kot dva tisoč evrov božičnice, v nekaterih panogah, ki jih je epidemija novega koronavirusa najbolj prizadela, pa božičnice sploh ne bo.

CG+

Ve, kdaj mu je koža najbolj prav

Bojan Trampuš je znan škofoleški obraz iz dveh zgodb – priljubljene-ga gostinca picerije Jesharna in vsestranskega igralca ter enega stebrov ansambla Loškega odra. Z razlogom sva v ospredje postavila drugo zgodbo.

CG+

Za srečo ni treba veliko

V devetčlanski družini Zupan iz Sore se zelo veselijo božično-novoletnih praznikov. »Pomembno nam je samo, da smo lahko doma, drug z drugim, se pogovarjamo,« je povedala Katja Zupan, mamica sedmih otrok.

VREME

Danes bo delno jasno, pihal bo jugozahodni veter. Jutri in v nedeljo bo oblačno, občasno bo deževalo. Topleje bo.



1/5 °C

jutri: oblačno s padavinami



KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Dogovor

Korona in kovid sta skupaj stopila
in med seboj dogovor sklenila.
»Ej kovid,« mu pravi korona,
»pojdi z menoj, bova ves svet obhodila,
saj skupaj bova več moči imela.«
Tako sta se dogovorila:
»Pojdiva med ljudi,
čim več jih bova v bolnišnico in pod zemljo poslala,
v najino družbo pa še omikron bova povabila
in zamisel bo popolna.
Tako moč bomo imeli,
da tudi če se vsi cepijo,
se nas ne bodo tako hitro znebili.
Še dolgo bomo med njimi živeli
in v njihove domove jih bomo zaklenili.«

Pesem nam je poslala naša naročnica **Marija Bučan iz Kranja**. Če bi tudi vi radi z nami delili kakšno pesem ali zgodbo, nam le pišite na: koticsek@g-glas.si ali na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Vsem bralcem Gorenjskega glasa želimo prijetne praznike!

Darilo
izzrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme **TOMAŽ KUNČIČ iz Radovljice.**

Telekom Slovenije doniral tudi zavodu Cirius

Kamnik – Ob zaključku leta je Telekom Slovenije donacijo v skupni višini 30 tisoč evrov namenil petim organizacijam, ki pomagajo starejšim, ki živijo sami, ter otrokom in mladostnikom, ki potrebujejo rehabilitacijo, so dolgotrajno bolni ali prihajajo iz socialno nesposobnih okolij. Tako so med drugim pet tisoč evrov podarili tudi Centru za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje Kamnik (Cirius). »Veseli nas, da Telekom Slovenije pomaga otrokom in mladostnikom s posebnimi potrebami. V obdobju pandemije covid-19 in ukrepov, povezanih s tem, je zanje še posebej težko in zahtevno. Donacijo bomo namenili izvajanju vzgojno-izobraževalnih, svetovalnih, terapevtskih, rehabilitacijskih in zdravstvenih storitev,« je ob prevzemu donacije dejal direktor Ciriusa Goran Pavlič.



**Želimo Vam miren in vesel Božič,
čestitamo ob Dnevu samostojnosti
in enotnosti ter želimo zdravja,
sreče in veselja v Novem letu 2022!**



SDS
MO SDS KRANJ
Mag. Branko Grims
www.kranj.si



Silvestrovanj na prostem ne bo

1. stran

Danes in jutri ter 31. decembra in 1. januarja je dovoljeno zasebno zbiranje, če gre za člane največ treh gospodinjstev. V gostinskih obratih bodo dovoljene daljše silvestrske večerje, strežba časovno ne bo omejena, potreben pa bo negativen izvid testa na covid-19 za vse. Silvestrovanj na prostem pa ne bo.

Udeležba na javnih kulturnih in športnih prireditvah je omejena na 750 ljudi, ostajajo pogoj PCT, nošnja maske in sedeči režim.

Vlada je soglašala s predlogi amandmajev, ki so bili podani k predlogu Zakona o dodatnih ukrepih za preprečevanje širjenja, omilitev, obvladovanje, okrevanje in odpravo posledic covid-19.

Amandmaji se med drugim nanašajo na podaljšanje trajanja Programa finančnih spodbud covid-19 skladno s podaljšanjem časovnega okvira EU, na popravek pri ukrepu glede turističnih bonov skladno z mnenjem zakonodajno-pravne službe državnega zbora, na dopolnitev z novim ukrepom za likvidnostna posojila Slovenskega podjetniškega sklada in na dopolnitve, ki se nanašajo na izredno uskladitev pokojnin, plač zdravnikov in zobozdravnikov, odškodnin zaradi cepljenja, prihodov iz držav s slabo epidemiološko sliko ter na časovno podaljšanje nekaterih ukrepov, ki se iztečejo konec letošnjega leta.

Dnevi cepljenja v Kranju

Od 19. do 23. decembra je potekala vseslovenska akcija Stopimo skupaj – Dnevi



Foto: Gorazd Kavčič

Včeraj je bilo v državi hospitaliziranih 624 covidnih bolnikov. Osebe na covidnem oddelku Splošne bolnišnice Jesenice predano skrbi tudi za najtežje bolne paciente, kljub preobremenjenosti pa delo opravljajo z dobro voljo in pozitivno energijo. Med njimi je tudi absolventka s Fakultete za zdravstvo Angele Boškin Tinkara Lukan, ki v bolnišnici opravlja študentsko delo. Ker jim nasmehe zakrivajo maske, pravijo, da se smeji z očmi.

cepljenja. Ker je bila akcija včeraj še aktualna, njene uspešnosti še ne moremo povzeti v celoti. Če pa pogledamo samo največji gorenjski cepilni center v kranjski vojašnici, se je v nedeljo cepilo 360 ljudi, v ponedeljek 382 in v torek 427. Velika večina je bila cepljena s pozitivnim odmerkom, s prvim odmerkom v ponedeljek le 25, v torek 22. Za primerjavo: na odprtih terminih cepljenja pred začetkom omejenih akcij so v kranjski vojašnici skupno cepili okrog petsto ljudi na teden.

Hitro testiranje v Škofji Loki

Iz Ambulante Dolenc so sporočili, da do nadaljnjega izvajajo hitro antigensko testiranje vsak delovnik na

lokaciji SGP Technik na Stari cesti 2 v Škofji Loki, in sicer ob ponedeljkih in četrtekih od 6.45 do 10. ure, ob torkih, sredah in petkih pa od 6.45 do 10. ure in od 16. do 18. ure. Testiranje izvajajo tudi na lokaciji Počivalo, smučišče Cerkno, vsako soboto in nedeljo od 8. do 11. ure.

Kakšne bodo posledice omikrona

Koronavirusne razmere so se v zadnjih dneh v Sloveniji izboljševale, v sredo je bilo potrjenih 1124 primerov novih okužb, delež pozitivnih je bil 22,8-odstoten. Po podatkih NIJZ je število aktivnih primerov okužb v državi pod 17 tisoč, sedemdnevno povprečje okužb pa je nekaj čez 1100.

Hospitaliziranih je bilo včeraj 624 covidnih bolnikov, od tega 202 v oddelkih intenzivne terapije. Po oceni Instituta Jožef Stefan (IJS) pa se bodo zaradi hitrega širjenja različice omikrona krivulje pozitivnih testov predvidoma še pred koncem leta začele vse bolj strmo obračati navzgor. »Kako se bo to odražalo na številu hospitaliziranih covidnih bolnikov na navadnih in intenzivnih oddelkih, bo odvisno od resnosti bolezni, ki jo povzroča. Omikron se tako hitro širi zaradi izogibanja imunskega sistemu in še večje kužnosti od delte.« Na IJS zato znova pozivajo k doslednemu izvajanju pravila CPT (cepljeni, testirani, preboleli) in vseh drugih ukrepov za zajezitev virusa.

Slovesno ob državnem prazniku

Osrednja državna proslava ob dnevu samostojnosti in enotnosti je bila že včeraj, v četrtek.

C. Z., M. B., J. P.

Kranj – V nedeljo, 26. decembra, bomo v Sloveniji praznovali dan samostojnosti in enotnosti, v spomin na dan razglasitve izida referendum o samostojnosti Slovenije 26. decembra 1990. Na referendumu, ki je potekal tri dni prej, 23. decembra 1990, je bila več kot 93-odstotna udeležba, okoli 95 odstotkov volivcev pa je na vprašanje »Ali naj Slovenija postane samostojna in neodvisna država?« odgovorilo pritrdilno. S tem so bili postavljeni temelji za osamosvojitve Slovenije.

Osrednja državna proslava ob dnevu samostojnosti

in enotnosti je bila včeraj, v četrtek, v Cankarjevem domu v Ljubljani, slavnostni govornik je bil predsednik vlade Janez Janša, sicer pa je bila v ospredju predstavitev kulturne omike sedmih slovenskih pokrajin (tudi Gorenjske) v sedmih jezikovnih narečjih, sedmih besedilih poezije pa tudi preko glasbe in plesa. Včeraj je bila v počastitev praznika tudi slavnostna seja državnega zbora, na Brdu pri Kranju je bil sprejem za svojce padlih pripadnikov Teritorialne obrambe, ministrstva za notranje zadeve in civilnih žrtev ter ranjenih v vojni za Slovenijo, v stolni cerkvi v Ljubljani pa maša

za domovino, ki jo je daroval ljubljanski nadškof in metropolit Stanislav Zore. Že v torek je Društvo poslancev 90 v veliki dvorani državnega zbora pripravilo slavnostno akademijo, na kateri so poslanci in poslanke – delegati in delegatke osamosvojitvene skupščine prejeli spominsko značko in spominsko listino.

Ob dnevu samostojnosti in enotnosti bo v medvoški občini tradicionalno praznovanje na Sv. Jakobu, ki pa bo tudi letos potekalo virtualno. Začelo se bo v nedeljo, 26. decembra, ob 18. uri na Televiziji Medvode in na družbenih omrežjih Občine Medvode. Kulturni program

bo preplet žlahtne slovenske poezije in proze ter glasbe. Slavnostni govornik bo diplomat Tomaž Kunstelj, veleposlanik Slovenije v Italiji, gledalce pa bo nagovoril tudi Nejc Smole, župan Občine Medvode.

Ob državnem prazniku bodo proslavo v nedeljo, 26. decembra, pripravili tudi v Kamniku – organizatorja sta Društvo Demos na Kamniškem in Občina Kamnik. Proslava se bo za povabljenе goste v Domu kulture Kamnik začela ob 18. uri, za vse ostale pa bodo zaradi omejitev druženja pripravili prenos v živo na kanalu Doma kulture Kamnik na YouTubeu.

Turistična središča se polnijo

Na Bledu, v Bohinju in Kranjski Gori so zadovoljni z obeti za praznične dni, ko bodo nastanitvene kapacitete v veliki meri zapolnjene. Večinoma prihajajo slovenski gostje, tujcev je le za vzorec. Upajo, da zaostrovanje protikoronskih ukrepov ne bo vodilo v odpovedi.

MARJANA AHAČIČ,
SUZANA KOVAČIČ

Bled, Bohinj, Kranjska Gora
– Pred nami so božično-novoletni prazniki. Letos so sicer praznični dnevi na soboto in nedeljo, zaradi česar ne za božič ne za novo leto ni dela prostih dni, so pa prihodnji teden šolske počitnice, zato bo marsikdo čas izkoristil za krajši zimski oddih.

To se pozna tudi v gorenjskih turističnih središčih, na Bledu, v Bohinju in Kranjski Gori, kjer so za zdaj zadovoljni s prazničnimi obeti.

Blejski hoteli bodo tako za praznike dobro zasedeni, poročajo hotelirji. »Rezervacij je vedno več, več bo slovenskih gostov, kar pa nikakor ne pomeni, da tujih ne bo. Bled bo za praznike obiskala celo skupina gostov iz Velike Britanije,« je povedala Romana Purkart s Turizma Bled in poudarila, da je v tem trenutku najpomembnejše to, da ponudniki turističnih kapacitet ne beležijo večjih odpovedi.

Podobno je v Bohinju, kjer prav tako kaže, da bodo v času božično-novoletnih praznikov kapacitete zelo dobro zasedene. Za zdaj glede na rezervacije beležijo od 70- do 90-odstotno zasedenost – ob tem pa se nastanitve še vedno vsak dan polnijo.



Foto: Mojca Odar, Turizem Bohinj

V Bohinju so z obiskom zadovoljni. Predvsem ob koncih tedna pa urejene proge tako kot na Bledu in v Kranjski Gori privabljajo tudi številne navdušence nad tekom na smučeh.

Večina gostov je res domačih, v povprečju kar okoli osemdeset odstotkov, čeprav se pri tem ponudniki razlikujejo, so povedali na Turizmu Bohinj. Tujcev ni veliko, prihajajo pa od vsepovsod, iz Hrvaške, Madžarske, Poljske, Češke, tudi iz Nemčije in celo Rusije. Prevladujejo družine, sledijo pari, za novo leto pa predvsem v zasebnih nastanitvah pričakujejo tudi manjše skupine.

V Bohinju so sicer zadovoljni, da so zelo dobre rezultate beležili tudi v novembru, ko so zabeležili več kot 50-odstotno povečanje

števila gostov glede na zadnje predkoronsko leto 2019. Ob tem, pojasnjujejo, je tudi december boljši kot po navadi, predvsem to velja za konce tedna.

»Bohinj pa je te dni tudi pravi tekaški raj: urejene proge za tek na smučeh so v Spodnji in Zgornji Bohinjski dolini, v Stari Fužini, na Soriški planini in seveda na Pokljuki,« je še povedala Katarina Košnik z Občine Bohinj.

Na Turizmu Kranjska Gora so povedali, da je za praznike destinacija Kranjska Gora več kot 90-odstotno zasedena. »To je najbolj

zaželen termin, in obdobje med 20. decembrom in 10. januarjem je za nas izredno pomembno, predstavlja vrhunec zimske sezone, saj takrat ustvarimo kar trideset odstotkov prometa,« je povedala Mojca Mežek, predstavica za odnose z javnostmi na Turizmu Kranjska Gora. Kot je še pojasnila, za zdaj prevladujejo slovenski gostje, ki unovčujejo tudi turistične bone. »Na žalost je zaznati tudi nekaj odpovedi predvsem italijanskih in avstrijskih gostov, ki so posledica zaostritve covidnih ukrepov v omenjenih državah.«

k

KOMENTAR
ALENKA BRUN

Trgovci s figo v žepu

Seveda je t. i. črni petek oziroma black Friday ponovno upravičil pričakovanja trgovcev, vendar letos zlasti spletnih. Odkar smo v primežu pandemije, so se namreč celo tisti, ki so vedno prisegali na obisk trgovin, kar navadili, da več kupujejo na spletu.

Črni petek je bil na začetku predvsem ameriška domena. Slovenci smo vrsto let le na spletu in po televiziji gledali ljudi, ki so bili pripravljeni celo noč do odprtja trgovin stati v vrsti, da so lahko kupili izbrani izdelek, katerega cena je bila na črni petek tudi za sedemdeset odstotkov nižja od polne cene. Nismo potrebovali dolgo in smo črni petek umestili v svoj koledar. Podobno je bilo tudi s t. i. cyber Mondayem oziroma spletnim ponedeljkom, ki se zgodi takoj za črnim petkom.

Letos nas je epidemija kljub vsemu malce upočasnila glede nakupov – vsaj tako bi človek pomislil »na prvo žogo«. Pri največji platformi za primerjalno spletno nakupovanje v regiji (Ceneje.si) so se lotili analize akcij za letošnji črni petek in ugotovili, da so bili tako kot pretekla leta letošnji zmagovalci izdelki s področja elektronike. Da v bistvu ni bilo poražencev – ne na strani ponudnikov in ne na strani kupcev. Večina spletnih trgovin je akcije za črni petek raztegnila na cel konec tedna, celo teden,

eni so ga s popusti napovedovali že prej. V analizi ugotovljajo tudi, da nakupovalni prazniki in lov za ugodnimi cenami ostajajo med slovenskimi potrošniki izjemno priljubljeni. So pa kazalniki v decembru pokazali, da je v času predbožičnega nakupovanja največji porast pri nakupu športnih pripomočkov, najbolj tekaških smuči, drsalk, derez in podobno.

December je pač tak mesec, mesec obdarovanj. In seveda različnih popustov in akcij že s tega vidika ne manjka. A ljudje vedno znova pozabljamo, da se ti sploh ne nehajo, da je vsak mesec nekaj znižano. Gre dejansko za znižanja, pa je tudi vprašanje, ki si ga vsakokrat zastavljamo. Kajti v praksi je spletni nakup vzmetnice v času decembrskih akcij in črnega petka lahko videti takole: cena pred črnim petkom je bila s popustom precej nižja kot tista v obdobju veljavnosti popustov črnega petka. Po končanem obdobju popustov pa je kmalu sledilo obdobje, ko je bila vzmetnica spet cenejša od »znižane« cene na črni petek ...

Skratka – previdnost pri nakupovanju na spletu ali v živo v času akcij in popustov ni odveč, saj se rado zgodi, da ravno v obdobju, ko naj bi bili popusti največji, trgovec pričaka kupca resda z vabljivim nasmehom in mamljivimi znižanji, a lahko tudi s figo v žepu.

Čopova diploma Boženi Kolman Finžgar

Božena Kolman Finžgar, direktorica Knjižnice A. T. Linharta Radovljica, je letošnja prejemnica Čopove diplome, najvišjega priznanja za izjemne uspehe na področju knjižničarstva v državi.

MARJANA AHAČIČ

Radovljica – V torek zvečer je Zveza bibliotekarskih društev Slovenije podelila letošnje Čopove nagrade, stanovska priznanja za izjemne uspehe na področju knjižničarstva. Najvišje priznanje, Čopova diploma, je šlo tokrat v roke Boženi Kolman Finžgar, dolgoletni direktorici Knjižnice A. T. Linharta Radovljica, za njene dosežke pri spodbujanju branja otroške in mladinske književnosti.

Kot so poudarili v obrazložitvi nagrade, Kolman Finžgarjeva s svojim empatičnim pristopom do ranljivih skupin razvija in spodbuja razvoj posebnih



Božena Kolman Finžgar / Foto: Gorazd Kavčič

biblio-pedagoških aktivnosti, ki tudi tem skupinam prebivalcev približajo knjižnično dejavnost.

»V prostor mladinskega knjižničarstva se je zapisala

s številnimi projekti za spodbujanje ljubezni do branja in predvsem prebujanja zanimanja za branje,« poudarjajo v utemeljitvi in dodajajo, da projekte, kakršna sta

na primer Branje na daljavo in Noč z Andersenom, zastavi izjemno povezovalno, zato jo pogosto odpeljejo čez različne meje. Ugotovitve v slovenskem prostoru z aktivnim udejstvovanjem na mednarodnih konferencah aktivno prenaša v mednarodno okolje, ob tem pa redno skrbi tudi za prenos aktualnih in mednarodnih smernic v lokalno okolje. »V največji meri se je to udeležilo pri izgradnji nove knjižnične stavbe v Radovljici, še bolj pa, ko je knjižnično stavbo spreminjala in jo še spreminja v knjižnični dom mesta,« so slovenski knjižničarji poudarili ob podelitvi nagrade Boženi Kolman Finžgar.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Cveto Zaplotnik, Urša Peternel

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik; stalni sodelavci: Jože Košnjek, Maša Likosar, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, Ilovra Stritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE
Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sredo od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Tiskarsko središče d. o. o. / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 2,00 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Rekordni proračun

Kranjskogorski občinski svetniki so sprejeli občinski proračun za leto 2022.

SUZANA P. KOVAČIČ

Kranjska Gora – Med prvo in drugo obravnavo so prihodke v proračunu Občine Kranjska Gora zvišali še za dobrega pol milijona evrov. Kot so pojasnili občinskim svetnikom na nedavni seji, je planiran povečan prihodek od parkirnin, dodana je prodaja še enega stanovanja (od skupaj dveh) in garaže, po sprejetem zakonu o izvrševanju proračuna so se občinam tudi dvignila sredstva za uravnoteženje razvitosti. Na odhodkovni strani je proračunski dvig za dobrega 1,6 milijona evrov. V vrednosti nekaj čez 1,5 milijona evrov gre za prenos projektov, ki so že v teku in se bodo nadaljevali v naslednjem letu.

Župan Janez Hrovat se je opredelil do treh predlogov, ki so prispeli v času javne obravnave. Svetnikom je predlagal sprejem predloga odbora za gospodarstvo in gospodarske javne službe za sofinanciranje izvedbe projekta Gorniške vasi (Bergsteigerdörfer). Mojstrana namreč želi pridobiti naziv gorniške vasi, ki jo za območje Slovenije podeljuje Planinska zveza Slovenije, in tako še utrditi značaj planinske in gorniške vasi. Župan je podprl tudi predlog Krajevnne skupnosti »Rute« – Gozd - Martuljek in Srednji Vrh za nakup dveh miz za namizni tenis za dvorano gasilskega doma in Planinskega društvu Gozd Martuljek za obnovo plezalne stene ter za vzdrževanje drsališča. Ni pa podprl predloga Krajevnne skupnosti Rateče - Planica, da se v proračun vključi prenova opornega zidu pri avtobusni postaji v Ratečah, ker so, kot je pojasnil svetnikom, druge prioritete.

Med prvo in drugo obravnavo proračuna so bila dodana sredstva za igrišče pri Osnovni šoli 16. decembra Mojstrana, zvišana sredstva za novogradnje in rekonstrukcije občinskih cest, parkirišča, investicije v komunalno infrastrukturo, javno razsvetljavo, sprehajalne poti, urbano opremo ... Sprejet je bil tudi amandma podžupana Bogdana Janše, da se za Nordijsko društvo Rateče - Planica zagotovijo sredstva za nakup štirih kontejnerjev za potrebe njihovih tekmovalcev (tekačev in skakalcev), s tem bodo trajno rešili prostorski problem društva.

Prihodki v skupnem znesku znašajo nekaj čez 14,4 milijona evrov, odhodki nekaj čez 18,6 milijona evrov, razliko bodo pokrili iz presežka preteklih let. Občinski svetniki so proračun za leto 2022 sprejeli. Občina ima v načrtu razvojnih programov za obdobje 2022–2025 v prihodnjem letu sredstva za investicije, ki se bodo sofinancirale iz EU in državnih virov: novi vodohran Alpina, energetsko sanacijo obstoječega vrtca v Mojstrani ter ureditev cest in parkirišč na območju Triglavskega narodnega parka. Ob načrtovanem krožišču v Podkorenu je predvidena tudi nova dostopna cesta do smučarskega poligona, v Gozdu - Martuljku gradnja manjkajočega pločnika, znaten del sredstev bo namenjen za modernizacijo občinskih cest s komunalno infrastrukturo, gradnjo parkirišč, nadaljevali bodo obnovo ceste in pločnika na Vrški cesti ter obnovo obstoječih vodovodov, zgradili nov vodohran Srednji Vrh in vrtino za nov vodohran v Gozdu - Martuljku ...

Danica že ima novo streho

Zaključila se je prva faza energetske sanacije prireditvene dvorane, s katero bodo v Bohinju pridobili energetsko učinkovit in z okolico usklajen objekt.

MARJANA AHAČIČ

Bohinjska Bistrica – Dvorana Danica v Bohinjski Bistrici ima novo streho, s čimer je zaključena prva faza obnove objekta, ki bo po končani rekonstrukciji energetsko učinkovit, z novo streho in fasado pa tudi oblikovno in barvno bolj usklajen z okolico.

O tem, da je treba na objektu najprej zamenjati poškodovano streho in ga kasneje energetsko sanirati, ga preurediti v klasično športno dvorano in nato v čim krajšem času pristopiti še k nadgradnji objekta, se je bohinjski občinski svet strinjal že na eni od spomladanskih sej.

Dvorano Danica namreč v Bohinju želijo preurediti v sodobno večnamensko dvorano, ki bo namenjena različnim prireditvam, obenem pa bo omogočala izvajanje občinskih dejavnosti, odgovarjala potrebam športne vadbe v lokalnem okolju, potrebam rekreativcev



Dvorana Danica ima novo streho, nadaljevanje temeljite sanacije, predvsem energetske, sledi spomladi.

in bo primerna za oddajo različnim športnikom in drugim organizacijam.

Letos so tako zamenjali dotrajano streho, spomladi pa se bo delo nadaljevalo z zamenjavo fasad, ureditvijo rekuperacije ter izboljšanjem požarne varnosti objekta, je pojasnila Katarina Košnik z bohinjske občinske uprave.

Investicija je vredna nekaj manj kot 520 tisoč evrov, pri čemer je občina pridobila skoraj 50-odstotno sofinanciranje ministrstva za infrastrukturo, prav zaradi dolgotrajnih postopkov pridobivanja sredstev države pa se je načrtovana izvedba investicije tudi nekoliko zamaknila, so še pojasnili na občinski upravi, kjer

dodajajo, da še dodatnih sedemdeset tisoč evrov za sanacijo dvorane pričakujejo tudi z razpisa Fundacije za šport.

V dvorani zaradi trenutnih razmer ne morejo organizirati prireditve, je pa, tako kot je bila tudi večino časa sanacijskih del, na voljo za uporabo domačim, predvsem športnim društvom.

Darila za otroke v stiski

ANA ŠUBIČ

Kranj – Center za socialno delo (CSD) Gorenjska, Enota Kranj, bo tudi letos obdaril otroke v tradicionalni dobrodelni akciji Tudi za naše otroke. Obdaritev je namenjena otrokom in mladostnikom, za katere starši iz različnih razlogov ne zmorejo poskrbeti v zadostni meri, tistim, ki so nameščeni v vzgojne

zavode, stanovanjske skupine, zavode za usposabljanje in rejniške družine oz. so vključeni v rehabilitacijo ali živijo pri skrbnikih, ter odraslim s posebnimi potrebami. »Zbrana finančna in materialna sredstva programa namenimo za vsakoletno novoletno obdaritev, saj želimo otrokom in mladostnikom sporočiti, da v svojih stiskah niso sami,« so sporočili s CSD, enota

Kranj. Letos bodo obdarili 146 otrok in mladostnikov ter oseb s posebnimi potrebami iz občin Kranj, Cerklje, Jezersko, Naklo, Predvor in Šenčur. V preteklih letih so jih obdarovali na prireditvah v avli Mestne občine Kranj, letos pa zaradi epidemioloških razmer to ni bilo možno. Obdarjeni bodo posamično, darila pa jim bodo predale strokovne delavke CSD.

Elan podaril petnajst parov smuč

Begunje – Družba Elan je pred dnevi podarila 15 parov otroških smuč. Deset parov so darovali Osnovni šoli Šmarjeta iz Šmarjeških Toplic, pet pa Osnovni šoli Riharda Jakopiča iz Ljubljane. Na razpis družbe se je sicer prijavilo kar 118 slovenskih osnovnih šol. Kot pravijo v Elanu, šole tudi sicer podpirajo pri organizaciji športnih dni na snegu. Že septembra so več parov turnih smuč podarili tudi Osnovni šoli Vitanje.

2022

Vesele praznike in obilo zdravja!

Komunala Kranj
www.komunala-kranj.si

Srečno, zdravo, zadovoljno in uspešno 2022!

ČADEŽ Za prste oblikati

MESNICE ČADEŽ Kranj, Koroška c. 26 / Jesenice, C. Cirila Tavčarja 6 / Škofja Loka, SPAR partner Čadež v Nami / Bohinjska Bistrica, SPAR partner Čadež, Triglavška c. 36. Mesnine Čadež so na prodaj tudi v trgovinah SPAR, Mercator in E.Leclerc.
www.mesarstvo-cadez.si



Ohranjajo ribjo populacijo Občina za ureditev parkiranja na Jezercih

V ribogojnici v Zgornji Besnici je Center za trajnostni razvoj podeželja Kranj v sodelovanju z Ribiško družino Tržič pripravil naravoslovni dogodek, kjer so predstavili smukanje rib.

MAŠA LIKOSAR

Zgornja Besnica – Dogodek Skrivno življenje rib – Spoznajte, kako se smuka ribe je potekal v okviru projekta Ribja narava Gorenjske, katerega namen je predstavitev ribje naravne dediščine in sonaravnega gospodarjenja v vodah. »Aktivnosti so usmerjene v oblikovanje naravoslovnega izobraževalnega programa, ki se bo predvidoma prihodnje leto izvajal pilotno,« je povedal Uroš Brankovič iz Centra za trajnostni razvoj podeželja Kranj.

Ribiška družina (RD) Tržič razpolaga z ribogojnico v Zgornji Besnici, kjer vzrejajo genetsko čiste potočne postrvi od iker do matične jate. Za potrebe vlaganja zaroda potočne postrvi v gojitvene potoke od plemenske matične jate pridobijo okrog milijon iker. »Smukanje je odvzem spolnih celic spolno zrelih rib za nadaljnjo gojitev,« je povedal Janez Čadež, gospodar RD Tržič, kjer s pregledovanjem samic na zrelost začnejo novembra in jih tedensko pregledujejo vse do sredine januarja. »Osmukane ikre takoj oplodimo s semensko tekočino samcev, jih namestimo v valilnike in po približno 54 dneh se prve že izvalijo. Po



Zrelost plemenk člani Ribiške družine Tržič pregledujejo enkrat tedensko. / Foto: Primož Pičulin

treh mesecih od izvalitve zarod preselimo v zunanje baze,« je pojasnil Čadež.

Ko zarod porabi hrano v mešičku, je primeren za vlaganje v gojitvene potoke, ki morajo biti že izlovljeni in pripravljeni za vlaganje zaroda. »To pomeni, da je treba vse mladice, ki so bile v potok vložene kot zarod pred dvema letoma, izloviti in preseliti v športno-ribolovne vode, kjer mladice naprej priraščajo in nekje v tretjem ali četrtem letu dosežejo spolno zrelost in že prihaja do naravne drsti. Če teh dvoletnih mladice ne bi izlovili, bi bil vložen zarod hrana za večje ribe,« je dejal Čadež in nadaljeval: »Ko je zarod spomladi vložen v gojitveni potok, nimamo več vpliva na vzrejo. Izkoristek sonaravne

vzreje je sicer glede na vloženi zarod od pet do sedem odstotkov, v potokih s slabšimi pogoji pa je še slabši.« Nekaj zaroda RD Tržič zadrži v ribogojnici za obnavljanje matične jate in za nadaljnjo vzrejo do faze mladice ali celo do rib merske velikosti, če jim to dopušča vodostaj v poletnih mesecih, nekaj pa ga prodajo tudi drugim ribiškim družinam, ki same nimajo pogojev za vzrejo zaroda.

Ribiški okoliš RD Tržič obsega revir Save in Tržiške Bistrice s pritoki, poleg tega upravljajo ribnik postrvi in ciprinidni ribnik v Žejah. »V rekah in potokih so nekateri odseki močno prizadeti, rib skoraj ni več. Prizadeta je naravna drst, če pa je že drst uspešna, je kasneje izvaljen zarod prizadet. Uspešnost preživetja je minimalna, kar je posledica škodljivih vplivov v naravi in mehanskih posegov v vodotoke. Zato si prizadevamo, da v svojih gojitvenih potokih vzredimo dovolj mladice, da jih vložimo v športnoribolovne vode in ohranjamo stalež ribje populacije na zadovoljivem nivoju,« je še poudaril Čadež.



Osmukane ikre oplodijo s semensko tekočino samcev.



Občina Cerklje bi rada zgradila parkirno hišo na planini Jezerca.

ALEŠ SENOŽETNIK

Cerklje – V Cerkljah že dlje časa razmišljajo o gradnji parkirne hiše na planini Jezerca, ki je eno izmed pomembnih izhodišč za obisk turističnih točk na območju Krvavca. Kot nam je povedal cerkljanski župan Franc Čebulj, s potencialnimi investitorji že dlje časa tečejo pogovori o gradnji objekta, ki pa še niso prinesli pravih zaključkov, zato se v Cerkljah vse bolj nagibajo k temu, da bi parkirno hišo zgradili sami. To bi bilo po mnenju župana smotno tudi z ekonomskega vidika, saj je občina zgradila cesto na

tem območju in jo tudi redno vzdržuje, zato bi bilo smiselno tudi, da se v občinski proračun stekajo tudi sredstva pobrane parkirnine. S temi sredstvi bi lahko v nekaj letih tudi amortizirali investicijo.

A kot dodaja župan, je glavni razlog za investicijo naravovarstveni. »Območje je v drugem in tretjem vodovarstvenem pasu, opredeljenem z odlokom o varstvu pitne vode, zaradi česar je ureditev parkiranja na območju Jezerc resnično nujna. Pod tem območjem so namreč vodna zajetja krvavškega vodovoda, ki so zaradi neurejenega parkiranja lahko ogrožena,« je

povedal Čebulj, ki vodi pogovore tudi s pašno skupnostjo na planini Jezerca, ki ima v lasti zemljišče.

Z namero je župan seznanil tudi občinski svet, ki je po krajši razpravi sprejel sklep, s katerim je podprl odločitev, da občina začne pripravo potrebne dokumentacije in izvedbo aktivnosti za ureditev parkirišč oz. izgradnjo parkirne hiše na planini. Župana so pooblastili tudi za nadaljnja pogajanja z lastniki zemljišč, o potrebnih sredstvih za realizacijo in načinu realizacije projekta pa bo na eni od prihodnjih sej ponovno odločal občinski svet.

Proračun za dve leti

Največji projekt prihodnjih let v Domžalah bo prizidek k zdravstvenemu domu in gradnja podzemne garaže tik ob njem.

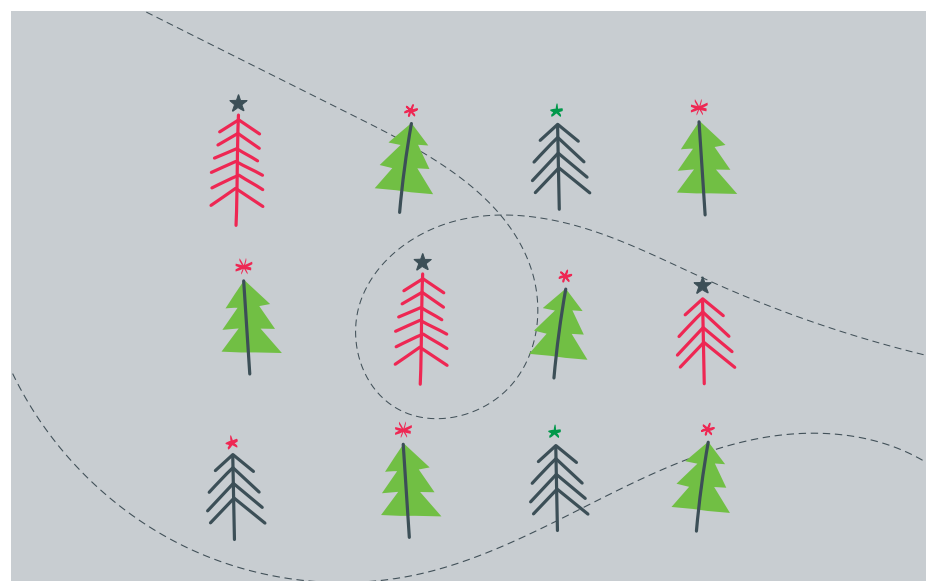
JASNA PALADIN

Domžale – Domžalski svetniki so na decembrski seji soglasno podprli proračuna za leti 2022 in 2023. »V prihodnje leto prenašamo nekaj investicij, ki jih nismo mogli izvesti v letos – bodisi zaradi težav s pridobivanjem lastništva ali pa podražitev in posledično previsokih stroškov. Večino načrtovanega pa smo letos uresničili. Načrtovali

smo za dobra dva milijona evrov posojila, a smo proračun uravnotežili brez zadolževanja,« je na novinarski konferenci povzel župan Toni Dragar in povedal, da so načrtovani prihodki za leto 2022 ocenjeni na 34,1 milijona evrov, odhodki pa na 43,6 milijona evrov, v letu 2023 pa predvidevajo za 31,9 milijona evrov prihodkov in 36,6 milijona odhodkov. Največ denarja bo v prihodnjem letu

šlo za urejanje prometne infrastrukture (10,8 milijona evrov), vzgojo in izobraževanje (9,6 milijona), kulturo in šport (5,2 milijona) in varovanje okolja (4,4 milijona).

Med investicijami izstopa širitev Zdravstvenega doma Domžale in gradnja podzemne garaže, česar se občina loteva z občinami soustanoviteljicami (Mengeš, Trzin, Moravče in Lukovica). Projekt je tik pred pridobitvijo uporabnega dovoljenja. Dobre tri milijone evrov bo vredna gradnja regionalne kolesarske povezave do prestolnice, približno milijon pa gradnja Krajevnega doma Študa. Lotili se bodo rekonstrukcije Osnovne šole Roje, ki je postala pretesna in dotrajana.



Naj novo leto posuje na vaše poti le dobre sledi.



PREDDVOR

Zavod za turizem Predvor



Spomenik braniteljem

Na pobudo veteranskih organizacij vojne za Slovenijo so pred kranjsko občino postavili spominsko znamenje v zahvalo in spomin braniteljem slovenske samostojnosti.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Obrambni minister Matej Tonin in kranjski podžupan Janez Černe sta ob 30-letnici samostojne in neodvisne Republike Slovenije v torek pred stavbo Mestne občine Kranj (MOK) odkrila spominsko znamenje v zahvalo in spomin braniteljem slovenske samostojnosti v letu 1991. Ob tej priložnosti sta se tudi zahvalila vsem, ki so pripomogli k samostojnosti Slovenije. Černe je pojasnil, da so se v MOK za postavitev spominskega znamenja, gre za betonski tetraeder, ki je v vojni za Slovenijo služil kot protitankovska ovira, odločili na pobudo veteranskih organizacij vojne za Slovenijo. »Letos se spominjamo pomembnih mejnikov v zgodovini slovenskega naroda: priprave in razglasitve samostojne in neodvisne države na temelju plebiscitne odločitve Slovencev decembra 1990, zmage v vojni za Slovenijo, prvih mednarodnih priznanj samostojnosti in neodvisnosti, odhoda jugoslovanske



Foto: Gorazd Kavčič

Na dogodke izpred tridesetih let pred kranjsko občino opominja protitankovska ovira.

armade in sprejetja nove slovenske ustave. Pred tridesetimi leti smo stopili skupaj in obstali. Naj nam te izkušnje ostanejo tudi za naprej kot zgled in nas navdajajo s ponosom,« je dejal.

»Mladi generaciji se zdi samostojna Slovenija samoumevna, stvari, ki so

samoumevne, pa ne cenimo tako kot tiste, za katere se je treba izjemno potruditi,« je opozoril minister Tonin in poudaril, da takšna spominska znamenja prispevajo k temu, da trud in žrtev tistih, ki so se borili za samostojnost in neodvisnost države, ne bosta šla nikoli v

pozabo. Kot je dodal, je treba skupno prihodnost graditi tako kot pred tridesetimi leti predvsem na točkah, ki nas povezujejo in združujejo. »Zdi se mi, da je teh točk veliko, in če se vsi skupaj, v prvi vrsti pa politika, potrudimo in jih najdemo, bo prihodnost Slovenije lepa.«

Dobrodelna akcija domžalskih košarkarjev

Domžale – Košarkarski klub Helios Suns Domžale je skupaj z Zvezo prijateljev mladine Domžale (ZPM) tudi letos pripravil dobrodelno akcijo. Če boste ZPM donirali vsaj deset evrov, boste v zahvalo prejeli koledar Helios Suns 2022 in podpisano kartico domžalskih košarkarjev. Zbrani denar bodo namenili za nakup športne opreme in za sofinanciranje vadbe tistim mladim, ki si to težko privoščijo, saj so prepričani, da je upad fizične aktivnosti mladine med epidemijo problematika, ki se ji posveča premalo pozornosti. ZPM pa lahko poleg denarja podarite tudi rabljeno, a dobro ohranjeno športno opremo, ki bo prišla v prave roke. Več informacij: 041 367 808.

Vzpostavili bazno postajo mobilnega omrežja

Kranj – BeelN, prvi slovenski operater za digitalizacijo industrije, ki s storitvami poslovno-kritične povezljivosti strankam omogoča boljše in učinkovitejše upravljanje infrastrukture, je ta mesec vzpostavil prvo radijsko bazno postajo svojega mobilnega omrežja. Kot pravijo v podjetju, je to pomemben mejnik v njihovem poslanstvu graditi pametne in zelene skupnosti prihodnosti. Kot lokacijo za prvo območje pokrivanja so izbrali Kranj, kjer je tudi sedež družbe. Z omrežjem pa odgovarjajo na stroge zahteve po visoki varnosti in robustnosti omrežja za zagotavljanje kritičnih komunikacij med napravami v okviru nacionalne tehnične infrastrukture.

Za manjše količine zavržene hrane

Ekologi brez meja so v sodelovanju z Lidlom Slovenija začeli izvajati program Hrana svoje mesto najde, njegov namen pa je poiskati možnosti za zmanjšanje količin zavržene hrane.

VILMA STANOVNIK

Škofja Loka – Letos jeseni so Ekologi brez meja v sodelovanju z Lidlom Slovenija začeli aktivnosti za celostno preprečevanje in zmanjševanje količin zavržene hrane na ravni lokalnih skupnosti.

Kot je prejšnji teden na priložnostni novinarski konferenci pojasnila predsednica društva Ekologi brez meja Urša Zgojznik, si društvo že od leta 2012 z različnimi projekti prizadeva za zmanjšanje količin odpadne hrane. »Takrat še ni bilo opravljenih raziskav, koliko odpadne hrane imamo, tudi ne, kje in zakaj. Tako smo začeli izvajati različne akcije, povezane z odpadki, predvsem pa smo se usmerili v preventivo. Odpadna hrana je ena naših glavnih tematik,« je povedala Urša Zgojznik in pojasnila, da so z različnimi raziskavami ugotovili, da so količine zavržene hrane grozljive. Več kot polovico zavržene hrane nastane v gospodinjstvih.

Dejstvo je, da vsak Slovenec zavrže kar tretjino hrane, ki jo kupi. Živilo, ki ga najpogosteje zavržemo, je kruh, kar pa je mogoče spremeniti že z upoštevanjem nekaterih nasvetov, kot je na primer kako kruh uporabljati tudi, ko ni več svež. Kot svetuje Katja Sreš iz Ekologov brez meja, pripravimo kruh sami doma, saj ga bomo tako bolj cenili in manj zavrgli. »Domač ali kupljen kruh narežimo na kose in višek zmrznimo, da nam ne splesni. V restavraciji in v šoli pa vnaprej povejmo, če kruha ob obroku ne potrebujemo. Če se kruh posuši, ga lahko navlažimo in ponovno spečemo, ga uporabimo za izdelavo domačih

drobtin ali pa v različnih receptih,« kot primer, kako do manj zavržene hrane, navedla Katja Sreš.

"V društvu smo ugotovili, da je morda lažje kot na državnih ravni začeti z manjšimi celicami. K sodelovanju v projektu Hrana svoje mesto najde smo zato povabili obstoječe in bodoče občine iz mreže Zero waste Slovenija, saj so te skupnosti bolj dovzetne in pripravljene na ambiciozne spremembe,« je povedala Zgojznikova in dodala, da so pri tem imeli podporo Lidla Slovenija, kjer skrbijo, da čim manj hrane pristane v smeteh. Kot je povedala vodja korporativnega komuniciranja v Lidlu Slovenija Tina Cipot,

Za sodelovanje v pilotnem projektu Hrana svoje mesto najde je bila izbrana Škofja Loka.

trenutno donirajo hrano iz približno polovice trgovin. Ta mesec sta se temu pridružili še dve trgovini, januarja pa se bo tudi škofjeloški Lidl.

Za sodelovanje v pilotnem projektu Hrana svoje mesto najde je bila izbrana Škofja Loka. Tako bodo v občini poiskali eno javno ustanovo in eno podjetje s področja turizma ali gostinstva ter nekaj gospodinjstev, pri katerih bodo preučili stanje in poiskali možne izboljšave glede preprečevanja in zmanjševanja količin zavržene hrane. Rezultati analize in predlogi za naprej bodo predvidoma pripravljeni do 24. aprila prihodnje leto, ko bodo drugič obeležili slovenski dan brez zavržene hrane.

Hvaležni srčnim krvodajalcem

Kranj – Uspešna krvodajalska pobuda »Daruj energijo za življenje« že enajsto leto v javnosti širi sporočilo o plemenitih vrednotah, kot so človečnost, solidarnost in sočutnost, ter opozarja na velik pomen krvodajalstva za nemoteno delovanje zdravstva. Pobuda poteka ob podpori Rdečega križa Slovenije (RKS), Zavoda RS za transfuzijsko medicino in družbe Petrol. Ob iztekajočem se letu 2021 se zahvaljujejo vsem krvodajalcem in krvodajalcem, da se kljub težkim časom odzivajo in pomagajo bolnikom, so sporočili iz RKS. Za pokritje dnevni potreb bolnikov in zdravstva po krvi vsak delovni dan potrebujejo v povprečju 350 krvodajalcev. Zahvaljujoč njim tudi v času epidemije in ukrepov za preprečevanje širjenja covida-19 zagotavljajo nemoteno preskrbo s krvjo. »Letos je kri darovalo že več kot 88.500 krvodajalcev, od tega prvič več kot pet tisoč, v spletno bazo krvodajalcev pa se je vpisalo več kot tisoč tistih, ki si to želijo postati,« so pojasnili.

MEGALES

ODKUP - POSEK - SPRAVILO IN PREVOZ LESA

ODKUP BIOMASE



z vami od leta 1992

051 358 368 WWW.MEGALES.SI

**VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO.**





Vztrajajo pri poglobitvi tirov

Občina Domžale ostro nasprotuje državnim načrtom, ki bi v sklopu nadgradnje železniške proge Ljubljana–Kamnik skozi Domžale osrednjo ulico poglobili pod tiri, hkrati pa opozarjajo, da načrtovane obnove Železniške postaje Domžale ministrstvo ne sme pogojevati z izvedbo tega (očitno še neusklajenega) projekta.

JASNA PALADIN

Domžale – Občina Domžale že vrsto let nestrpno pričakuje temeljito obnovo osrednje železniške postaje in tirov sredi mesta. Kot pojasnjujejo, je bil denar za ta projekt, ki vključuje tudi gradnjo železniškega podhoda, ki bi kolesarjem in pešcem ter gibalno oviranim osebam omogočil varno gibanje na območju postaje, hkrati pa povezal zahodni del mesta, v načrtu razvojnih programov državnega proračuna rezerviran že pred več leti, a pri obnovi se, kot kaže, zatika. Z ministrstva za infrastrukturo so nam že pred časom sporočili, da bo obnova postaje mogoča le, če bodo z občino dosegli dogovor.

»Gre za dva ločena projekta – rekonstrukcijo železniške postaje, ki bi se morala začeti graditi prihodnje leto, in gradnjo dodatnega tira na progi 21, katerega realizacija je predvidena v letu 2030. Izvedbe prvega projekta država ne more pogojevati z izvedbo drugega projekta. Prav zato smo

na občini pripravili poseben dokument, kjer je jasno zapisano, da sporazum o obnovi in rekonstrukciji železniške postaje Domžale ne pomeni sprejemanja načrtovanih rešitev v javno objavljeni pobudi za pripravo državnega prostorskega načrta za nadgradnjo železniške proge številka 21. Čakamo še, da sporazum pregledajo in podpišejo predstavniki Direkcije RS za infrastrukturo,« pravi domžalski župan Toni Dragar, podžupanja mag. Renata Kosec pa ga dopolnjuje: »Pozdravljamo oba projekta, a predstavnikom države smo letos večkrat povedali, da poglobitev Ljubljanske ceste ni skladna s prostorskimi načrti in urbanističnim načrtom Občine Domžale. Žal se tudi po zadnjem sestanku zdi, da nas država ni slišala. Rekonstrukcija Železniške postaje Domžale je projekt, ki smo ga z državo že uskladili in je skladen s prostorskimi načrti ter urbanističnim načrtom Občine Domžale. Projekt nadgradnje železniške proge številka 21 pa je povsem nov projekt, ki ga država

še umešča v prostor.« Poudarila je še, da država stihijsko posega v center Domžal, ki je že sedaj zelo obremenjen z umeščenim državnim cestnim in železniškim omrežjem, elektro in plinsko tranzitno infrastrukturo, pa tudi letalskim koridorjem. »Predlagana rešitev s podvozom degradira center mesta, saj umešča ključne prometne površine glavnih centralnih funkcij mesta izven osnovnega nivoja uporabe. Torej ni več dostopna do občinske upravne stavbe, Banke Domžale, trgovine, Glasbene šole Domžale, OŠ Vencija Perka, KD Franca Bernika, Rdečega križa, Karitasa, Župnišča Domžale in tudi pokopališča Domžale. Nujno moramo zagotoviti ohranjanje parterja mesta za pešce in kolesarje, železnica pa se lahko umakne na nižji nivo. Naj pojasnim, da pobuda predvideva 90 vlakov na dan, kar v najslabšem primeru na železniškem prehodu na Ljubljanski cesti v Domžalah pomeni en vlak nasedem minut in pol. To prav gotovo ne pomeni umirjanja prometa v



Bo država rekonstrukcijo Železniške postaje Domžale pogojevala z nadgradnjo železniške proge 21, kot so si jo zamislili?

centru Domžal, za kar si sicer prizadevamo. Če bo država vztrajala pri svojem predlogu, bomo o predvidenih posegih obvestili še širšo javnost,« je v obrazložitvi stališč občine med drugim še zapisala podžupanja in dodala, da bodo – če bo to

potrebno – stališča občanov na predlagane rešitve preverili tudi na referendumu.

Do problematike so se že februarja opredelili tudi domžalski svetniki, ki so jasno povedali, da poglobitev Ljubljanske ceste in usmeritev tovornega prometa čez

Domžale ni sprejemljiva opcija.

Na občini še pojasnjujejo, da so predloge pripravljavcem posredovali v predvidenem roku za pripombe, zato verjamejo, da se lahko še vedno najde ustrezna rešitev.

Spar v Lescah podprl tri organizacije

SPAR Slovenija je 2. decembra v Lescah v okviru nakupovalnega središča na Hraški cesti odprl novo, večjo in sodobnejšo trgovino SPAR, zgrajeno z mislijo na varovanje okolja. Ob odprtju so namenili donacijo v skupni vrednosti 3.000 evrov trem lokalnim organizacijam, ki so jih izbrali Sparovi zaposleni. Sredstva so prejeli Prostovoljno gasilsko društvo Lesce, Varna hiša Gorenjske in Center za usposabljanje, delo in varstvo Radovljica.

Ob odprtju novega hipermarketa Spar v Lescah so zaposleni izbrali tri lokalna društva, kupci pa so z glasovanjem določili višino donacije, ki jo je prejelo posamezno društvo. Za donacijo v višini **1.500 evrov** so izglasovali **Varno hišo Gorenjske**, ki bo sredstva namenila nakupu ozimnice za mame in otroke, žrtve nasilja; donacijo v višini **1.000 evrov** je prejelo **Prostovoljno gasilsko društvo Lesce** za nakup novega vozila, **500 evrov** pa **Center za usposabljanje, delo in varstvo Radovljica**, ki bo sredstva namenil nakupu igral ter športnih pripomočkov.

Pri gradnji novih trgovin Spar Slovenija vedno sledi načelu modernosti in preprostosti. Nov hipermarket Spar v Lescah, ki obsega več kot 1.900 kvadratnih metrov sodobne površine, ima tako vse elemente moderne gradnje s privlačnimi oddelki, ki ustrezajo sodobni nakupovalni izkušnji slehernega kupca. Pri tem pa je Spar vključil tudi trajnostni vidik, zato se nov hipermarket ponaša z učinkovitim, okolju prijaznejšim sistemom ogrevanja in ohlajevanja ter varčno razsvetljavo LED. V trgovini je med drugim omogočeno tudi zbiranje povratne embalaže v avtomatih Tomra, s katerim bodo lahko kupci podprli krožno gospodarstvo.



Ogledno sporočilo: SPAR SLOVENIJA d.o.o. Ljubljana, Letališka cesta 26

www.gorenjskiglas.si

Agrosaat

Zima je prišla, sneg leti z neba.
Spomladi narava se prebudi,
travniki se v svežo zeleno spremeni.
Tu je že poletje, ko žita dozore
in z njim napolnijo se kašče vse.
Jeseni pobira se krompir,
da bo čez zimo mir.
Praznični čas poskrbi,
da staro leto se poslovi.

Veseli Božič,
srečno in predvsem zdravo 2022
Vam želimo zaposleni v podjetju RWA
Slovenija.

RWA

RWA Slovenija, d.o.o.

Dolenjska cesta 250 a, Lavrica, 1291 Škofljica

Tračani jesenski prvaki

MAJA BERTONCELJ

Škofja Loka – S tekmami devetega kroga se je zaključil jesenski del balinarske Super lige, ki je pripadel škofjeloški Trati.

Ta se je za konec na derbiu doma pomerila z ekipo Agrochem Hrast. Zabeležila je pomembno zmago in ohranila vodilno mesto na lestvici. Gostje iz Kobjeglave so nastopili močno oslabljeni, Škofjelochani pa so izkoristili prednost v tekaških disciplinah, ki je Kraševcem kljub borbeni predstavi v klasičnih igrah in popolnem izkupu v natančnem zbijanju ni uspelo nadoknaditi. V domači zasedbi sta se izkazala Damjan Urbančič in Damjan Sofronievski. Na tekmovalni odmor so odšli s prednostjo treh točk pred Agrochemom Hrastom in Skalo, ki pa imata tekmo manj.

Drugi del najmočnejšega domačega klubskega tekmovanja v moški konkurenci se



V ekipi Trate se je na derbiu devetega kroga proti Agrochemu Hrastu izkazal tudi Damjan Sofronievski. / Foto: BZS

bo začel 8. januarja. Najboljše štiri ekipe se bodo konec marca pomerile na zaključnem turnirju za naslov prvaka, medtem ko bo zadnjeuvrščena izpadla iz elitne družine.

Julian Alps Trail Run del elitne serije

Kranjska Gora – Julian Alps Trail Run se je pridružil elitni seriji, ki združuje 24 najboljših tekaških dogodkov na svetu. S tem se slovenski trail tek in Kranjska Gora postavljata ob bok kulturnim »outdoor« dogodkom in destinacijam, kot sta Lavaredo Ultra Trail v italijanskih Dolomitih ter Ultra Trail de Mont Blanc v francoskem Chamonixu. Dogodek bo prihodnje leto potekal od 16. do 18. septembra. Tekalci se bodo v prihodnjih dneh nanj že lahko prijavi in izbirali med kar šestimi razdaljami: 10, 15, 30, 60, 100 in 170 kilometrov. Tako bodo sebi in svoji tekaški pripravljenosti primerno razdaljo lahko našli tako čisti začetniki v trail teku kot tudi že izkušeni ultramaratonci.

Mladi biatlonci tekmovali na Pokljuki

Rudno polje – Na Pokljuki se je konec preteklega tedna zbralo več kot tristo mladih biatloncev in biatlonk iz štirih držav (Slovenije, Avstrije, Nemčije in Švice), ki so se pomerili na OPA Alpskem tekmovanju. Nastopili so v sprintih, uspešni pa so bili tudi predstavniki slovenskih klubov. V dveh dneh so se trikrat povzpeli na oder za zmagovalce. Z zmago v kategoriji youth men 1 se je izkazal član SK Brdo Ruj Simic Grošel, do tretjega mesta pa sta v kategoriji youth men 2 prišla Jaka Krcman (SK Brdo) in Aljaž Omejc iz ŠD Gorje. Novo priložnost bodo mladi biatlonci na Pokljuki imeli še to sezono. Od 17. do 23. januarja bo IBU Odprto evropsko prvenstvo in IBU Pokal za mlajše člane. To bo največje tekmovanje to zimo na Pokljuki.

V jeseniškem dresu znova Jure Sotlar

Jesenice – Hokejisti HDD SIJ Acroni Jesenice so v torek v Alpski hokejski ligi zabeležili novo zmago. V Italiji so po preobratu s 4 : 2 premagali zasedbo Merana in se nasprotniku s tem maščevali za poraz na prvi medsebojni tekmi sezone. V vrstah Jesenic je igral tudi povratnik v ekipo Jure Sotlar in se izkazal z dvema asistencama. Včeraj so železarji gostovali pri Asiagu, rezultat do zaključka redakcije še ni bil znan.

Kamniške odbojkarice četrtič pokalne zmagovalke

Odbojkarice Calcita Volleyja so v velikem finalu Pokala Slovenije premagale Novo KBM Branik. V moški konkurenci so Kamničani, ki so branili naslov, izpadli v polfinalu. V sklopu zaključnega turnirja je Odbojkarska zveza Slovenije razglasila najboljše odbojkarje in trenerje v letu 2021.

MAJA BERTONCELJ

Ljubljana – Končano je tekmovanje za odbojgarski Pokal Slovenije za sezono 2021/2022. Zaključni turnir je bil v Ljubljani. V ženski konkurenci so ga osvojile odbojkarice Calcita Volleyja.

Finale državnih in pokalnih prvakinj

Kamničanke, aktualne državne prvakine, so v velikem finalu s 3 : 1 (21, -17, 22, 20) premagale branilke pokalnega naslova Novo KBM Branik iz Maribora in se veselile četrte pokalne lovorike. »Vedeli smo, da ne bo lahko, in danes je ekipa Nova KBM Branik odigrala fenomenalno tekmo. Do konca smo bili v negotovosti. Verjamem, da je tekma navdušila vsakogar, ki jo je gledal. Dve izenačeni ekipi, veliko dobrih točk, napeto do samega zaključka ... Na koncu so vendarle odločale izkušnje, nekaj naših dobrih odločitev v končnici četrtega niza, tako da se je tekma prevesila v našo korist. Lahko pa bi bilo tudi obratno,« je bil zadovoljen Gregor Rozman, trener Calcita Volleyja, igralka Eva Pavlovič Mori pa je dodala: »Mariborčanke zdaj igrajo polnoma drugače, kot so na začetku sezone, ko smo jih brez večjih težav premagale. Smo pa to pričakovale. Mislim, da smo vseeno pokazale svojo kakovost, čeprav naša raven igre ni bila takšna, kot



Foto: Alen Hadžić

Odbojkarice kamniškega Calcita Volleyja so se veselile naslova pokalnih zmagovalk.

bi morala biti. Najpomembnejše je, da smo prišle do zmage. To je še ena lovorika več v klubu. V sezoni nam ostajata še dve in upam, da nam bo uspelo.« Kamničanke so na poti v finale v polfinalu premagale OD Krim.

Kamničani izgubili v polfinalu, ključen prvi niz

V velikem finalu v moški konkurenci so zmagali odbojkarji ACH Volley Ljubljana, ki so tesno premagali Merkur Maribor. Kamničani so pokalno tekmovanje končali v polfinalu s porazom proti Mariborčanom. Ti so bili boljši s 3 : 0 (-23, -20, -18). Calcit Volley je sicer v Hali Tivoli branil pokalno lovoriko. Jan Brulec, igralec Calcita Volleyja, je po tekmi povedal: »Mislim, da smo prvi niz

do končnice in vodstva z 19 : 14 igrali dobro, nato pa ... Še sam ne vem, kaj natančno se je takrat zgodilo. V nadaljevanju so se Mariborčani dvignili, nasprotno pa smo mi začeli padati v igri, tako da je bil izgubljeni prvi niz verjetno restisti, ki je odločil tekmo. Pa niti ne bi rekel, da smo igrali slabo, energija je bila dobra, toda v mariborski ekipi je bil Ikhyayri praktično neustavljiv v napadu. Če je igrallec, na katerega smo se najbolj pripravljali, da bi ga zaustavili, pri takšnih številkah, je težko zmagati. Zelo se nam je poznalo tudi to, da Jan Klobučar ni mogel igrati, kajti vse do včeraj smo uigravali ekipo z njim na sprejemu, na včerajšnjem treningu pa je začutil bolečine v hrbtu in ni mogel igrati.«

Priznanja najboljšim

V sklopu zaključnega turnirja je Odbojkarska zveza Slovenije podelila priznanja najboljšim odbojkarjem in odbojkaricam ter najuspešnejšima trenerjema za leto 2021. Izbor je izpeljala šestič. Dva naziva sta šla v Kamnik. Priznanje za najboljšo igralko je prejela podajalka Calcita Volleyja Eva Pavlovič Mori, za najboljšega trenerja v ženski odbojki pa trener Kamničank Gregor Rozman. Najboljši odbojkar leta 2021 je Klemen Čebulj, najboljša odbojkarja na mivki Tjaša Kotnik in Rok Bračko, za najboljšega trenerja moškega ekipe pa so izbrali Iztoka Kšelo, ki je s slovensko reprezentanco do 17 let postal evropski prvak.

Triglavani ekipni prvaki

Med posamezniki sta državna prvaka v smučarskih skokih postala Timi Zajc in Urša Bogataj, med ekipami SK Triglav. Sledita noveletni turneji.

MAJA BERTONCELJ

Rateče – Smučarske skakalke in skakalci so v sredo na Bloudkovi velikanki v Planici skakali na državnem prvenstvu.

Med člani je državni prvak postal Timi Zajc (SSK Ljubno BTC). Najbliže mu je bil Lovro Kos (SSK Ilirija), na tretjo stopničko pa je stopil Cene Prevc (SK Triglav). Anže Lanišek (SSK Mengeš), naš najvišje uvrščeni skakalec v svetovnem

pokalu, je bil četrti, peti je bil Anže Semenič (NSK Tržič Trifix), šesti Peter Prevc, sedmi pa povratnik po boleznih Žiga Jelar (oba SK Triglav). V ženski konkurenci je naslov osvojila Urša Bogataj (SSK Ilirija). Podprvakinja je Ema Klinec, tretja pa Nika Križnar (obe SSK Norica Žiri). Po koncu posamičnega tekmovanja so organizatorji iz SK Triglav Kranj izpeljali še ekipno tekmo. Prepričljivo je bila najboljša prva ekipa SK Triglav, ki

je nastopila v postavi Cene Prevc, Peter Prevc, Mark Hafnar in Žiga Jelar. Pred drugouvrščeno ekipo SSK Ilirija so imeli skoraj sto točk prednosti, tretji so bili člani kluba SSK Ljubno BTC.

Sledita noveletni turneji. Skakalci bodo lov za zlatega orla začeli 28. decembra v Oberstdorfu, skakalke pa bodo prvo noveletno turnejo imele na Ljubnem ob Savinji, kjer bosta med 30. decembrom in 1. januarjem dve posamični tekmi.

Zmaga za slovo od leta

Kranj – Košarkarice so zaključile z nastopi v prvi SKL za leto 2021. V 12. kolu so zmago zabeležile tudi igralko kranjskega Triglava. Gostovale so v Grosupljem, bile v vlogi favoritinj, in bile boljše z 41 : 56 (8 : 12, 15 : 10, 8 : 15, 10 : 19). Manca Vrečer je dosegla 22 točk, Lara Kozina Bubnič jih je dodala 11 in prispevala še 10 skokov. Kranjčanke bodo naslednjo tekmo igrala 8. januarja. Gostile bodo Akson Ilirijo. Na lestvici so na drugem mestu, točko za Cinkarno Celje. Aktivni pa so še košarkarji. V ligi Nova KBM so triglavani včeraj gostili Terme Olimio Podčetrtek, Gorenjska gradbena družba Šenčur pa bo v torek doma igrala z ekipo Hopsi Polzela.

MEDOBČINSKO DRUŠTVO INVALIDOV Škofja Loka,
Železniki in Gorenja vas - Poljane
želi vsem svojim članom lepe BOŽIČNE PRAZNIKE
in mirno ter srečno NOVO LETO 2022.

Naj vas spremljajo zdravje, ljubezen, iskrenost in topel objem.



Predsednica in prostovoljci
MDI ŠKOFJA LOKA, Spodnji trg 40, ŠKOFJA LOKA

Božičnice ponekod visoke, drugje jih ne bo

Najradodarnější gorenjski delodajalci bodo letos zaposlenim izplačali več kot dva tisoč evrov božičnice, v nekaterih panogah, ki jih je epidemija najbolj prizadela, pa je sploh ne bo.

ALEŠ SENOŽETNIK

Kranj – Tudi letos bodo številna podjetja zaposlenim izplačala plačilo za poslovno uspešnost oziroma božičnico, trinajsto plačo ali letno nagrado, kot dodatek ob koncu leta imenujemo v pogovornem jeziku.

Z vprašanji o tem, ali bodo zaposlenim izplačali božičnico in v kakšni višini, smo se tudi letos obrnili na nekatera vidnejša gorenjska podjetja. Kot kažejo odgovori, bo izplačilo v nekaterih podjetjih precej presegalo višino povprečne plače v državi, do katere je nagrada oproščena plačila dohodnine, v drugih bodo božičnice manjše, ali pa jih sploh ne bo.

V LTH Castings 2250 evrov

Med vprašanimi podjetji bodo najvišjo božičnico izplačali v škofjeloškem podjetju LTH Castings. Nagrada bo za vse zaposlene enaka in bo znašala 2250 evrov bruto, kar je več kot lani, ko je znašala 1800 evrov bruto. »V

LTH Castings kljub zahtevnim okoliščinam poslovanja v letu 2021 ohranjamo stabilno poslovanje in imamo dobre obete za prihodnje. Verjamemo, da so zaposleni pomembno prispevali k temu, zato smo vložili vsa prizadevanja v ohranjanje stimulativnega nagrajevanja ob koncu leta,« so še pojasnili v odgovoru.

Sredi decembra so božičnico izplačali tudi v farmacevtskem podjetju Lek oz. Novartis v Sloveniji, ki ima proizvodno enoto tudi v Mengšu. Božičnica bo znašala 1400 evrov bruto, kar je petdeset evrov več kot lani, prejeli pa jo bodo vsi redno zaposleni in tudi zaposleni prek agencije.

Višina pogojena tudi s cepljenjem

V teh dneh so božičnico prejeli tudi zaposleni v družbi Niko iz Železnikov. Kot so nam sporočili iz podjetja, so jo doslej izplačali v vseh letih, izjema je bilo le lansko, ko so zaradi pandemije beležili 15-odstotni padec prihodkov in tudi prejeli

državna sredstva. V letošnjem letu so znova v starih tirnicah, tako zaposleni prejmejo največ 900 evrov božičnice. Kot so sporočili iz podjetja, je višina izplačila odvisna od prisotnosti na delu oziroma števila dni bolniške odsotnosti. Iz tega naslova lahko zaposleni dobijo do največ 700 evrov božičnice, dodatnih 200 evrov pa dobijo zaposleni, ki so se cepili proti covidu-19.

V Fraportu tudi letos brez

Božičnico v znesku 430 evrov, so izplačali tudi v kranjski družbi Goodyear Slovenija. Lani je znašala 260 evrov. Kot so nam pojasnili, je pandemija močno pretresla avtomobilsko industrijo, zato lani niso doslegli načrtovanega poslovnega izida, kljub temu pa je vodstvo odločilo, da zaposlene nagradi za prizadevno in dobro delo.

ki je bil v paketu izplačil opredeljen kot pogoj za izplačilo letne nagrade, Zaradi epidemije je še vedno močno prizadeta tudi letalska dejavnost. Prav zaradi



Božičnice bodo letos izplačali tudi v nekaterih podjetjih, kjer jih lani zaradi epidemije niso. / Foto: Gorazd Kavčič

tega so se tudi letos pri upravljavcu brniškega letališča Fraportu Slovenija odločili, da božičnice ne izplačajo. »Letalskega potniškega prometa je še vedno razmeroma malo, kar od nas zahteva skrbnost in varčnost pri vseh vrstah stroškov. Prav zaradi tega ob koncu leta ne bomo mogli izplačati nagrad ali druge vrste dodatnih

izplačil,« so sporočili. V Skupini SIJ bodo zaposlenim pred božičnimi prazniki izplačali tristo evrov božičnice, že januarja pa v treh družbah, med katerimi je jeseniški Acroni, tudi del regresa, in sicer v višini 450 evrov.

Odločitev o nagradi v družbi Elektro Gorenjska bodo člani uprave in predstavniki

sindikata sprejeli prihodnje leto, ko bodo znani rezultati poslovanja in kazalnikov za letošnje leto. V domžalskem Heliosu pa so nam potrdili le, da bo božičnica zaposlenim izplačana, kako visoka bo, pa niso sporočili. Tudi v letošnji Zlati gazeli, komendskem podjetju EKWB, višina božičnice ostaja poslovna skrivnost.

Nova pogodba z nizkocenovnikom

Adria Tehnika je podpisala novo štiriletno pogodbo s prevoznikom Wizz Air.

ALEŠ SENOŽETNIK

Zgornji Brnik – Še pred iztekom veljavne pogodbe je družba Adria Tehnika, sicer članica skupine Avia Prime, podpisala novo štiriletno pogodbo z madžarskim nizkocenovnim prevoznikom Wizz Air, ki v zadnjih letih svojo floto posodablja s tipi letal NEO, ki so v letalstvo vpeljala najnovejšo tehnologijo in izboljšanje aerodinamike. Nove generacije letal namreč znižujejo porabo goriva in glede na prejšnje generacije za približno polovico zmanjšujejo ogljični odtis. Adria Tehnika pa zagotavlja njihovo vzdrževanje in servisiranje. Kot sporočajo iz podjetja, bo sodelovanje z nizkocenovnikom odslej aktivnejše.

Podpis pogodbe za štiri leta z možnostjo podaljšanja za eno leto je pomemben mejnik za podjetje. »Izjemno ponosni smo, da nam je s podjetjem Wizz Air uspelo odnos oplemenititi, in to z dolgoročnim

sodelovanjem, kar je zagotovo dokaz zaupanja. Glede na dejstvo, da Wizz Airova flota sestoji iz airbusov, mi pa smo v tej družini letal izjemno izkušeni, saj poznamo tipe letal in potrebne modifikacije, je bila odločitev za sodelovanje logična posledica; in prepričana sem, da bo zagotovo pripomogla k vzajemni rasti,« pravi Barbara Perko Brvar, namestnica glavnega izvršnega direktorja Adria Tehnika.

Družba je sicer že pred nedavnim podpisala dolgoročno pogodbo tudi z EasyJetom, še enim velikim igralcem v segmentu nizkocenovnih prevoznikov. Nizkocenovniki tako v skupini Avia Prime predstavljajo 22-odstotni delež njenih prihodkov, zaradi napovedane rasti teh letalskih prevoznikov pa se rasti nadejajo tudi v skupini. Kot je namreč napovedal Wizz Air, ki ima v svoji floti 146 letal, bodo v naslednjem desetletju svojo floto pomladili in jo še okrepili – na petsto letal.

Nove finančne spodbude Eko sklada

Kranj – Eko sklad je objavil štiri nove javne pozive za dodelitev finančnih spodbud. Pet milijonov evrov nepovratnih sredstev in dva milijona evrov kreditov namenja gospodarstvu za naložbe v učinkovito rabo energije in obnovljive vire energije, štiri milijone evrov za nakup pnevmatik višjega energijskega razreda za tovorna vozila in avtobuse, tri milijone evrov za naprave za samooskrbo z električno energijo in sedem milijonov evrov občinam za nakup novih vozil za izvajanje javnega potniškega prometa ter za prevoz potnikov in šolarjev.

Krepijo spletno prodajo

Naklo – V Merkurju so v začetku epidemije zaznali znatno rast spletne prodaje, trend pa se je nadaljeval tudi v letošnjem letu. Spletna prodaja je denimo v letu 2019 zavzemala dva odstotka celotne prodaje, v lanskem letu se je povečala na 4,2 odstotka, letos pa znaša 5,9 odstotka. Kot pravijo v podjetju, temu primerno raste tudi število obiskovalcev na njihovem domačem spletnem mestu, kjer beležijo okoli šeststo tisoč obiskov mesečno. Število izdelkov, ki jih je mogoče kupiti na spletu, pa so povečali na štirideset tisoč.

VESELE PRAZNIKE ŽELIMO VAM IN VAŠIM NAJBLIŽJIM.



AVTOHIŠA VRTAČ, Šuceva ulica 28, Kranj, tel.: 04 270 02 17

Poraba električne energije po kriterijih NEVC v kWh / 100 km, komb: 21,6 – 14,6. Emisije CO₂: 0 g/km.

Emisije CO₂ med vožnjo in skupne emisije CO₂ so odvisne od vira električne energije, zato ŠKODA priporoča uporabo ekološko pridobljene električne energije.

Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov.



ŠKODA
SIMPLY CLEVER

Spori zaradi pogoja PCT

SIMON ŠUBIC

Kranj – Gorenjski policisti so v sredo štirikrat posredovali v sporih zaradi izvajanja preverjanje pogoja PCT. V eni od bank je bila stranka žaljiva do uslužbenca, ki je preverjal pogoje vstopa. Policisti v tem dejanju zbirajo obvestila zaradi suma kršitve javnega reda in miru.

V drugem primeru so policisti posredovali v zdravstveni ustanovi, kjer občan

ni upošteval ukrepov varnostnika. Enako je bilo tudi na eni od pošt, kjer se stranka ni želela izkazati s potrdilom. Na bencinskem servisu pa si moški ni želel nadeti maske. Oškodovanec je prijavil tudi, da je bil nesramen. Zato policisti postopek vodijo v smeri prekrška.

»Ukrepi PCT so veljavni in se izvajajo. Pozivamo k dostojnemu vedenju in upoštevanju ukrepov,« poziva jo na Policijski upravi Kranj.

Petarde metali v smeti

SIMON ŠUBIC

Škofja Loka – Škofjeloški policisti so v sredo zaradi uporabe pirotehnik obravnavali pet najstnikov. Občani so jih prijavili, da mečejo petarde v smetnjake in pločevinke. Proti njim so uvedli postopke.

»Za mladoletne bodo uvedeni prekrškovni postopki, z dejanji pa bodo policisti obveščali tudi center za socialno delo. Eden od peterice je

pirotehniko tudi preprodal. Zasežen je bil denar in petarde,« so sporočili s Policijske uprave Kranj in dodali, da so škofjeloški policisti prav isti dan na šoli, ki jo obiskujejo obravnavani najstniki, opozarjali na nevarnosti pirotehnik in pozivali k njeni neuporabi. »Starše pozivamo k odgovornemu pristopu do svojih otrok, dobremu zgledu in odvratitvi od uporabe pirotehnik,« so še zapisali.

Za šest tisoč evrov globe

SIMON ŠUBIC

Kranj – Gorenjski prometni policisti so pred dnevi na avtocesti obravnavali prevoznika, ki je bil v prometu s tovornim vozilom z neustreznimi in izrabljenimi pnevmatikami. Priklonno vozilo je

bilo tudi prerjavljeno, ni imelo delujočih zavor in je bilo »doma« predelano za prevoz ladijskih zabojnikov.

Policisti so vozilo, ki je bilo daleč od brezhibnega, izločili iz prometa, prevozniku pa izrekli globo v višini šest tisoč evrov.

Padel v slapu Čedca

SIMON ŠUBIC

Jezersko – V sredo dopoldne se je pri lednem plezanju v slapu Čedca na Jezerskem huje poškodoval alpinist. Med plezanjem kot prvi v navezi dveh plezalcev je zdrsnil in padel. Posredovali so Gorski reševalci z Jezerskega in

iz Kranja ter ekipa ekipa Helikopterske nujne medicinske pomoči s posadko helikopterja Slovenske vojske. Poškodovanega alpinista so v kombinaciji klasičnega in helikopterskega reševanja spravili v helikopter in ga odpeljali v ljubljanski klinični center.

Eksplodizija plina v kuhinji

Jesenice – V enem od stanovanj na Cesti maršala Tita na Jesenicah je pred dnevi pri kuhanju v pečici prišlo do manjše eksplozije plina. Nastala je manjša škoda na kuhinjskih elementih in oknu, poškodovanih ni bilo. Posredovali so jeseniški poklicni gasilci, ki so izvedli meritev prisotnosti plina, odklopili elektriko in pregledali prostore s termo kamero.

Vzeli denar in tudi starinsko orožje

Domžale – Neznani storilci so v sredo vlomili v stanovanjsko hišo v Domžalah. Po temeljitem pregledu prostorov so odnesli gotovino in starinsko orožje. Lastniki so ocenili, da je nastalo za okoli 1300 evrov škode.

Kriminalisti prijeli moškega, ki se je cepil že sedemkrat

◀ 1. stran

SIMON ŠUBIC

Kranj – Gorenjski policisti so prejšnji teden v enem od cepilnih centrov na Gorenjskem prijeli moškega, ki se je skušal že osmič cepiti proti covidu-19. Dvakrat se je cepil zase, petkrat pa se je proti bornemu plačilu zaradi pridobitve EU covid potrdila cepil v imenu štirih drugih moških z Gorenjskega in iz Ljubljane. Vseh pet so kazensko ovadili kaznivega dejanja overitve lažne vsebine, za kar je zagrožena kazen do treh let zapor. Preiskovalni sodnik je za prvoosumljenega odredil pripor. Slovenski policisti se s tovrstnim primerom še niso srečali, je dejal Primož Donoša, vodja Sektorja kriminalistične policije Policijske uprave Kranj.

Kriminalisti so v preiskavi ugotovili, da je prvoosumljeni pridobil lažna potrdila o cepljenju za štiri moške, saj je prihajal na cepilno mesto in se z dokumenti drugih oseb lažno predstavljal zdravstvenim delavcem. »V enem primeru je bilo veljavno covidno potrdilo že razveljavljeno, za ostale tri pa je prvoosumljeni prejel prvi odmerek in bil že naročen na druge odmerke. Pri poskusu prejema

drugega odmerka smo osebi tudi odvzeli prostost, odrejeno je bilo 48-urno policijsko pridržanje, po poteku in opravljenih aktivnosti policije je bil osumljeni priveden na zaslišanje k preiskovalnemu sodniku. Po zaslišanju je bilo zoper njega odrejeno pridržanje in od takrat se nahaja v priporu,« je razložil Donoša. Četverica moških, za katere se je prvoosumljeni cepil, je izkoristila njegovo stisko in osebne okoliščine ter ga nagovorila h kaznivemu dejanju, je dodal.

Prvoosumljeni, gre za odraslega slovenskega državljana, je sedem odmerkov prejel v obdobju od maja do decembra. Poteka preiskave oziroma kako so kriminalisti zanj izvedeli, Donoša ni razkril. »Po pridobljenem podatku je stekla preiskava z obveščanjem vseh ostalih, ki sodelujejo v postopku cepljenja, in smo jih tudi redno obveščali,« je le povedal. »Ugotovili smo, da so ostali moški prvoosumljenemu dali manjše denarne zneske, da se je cepil namesto njih,« je še poudaril.

Dokumente redno pregledujejo

Lili Gantar Žura, direktorica Zdravstvenega doma Kranj, ki izvaja cepljenje v kranjski vojašnici, je



Moškega so gorenjski kriminalisti prijeli, ko se je skušal proti covidu-19 cepiti že osmič. / Foto: Gorazd Kavčič



Četverica moških je izkoristila osebno stisko prvoosumljenega, je dejal prvi gorenjski kriminalist Primož Donoša. / Foto: Simon Šubic



Direktorica Zdravstvenega doma Kranj Lili Gantar Žura

razložila, da so pri preiskavi sodelovali na področjih, kjer je policija od njih to pričakovala. Po njenih besedah na cepilnem mestu striktno pregledujejo osebne dokumente in zdravstvene kartice. »Morda se je le v dnevih, ko je bila velika gneča, ko je bilo po tisoč ljudi, ko jih je čakalo sto na cepilnem mestu, pojavil čisto človeški faktor, ker želiš, da postopek poteka hitreje.«

Kot je še dejala, osebno ne obsoja moškega, ki se je večkrat cepil, saj meni, da je dejanja storil v tiski. »Obsojam pa tiste, ki so to stisko izrabili. Mislim, da bi morali prejeti večjo kazen od

njega,« je povedala. Na vprašanje, kakšno nevarnost za zdravje predstavlja prejem kar sedmih odmerkov cepiva v samo nekaj mesecih, je odgovorila, da je to vprašanje za strokovnjake za cepiva, kar pa sama ni. »Verjetno obstajajo standardi in normativi in zato je cepljenje samo dvakrat in nato še tretji pozitivni odmerek,« je dodala.

Minister za zdravje Janez Poklukar je primer označil za popolnoma nesprejemljiv. Želi, da bodo pristojni zadevo sanirali ali izrekli potrebne ukrepe, prebivalstvo pa je pozval k odgovornemu ravnanju.

Usposablajo nadzornike

SIMON ŠUBIC

Soriška planina – Center za izpopolnjevanje in usposabljanje v Policijski akademiji je letos že četrto leto zapored izvedel usposabljanje za nadzornike na smučišču. Novembra je potekalo osemurno obdobje izpopolnjevanje, sredi decembra pa so se novi kandidati za nadzornike usposabljali na smučišču, letos na Soriški planini. V teoretičnem

delu se kandidati seznanijo s prekrškovnim postopkom, helikopterskim reševanjem, mednarodnimi vedenjskimi pravili FIS, obravnavanjem nesreče na smučišču, varnostnim pregledom smučišča in odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti.

Udeležence čaka še pisno in ustno preverjanje pridobljenega znanja, potem pa bodo lahko nadzirali in skrbeli za red na belih strminah.



Foto: GPU

Praktični del usposabljanja je potekal na Soriški planini.

KURILNO OLJE

DATRIS

GREJE MOČNEJE

080 2341

Datris d.o.o., Alpska cesta 43, 4248 Lesce



AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
ZGODBE
RAZGLED

Maske na obrazu zakrijejo tudi resnost in utrujenost

Diplomirana medicinska sestra Nada Macura Višić iz Splošne bolnišnice Jesenice je ena tistih, ki bo božični večer preživela v službi, na enem najbolj odgovornih delovnih mest, v urgentnem centru. A kot pravi, to sprejema kot del svojega poklica, ki ga ne bi zamenjala za nič na svetu. In tudi urgenco bodo na današnji večer osvetljevale božične lučke, okrašene smrekice, slišale se bodo božične pesmi.

URŠA PETERNEL

»Letos delam v nočni izmeni 24., 25. in 26. decembra in potem 30. in 31. decembra popoldne, 1. januarja pa čez dan. Za letošnje praznike sem pač na vrsti in to mi ne predstavlja težav,« pravi Nada Macura Višić, diplomirana medicinska sestra iz Splošne bolnišnice Jesenice, ki opravlja delo glavne medicinske sestre v urgentnem centru. Nada je ena tistih, ki bodo dobršen del praznikov preživeli v službi, a to sprejema kot del poklica, ki ga srčno opravlja že 26 let. Začela je kot srednja medicinska sestra, zatem pa ob delu doštudirala na ljubljanski visoki šoli za zdravstveno nego; v jeseniški bolnišnici je najprej delala na internem oddelku, zatem v intenziv-

Delo v urgentnem centru je, odkar medicinske sestre skrbijo za triažo, torej na vstopu presojajo nujnost obravnave pacientov, eno najbolj odgovornih v bolnišnici, saj zahteva veliko znanja in izkušenj. »Nikoli ne veš, kaj dobiš, kaj lahko pričakuješ. Pacient lahko pride zaradi ene težave, zadaj pa je še cela vrsta drugih težav. Poleg tega dobimo vse 's ceste', kar nam pripeljejo reševalci, ki se običajno sicer najavijo, včasih pa tudi za to ni časa in nam pacienta samo pripeljejo,« pripoveduje Jeseničanka, ki dela tudi kot predavateljica na Fakulteti za zdravstvo Angele Boškin in kot mentorica v bolnišnici. Rada dela z mladimi, pravi, in prav študentke so jim zlasti v zadnjem obdobju epidemije v veliko pomoč pri delu.

»Vsi smo naveličani epidemije in žalosti me, da imamo vse ukrepe, navodila, možnost zaščite pred virusom, a nekateri ljudje se obnašajo zelo neodgovorno in nam včasih na urgenci niti ne povedo, da so bili v stiku s covid pozitivno osebo. Če bi vsi ravnali odgovorno, bi se epidemija že zdavnaj lahko zaključila ...«

ni terapiji, po dokončanem študiju pa najprej na urgenci in zdaj v urgentnem centru kot glavna sestra, zadolžena pa je tudi za naročanje.

»V prvem valu epidemije je bil na urgenci nek čuden mir, zatem pa se je začelo in od oktobra 2020 do maja letos je bilo res težko. Imeli

smo ogromno primerov res težkega covid-19, veliko intubacij, zares bolnih ljudi. So dnevi, ko na koncu izmene ne veš sam zase. V nedeljo, denimo, smo zjutraj začeli in se nismo ustavili ... niti za malico.« Delovniki so dolgi, naporni. »Res smo precej v službi. Mesečno imamo od sedem do devet nočnih, načeloma pa ima vsakdo en prost vikend na mesec.«

Sogovornica pravi, da je, ko je bila mlajša, lažje prenašala obremenitve, zdaj, pri petinštiridesetih, pa po nočni izmeni potrebuje več časa, da se odpočije. Kljub temu pa svojega poklica ne bi zamenjala za nič na svetu. »Zame so se sicer odločili starši, dobro so mi šli jeziki in sem želela na srednjo turistično šolo. A izkazalo se je, da so starši imeli prav, ko so mi predlagali srednjo zdravstveno šolo. Poklic medicinske sestre bi izbrala še enkrat, če bi se morala odločiti.« Kot pravi, so za ta poklic potrebni empatija, čut za sočloveka, sposobnost komunikacije, tudi potrpežljivost, dobri živci. »Obravnavamo čedalje več starejših pacientov s pridruženimi boleznimi, zato je treba biti potrpežljiv, priazen, večkrat moraš ponoviti, kar poveš ... Svoje osebne težave moraš pustiti drugje



Nada Macura Višić, diplomirana medicinska sestra: »Včasih je dobro, da nosimo maske, saj zakrijejo resnost in utrujenost. Čeprav marsikdo opazi, da so naše oči utrujene. Šele zdaj zares vidimo, kako so oči ogledalo duše.« / Foto: Gorazd Kavčič

... Včasih je dobro, da nosimo maske, saj zakrijejo resnost in utrujenost. Čeprav marsikdo opazi, da so naše oči utrujene. Šele zdaj zares vidimo, kako so oči ogledalo duše.« Ob tem sogovornica dodaja, da ima srečo, da ima velikansko podporo doma, zato jo skrbi predvsem za svoje zaposlene, sodelavke, ki so še mlajše, imajo mlade družine, majhne otroke. Zanje je še bistveno težje. Kadra jim ves čas primanjkuje, pomagajo si z upokojenimi sodelavkami, na pomoč sta priskočili

dve diplomirani medicinski sestri iz Psihiatrične bolnišnice Begunje, dragocena je pomoč študentk. Nada Macura Višić upa, da se bo stanje vsaj nekoliko izboljšalo v prihodnje, ko bodo po dogovoru zaposleni v urgentni dejavnosti napredovali za pet plačnih razredov. Prav zaradi slabih plač namreč mladi zdravstveni delavci odhajajo v tujino in tudi v druge poklice. A kot priznava sogovornica, po skoraj dveh letih boja z epidemijo in ob izgorelosti zdravstvenega

osebja včasih tudi višje plače ne odtehtajo več ... »Po 26 letih letih dela vsako leto težje delam v nočni izmeni in vselej potrebujem več časa, da pridem nazaj v ritem,« priznava. V prostem času zato resnično poskuša odklopiti službo, preživlja ga z družino, z možem in dvema najstniškima hčerkama, Leo in Andreo, zadnje leto pa tudi s prijazno psičko, tibetansko terierko. »Čisto nas je osvojila, in ko pridem domov s polno glavo, utrujena, se ob njej res hitro sprostim in pozabim na službo.«

Pogovor

Igralec Bojan Trampuš, prejemnik Linhartove listine in Severjeve nagrade ... Stran 14



Zanimivosti

Člane Društva ljubiteljev jaslic Slovenije povezuje ljubezen do jaslic. Stran 15



Zgodbe

V devetčlanski družini Zupan iz Sore se zelo veselijo božično-novoletnih praznikov. Stran 16



Od petka do petka



Notranji minister Aleš Hojs je v ponedeljek uspešno preстал že drugo interpelacijo. / Foto: Tina Dokl



Državno odvetništvo naj bi vložilo odškodninsko tožbo zoper vidnega petkovega protestnika Jašo Jenulla.



Zvezdnik NBA-ja Luka Dončić je 200 otrokom na Pediatrični kliniki v Ljubljani za božične praznike podaril igrače in druge potrebščine. / Foto: Žiga Intihar

Ministra Vizjak in Hojs prestala interpelaciji

SIMON ŠUBIC

Interpelaciji nista uspeli

Interpelaciji ministrov za okolje in prostor Andreja Vizjaka in za notranje zadeve Aleša Hojsa, državni zbor ju je obravnaval v petek in ponedeljek, sta doživeli enako usodo kot vse prejšnje zoper ministre aktualne vlade pod vodstvom Janeza Janše (skupno je opozicija vložila deset interpelacij). Oba ministra sta se namreč uspešno ubranila pred izglasovanjem nezaupnice, za kar je potrebnih najmanj 46 poslanskih glasov. Za Vizjakovo interpelacijo je glasovalo 43 poslancev LMŠ, SD, Levice, SAB in nepovezanih poslancev, proti pa je bilo 29 poslancev SDS in SMC. Poslanci NSi in DeSUS so se vzdržali. Interpelacijo notranjega ministra je podprlo 44 poslancev LMŠ, SD, Levice, SAB, nepovezanih poslancev in Ivan Hršak iz Desusa, proti razrešitvi je bilo 37 poslancev SDS, SMC in NSi, Robert Polnar se je vzdržal. Poslanec SNS in narodnosti ob obeh glasovanjih ni bilo v dvorani.

Tožba zaradi protestov

Državno odvetništvo je v zvezi z izterjavo stroškov policije zaradi varovanja neprijavljenih shodov vložilo prvo

tožbo, je ta teden poročal časnik Dnevnik. Zoper koga so jo vložili, na državnem odvetništvu zaradi varovanja interesov postopka niso razkrili, po navedbah časnika pa gre verjetno za enega najvidnejših petkovih protestnikov Jašo Jenulla. Jenull je sicer dejal, da obvestila o tožbi še ni prejel, ob tem pa ocenil, da skušajo s finančnimi grožnjami posameznim protestnikom preprečiti proteste. Znana ni niti višina tožbenega zahtevka, ministrstvo za notranje zadeve pa naj bi v dosedanjih zahtevah od domnevnih organizatorjev neprijavljenih shodov terjalo skoraj 200 tisoč evrov. V Pravni mreži za varstvo demokracije menijo, da za takšne postopke ni pravne podlage. »Dejstvo je, da je bila večina protivladnih shodov od marca 2020 spontanih, neorganiziranih. V nam znanih primerih protivladni protesti niso imeli organizatorja, kot ga opredeljuje veljavni zakon o javnih zbiranjih,« so zapisali v odzivu.

Uveden inšpekcijski postopek glede pisma

Predsednik vlade Janša je državljanom prejšnji teden poslal pismo, v katerem se tistim, ki so se že cepili proti covidu-19, zahvaljuje, ostale pa vljudno prosi,

da o tem razmislijo. Ker so bila pisma naslovljena na vse polnoletne državljane, je Urad informacijske pooblaščenke zoper kabinet predsednika vlade pred tednom dni uvedel inšpekcijski postopek. V njem bodo v kabinetu morali pojasniti pravno podlago ter način za obdelavo osebnih podatkov naslovnikov Janševinega pisma. Kot je pojasnila informacijska pooblaščenka Mojca Prelesnik, gre za osnovne elemente evropske uredbe o varstvu podatkov (GDPR) za skladno obdelavo osebnih podatkov, po katerih mora biti vsaka obdelava zakonita, poštna in transparentna. V kabinetu predsednika vlade so pojasnili, da je premier pismo poslal vsem polnoletnim državljanom brez kakršnekoli selekcije in brez vpogleda v evidence. Janša se je s tvitom odzval, da se Prelesnikova, »kader rajne stranke Zares Gregorja Golobiča in Pavla Gantarja, skupaj s svojo četico političnih nameščencev, od samega začetka epidemije bori proti preventivnim in zdravstvenim ukrepom za zajezitev covid-19. Ne glede na žrtve. Za vaš denar.«

Božički s strehe, Dončičeva darila

Jamarji Jamarske reševalne službe Slovenije so se

tudi letos, preoblečeni v Božičke, spustili s strehe ljubljanske pediatrične klinike in potrkali na okna bolniških sob. Zaradi epidemiološke situacije je dogodek potekal drugače kot minula leta, ko so se Božički po spustu skupaj s številnimi znanimi Slovenci in voditelji Hitradia Center odpravili po kliniki in osebno obdarovali otroke. Radio je tokrat za otroke organiziral video koncert, na katerem so zapeli Eva Boto, Bepop, Žan Serčič, Anabel, Tim Kores, De Liri, Stella in Challe Sale. »Težko je opisati, ko vidimo, kako so otroci srečni,« je povedala Mateja Mazgan Senegačnik iz jamarske reševalne službe. Pediatrična klinika pa je pred spustom Božičkov Zvezi prijateljev mladine Moste-Polje podarila nekaj več kot 100 starih računalnikov, ki so jih pred tem popravili v Društvu Duh časa. Računalnike bodo prejeli šolajoči mladostniki. »Pediatrična klinika dobi veliko daril in donacij, ki smo jih veseli, veseli pa smo tudi, kadar lahko sami kaj podarimo,« je dejal strokovni direktor ljubljanske pediatrične klinike Marko Pokoren. Za božično obdarovanje dvestotih hospitaliziranih otrok na pediatrični kliniki je na primer letos poskrbel tudi slovenski košarkar, ki igra v ligi NBA, Luka Dončić.

Slovenci v zamejstvu (830)

Prelatovo darilo Slovencem

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi



Zaradi zmanjševanja števil in staranja šolskih sester v Celovcu se je vodstvo koroške province šolskih sester letos s privoljenjem vrhovnega vodstva v Rimu po 66 letih uporabe odločilo za prodajo provincialne hiše v Vetrinjskem predmestju v Celovcu in za prenos sedeža province v Št. Peter v Rožu. V celovski hiši so tudi prostori slovenske župnije svetih Cirila in Metoda, v katerih so redna slovenska bogoslužja. Vodstvo šolskih sester je hišo najprej ponudilo v odkup krški oziroma celovski škofiji, ki pa tega finančnega bremena ni zmogla.

Za odkup se je odločila Mohorjeva iz Celovca, ki pa ni bila pripravljena še naprej vzdrževati tudi pastoralnega centra oziroma slovenske župnije v Celovcu. Na mizi

je bilo več načinov za rešitev obstoja slovenske župnije. Za sporazumen nakup Provincialne hiše in za ohranitev slovenske župnije in bogoslužja v njej – k mašam so prihajali tudi nemško govoreči – je storil odločilen korak dolgoletni škofijski kancler in eden od najvplivnejših ljudi v celovski oziroma krški škofiji stolni dekan prelat Michael Kristof. Prelat je slovenskega rodu in zagovornik slovenske župnije in slovenskega bogoslužja v Celovcu. Prelat Kristof je škofu dr. Jožetu Marketzu in predstavnikom Mohorjeve sporočil, da je za nakup hiše in za ohranitev sedeža župnije v njem pripravljen prispevati večjo vsoto denarja. Pastoralni center oziroma župnija imata tako še naprej ne le možnost delovanja

v tej hiši, ampak je prelat s svojim darom omogočil tudi obnovo in prenovu prostorov, ki obsegajo kapelo, zakristijo, prostore za pastoralno dejavnost in za stanovanje duhovnika. Tako se bo lahko nadaljevalo tudi dobro sodelovanje med slovensko župnijo svetih Cirila in Metoda in celovško mestno župnijo Svetega Egidija.

Na tretjo adventno nedeljo so se na sedežu slovenske župnije s slovesno mašo zahvalili prelatu Michaelu Kristofu. Z njim so maševali celovski oziroma krški škof dr. Jože Marketz, predsednik Mohorjeve dekan Ivan Olip in župnik v slovenski župniji pater Jože Andolšek. Med mašo je predstavnica farne skupnosti Marica Hartman povedala, da je bila tudi pred



Stolni dekan prelat Michael Kristof je s svojim darom zagotovil nadaljnje delovanje slovenske župnije v Celovcu.

letom 1986, ko je bila ustanovljena slovenska župnija, v Celovcu vedno tudi slovenska maša, najprej na Kolodvorski cesti, nato ob celovškem kanalu in v Mohorjevi, zadnja leta pa v Provincialni hiši. Za faro je povedala verz svoje hčerke Katarine: Doma sem tam, kjer srce gori, se sonce smeji in

življenje cveti! Vsi so izrekli besede zahvale prelatu Kristofu in Mohorjevi, ki je kupila hišo in se trudila ohraniti slovensko župnijo. Predsednik Mohorjeve dekan Ivan Olip je zagotovil, »da bo Mohorjeva skrbel, da bodo slovenski farani meli prijeten in tople dom v Provincialni hiši.«

Po svetu

Mir ljudem na Zemlji!

Klic v naslovu je vsemu krščanskemu svetu dobro poznan božični pozdrav. Danes ga namenjamo vsemu svetu, tudi nekrščanskemu. Nekateri deli tega sveta miru kot družbenega in duhovnega stanja niso deležni ...

MIHA NAGLIČ

Mir in zdravje

Ko sem bil mlad, so še živel ljudje, ki so bili mladi v prvi polovici 20. stoletja. To so bili ljudje, ki še niso cele dni strmeli v zaslone; najraje so bili obrnjeni drug k drugemu in se pogovarjali. V teh pogovorih so se dotaknili vsega mogočega, od vremenskih in vaških banalij do velikih vojnih tem. Ena pa je bila v teh razgovorih stalnica, ki se je ponavljala kar naprej, kot refren: želja, da bi bil mir in da bi bili zdravi! To večno željo sem slišal, nisem je pa razumel. Mlad in zdrav človek, ki ni doživel vojne, je pač ne more razumeti, čeprav je v svoji življenjski preproščini nad vse preprosta. Prej omenjeni ljudje, ki so preživel eno ali obe svetovni vojni, pa tega niso le načelno vedeli; to so z vsem svojim žitjem in bitjem tudi občutili. Vrh tega so bili že v letih, ko postaja človek v svojem zdravju načet ali celo bolan in v svojem vzdihovanju po zdravju hrepeni po časih, ko ga je bil še sam deležen. Zdaj sem v letih, ko to tudi sam že čutim in se zavedam, kaj to pomeni. Zdaj tudi razumem, zakaj se današnjim mladim zdiš star in čudaški, če govoriš

o »bog-daj-zdravju«. Miru pa si niti starejši ne želimo več, ker smo ga od malega imeli. A to je nekako razumljivo ali vsaj razložljivo. Ne razumem pa in ne znam si razložiti dejstva, da je danes tako veliko ljudi, ki kar naprej nergajo in razlagajo, kako jim/nam gre slabo. Se sploh zavedajo, kaj govorijo?! Saj ne rečem, da ni nesreč in teh ali onih težav. Veliko je posameznikov s težko in nezavidljivo usodo. Ampak večini – roko na srce – gre več kot dobro. Kaj nam pa manjka?! Ko bi še živel mladeniči in mladenke iz prve polovice 20. stoletja, bi se našemu blagostanju gotovo ne mogli načuditi. Ne samo da imamo v izobilju vsega kupljivega (tega se je za denar zmeraj dalo dobiti); že dolgo imamo tudi mir! In ne zavedamo se, da je to podarjeno dobro, ki ga nimamo po svoji zaslugi, in ga lahko tisti, ki ga je dal, že jutri vzame ... / Gornji odstavek je iz ene mojih premnogih in davnih kolumn. Tu pa se vprašam, katera je najvišja vrednota Slovencev in drugih Evropejcev. Kot sociolog bi moral opraviti ustrezno anketo, a po mojem to niti ni potrebno. Pogledimo kar v romarske knjige na Brezjah, v katere romarji k Mariji Pomagaj vpisujejo svoje prošnje. Te je analiziral

dr. Jože Dežman in iz njih razbral vrstni red brezjanskih vrednot. Največ ljudi prihaja zaradi zdravja, ljubezni in družinskih odnosov, manj zaradi vere kot take, še manj zaradi politike. Vrstni red po številu vpisov tistega, za kar prosijo: za zdravje, ljubezen, družino, prometno varnost, učenje, za delo, dom, srečno pot, pravico, včasih tudi za skupnost. Daleč največ prošenj je za zdravje in po mojem to velja tudi med Slovenci. Mir ni več v ospredju, predolgo ga že imamo. Kako dolgo še? Z minljivostjo zdravja pa se vsak od nas slej ko prej sooči tudi osebno, v svojem minljivem telesu, zlasti zdaj, v času pandemije ...

Kjer ni miru

Zdravje je torej najvišja vrednota Slovencev in Evropejcev. To je sklepna ugotovitev gornjega razmišljanja. Pred njo pa je tale stavek: Mir ni več v ospredju, predolgo ga že imamo. Čeprav je to moja ugotovitev, me vznemirja. Čas, ki ga preživimo v miru, ni nikoli predolg. Hkrati pa je ob strani ali v ozadju ves čas navzoče vprašanje: Kako dolgo še? Tudi v Evropi sta vsaj dve krizni žarišči, kjer je navidezni mir ves čas ogrožen in se lahko vsak čas sprevrže v novo vojno. To sta Bosna in

Hercegovina (BiH) in vzhod Ukrajine. Na meji med Poljsko in Belorusijo pa vojna že poteka, čeprav ne v klasični obliki, z orožjem. Tam poteka »hibridna vojna«, generira jo beloruski predsednik Lukašenko, ki na to mejo pošilja begunce, medijske slike njihovega trpljenja pa iritirajo cel svet in mečejo slabo luč tudi na Poljsko in EU, češ da jih nočeta sprejeti. V BiH se uresničuje »skrivni«, a vsem dobro znani načrt, da bi to državo razdelili po nacionalni pripadnosti na srbsko, bošnjaško in hrvaško »entiteto«. EU in ZN trdijo, da tega ne bodo dovolili, a dogaja se prav to, zlasti bosanski Srbi so v tem oziru vse bolj odločni. Rusija kopiči svoje vojaštvo na meji z Ukrajino. Je to spet le rožljanje z orožjem v podporo političnemu pritisku? Mogoče, a tudi ruska okupacija tistega dela Ukrajine (Donbas), kjer je rusko prebivalstvo večinsko, ni izključena.

Kjer je že vojna

Po svetu so številna območja, kjer vojna že poteka. V Etiopiji, denimo, kjer jo vodi predsednik vlade Abij Ahmed. Leta 2019 je dobil Nobelovo nagrado za mir, ker je končal eno vojno, zdaj vodi novo ... Mir za vse ljudi na zemlji je torej še daleč.



Ob božiču leta 1914 so se na zahodni fronti takole srečali nemški in angleški vojaki, malo popili in veselo klepetali. A ne za dolgo ... / Foto: Wikipedija



Tako se je ruski predsednik Putin pripeljal na srečanje motoristov v Sevastopolu na Krimu, 24. julija 2010. Marca 2014 je ukazal Krim zasesti. / Foto: Wikipedija



Masovno grobišče civilnih žrtev državljanske vojne v etiopski pokrajini Tigraj, fotografirano 10. junija 2021 / Foto: Wikipedija

Nove knjige (619)

Kako Dobračeva zdaj napreduje!

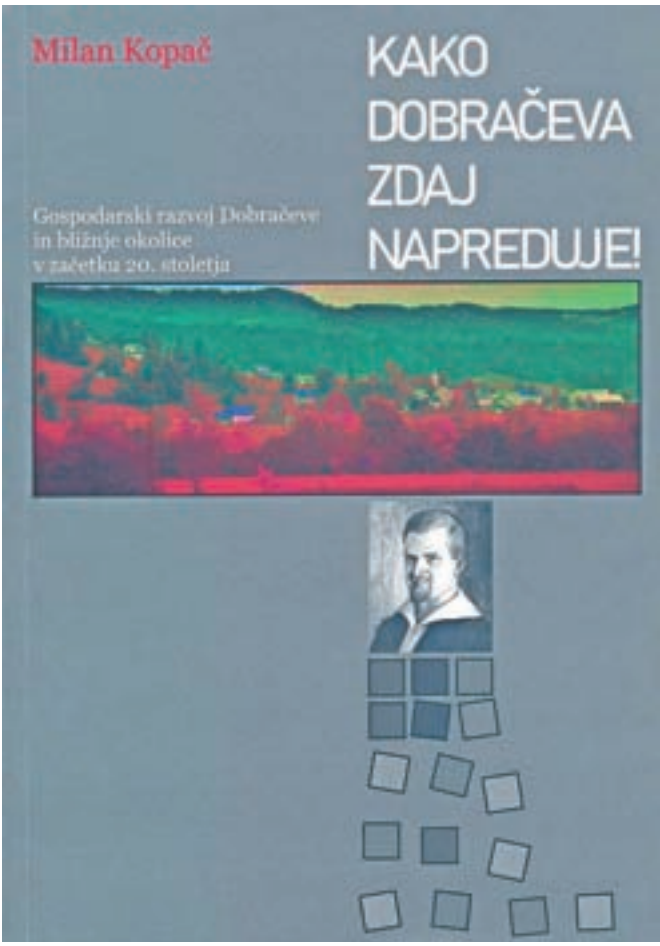
MIHA NAGLIČ

»Trajnostni razvoj celotnega sveta pred sto leti ni bil pomemben, saj je bilo naravnih virov še dovolj, okolje pa čisto. Danes na eni strani zmanjkuje virov, na drugi pa se kopičijo in delajo škodo naravnemu okolju in zdravju stranski produkti proizvodnje energije, hrane in zagotavljanja miru ter naše nebrzdano potrošništvo, ki jo lahko strnemo v odpadno vodo, odpadke in dim oziroma v onesnaževanje vode, zemlje in zraka. Vse to je glavni vzrok za resno zaskrbljenost in samoizpraševanje človeštva, če gre res po pravi poti in v pravi smeri v prihodnost glede ohranjanja naravnih virov.

Seveda ne gre, a pri tej spremembi smeri in poti bomo morali sodelovati vsi. Samo trajnostna oblika proizvodnje energije, dobrin in hrane, dostopna vsem ljudem, bosta vodila v tako zeleni mir na zemlji, o katerem je glede dosegljivosti energije za celotno človeštvo razmišljal že Nikola Tesla. Zavedanje o tem problemu raste predvsem v razvitem svetu, ki je tudi največji krivec za to stanje. Znanstvenih raziskav in poročil je že dovolj, da bi lahko bolj odločno stopili na zeleno pot, a je politične in tudi gospodarske volje še premalo. Prav v tem času je EU sprejela Načrt za okrevanje in odpornost kot osrednji projekt za okrevanje Evrope po

pandemiji bolezni covid-19. Eden od razvojnih področij je tudi Zeleni prehod, katerega glavna področja so tudi obnovljivi viri in učinkovita raba energije, čisto in varno okolje in krožno gospodarstvo. Drugo pomembno področje je tako imenovani digitalni prehod oziroma digitalizacija gospodarstva in javnega sektorja. Po definiciji je digitalizacija opisovanje objekta, slike, zvoka, dokumenta ali analognega signala z binarno kodo, običajno z namenom, da bi ga shranili oziroma elektronsko obdelali na računalniku ali drugih elektronskih napravah. Se strinjam, a tudi za to porabimo vsak dan vse več električne energije ...« (str. 179–180)

Gornji odlomek je iz sklepnega razmišljanja avtorja, v njem izpostavi trajnostni razvoj in ključni pomen električne energije v njem. Knjiga sama pa govori o povsem drugačnih razmerah pred sto leti. Takratni razvoj so vodili napredni posamezniki in v ta namen ustanavljali društva, zadruge in gospodarske družbe. Prva družba te vrste je bila tista, ki je v vas Dobračeva (zdaj zgornji del mesta Žiri) prinesla – elektriko. Osrednja osebnost tega razvoja pa je bil vsestranski Valentin Poljanšek (1882–1968). Časi se torej spreminjajo, elektrika in napredni posamezniki pa so tisti, ki napredek poganjajo. To je nauk te knjige.



Milan Kopač, Kako Dobračeva zdaj napreduje!, Pegaz International, Ljubljana, 2021, 184 strani

Pogovor

Ve, kdaj mu je koža najbolj prav

Bojan Trampuš

Bojan Trampuš je znan škofjeloški obraz iz dveh zgodb – priljubljenega gostinca picerije Jesharna, ki jo vodita z družabnikom, in vsestranskega igralca ter enega stebrov igralskega ansambla Loškega odra. Z razlogom sva v ospredje postavila drugo zgodbo.

IGOR KAVČIČ

V tem letu na gledališki oder niste stopali le v predstavah, pogosto ste prihajali tudi po nagrade. Kar nekaj se jih je nabralo: na Linhartovem srečanju v Postojni ste prejeli Linhartovo listino za trideset let ustvarjanja v ljubiteljskem gledališču, sledil je matiček za igralski dvojec z Matejem Čujovičem v igri Antigona v New Yorku, zanjo ste bili nagrajeni tudi na Repassage festivalu v Srbiji, v nedeljo ste na domačem odru prejeli še nagrado Sklada Staneta Severja. Katera od nagrad vam največkrat prešine misli?

Najprej pomislim, saj ni res, da se je vse to zgodilo v enem samem letu, hkrati pa vem, da tega ne počnem zaradi nagrad. Več kot trideset let sem že zraven, saj me je gledališki oder zastrupil že v otroških letih in me še vedno poganja v življenju. Seveda pa mi letošnja bera nagrad zelo godi in je priznanje tako meni kot vsem soustvarjalcem predstave.

Od nagrade komedijant sezone, ki ste jo leta 2003 na Linhartovem srečanju prejeli za eno izstopajočih vlog Scapina v igri J. B. Molièra Improvizacije v Versaillesu – Scapinove zvijače, ste nazivali številne raznovrstne vloge v različnih gledaliških ekipah, največ pa na Loškem odru. Vaša ustvarjalna moč ne presahne. Nasprotno – letošnje nagrade govorijo o novem presežku ...

Vlog je bilo res veliko, mnoge so bile odlične, a vse zagotovo niso uspele enako dobro. Včasih kljub trudu ne prideš do cilja, najsi sem v vlogo vložil premalo energije, mogoče je bila stiska s časom ali pa preprosto nisem zmozel narediti bolje. V teh letih sem zorel kot človek in igralec. Seveda se mora kdaj tudi kaj sfiziti, kar pa te potem žene naprej, da boš naslednjič boljši.

Ob tem sem si vedno želel, da se ne bi ukalupil samo v en tip vlog. Na srečo je, odkar igram na Loškem odru, koncept vodstva, prej Mete Petrač, zdaj Ane Babnik, in predsednika društva in igralka Mateja Čujoviča, da se za vse nas – da bi se lahko igralsko razvijali – skupaj z režiserjem izbira vloge, ki nam niso nujno pisane na kožo. Pri Antigoni v New Yorku je režiser Matjaž Šmalc v procesu vaj od nas

zahteval, da vloge naredimo drugače, kot smo vajeni, kar včasih ni bilo enostavno. A je bil vztrajen, tako kot smo bili pridni in trmasti tudi igralci. Ker smo zaradi epidemije dvainpolkrat prestavili premiero, smo lahko predstavo dodatno nadgradili.

Vrniva se h koreninam vašega igranja. Na gledališki oder ste prvič stopili v domačih Poljanah, mar ne?

Imel sem kakih sedem, osem let, ko je na nekem dogodku v kulturnem domu do mene pristopil Andrej Šubic, ki je takrat v Poljanah že režiral, in me vprašal, ali bi prišel v njegovo gledališko skupino. Sem rekel, da ja, Andrej pa mi je v igri Ptički brez gnezda namenil vlogo Milana. To je bilo zame novo doživetje, zdelo se mi je super, odzivi na predstavo so bili dobri, kar mi je, »škorc« iz poljanske osnovne šole, zelo veliko pomenilo. Spomnim se, kako je sosed iz Predmosta, slikar Ive Šubic, lepega dne pozvonil pri nas doma in mi na vratih izročil sličico ptička brez gnezda. Na zadnji strani je njegovo posvetilo: »Bojanu za odlično odigrano vlogo Milana v igri Ptički brez gnezda.« To je bila moja prva nagrada in še danes velja za eno tistih, ki mi pomenijo največ.

V novembru ste prav lik Ivetta Šubica uprizorili v igri Medrug Polanci, ki jo je napisal in režiral Andrej Šubic.

Za tokratno igro v Poljanah sem se sprva branil, ker sem bil res v stiski s časom, ko pa je Andrej rekel, da bo treba igrati Ivetta, sem mu rekel: »Andrej, ti pa znaš pritisniti na prave tipke.«

Če se vrnem k začetkom – naslednjo sezono smo že igrali Malega princa, moje delovanje se je potem preselilo v recitatorske in dramske krožke v osnovni šoli, kjer sem nastopal na komemoracijah, proslavah in podobnih dogodkih. Ko sem v osmem razredu rekel, zdaj bo pa konec s tem, mi je rekla takratna mentorica Nežka Gabrovec: »Nič ni konec, si že noter, zastrupljen z gledališčem.« Na gimnaziji sem potem deloval v skupini Izza kulis, ki jo je vodil Igor Korošec, z nami je sodeloval žal že pokojni Igor Žužek. Hkrati sem na Loškem odru že igral v otroških predstavah. »Pojdi dol na Loški oder, potrebujejo princa za



Foto: Matic Ritonja

Ko je Bojan Trampuš tudi v ogledalu gledališke garderobe predvsem Bojan Trampuš.

Pepelko,« mi je omenila sošolka Mateja. Šel sem in tam doli tudi ostal.

Ko ste začeli igrati v odrasli ekipi Loškega odra, je bilo to nekaj povsem drugega?

Preskok k »ta velikim« pa sem naredil v predstavi Arzenik in stare čipke. Režiral je Marjan Bevk in mislim, da je izgubil precej živcev z menoj. Močno spoštovanje do starejših igralcev, nova izkušnja, zahtevna predstava ..., vse to mi je bilo v breme. A sem le nekako »zvozil«. (smeh)

Vaš domicil pa je na Loškem odru, kjer ste v vseh teh letih uprizorili zelo raznolike predstave, od grških klasik do bulvark in komedij ter družbeno kritičnih dram ...

To različnost zelo podpiram. Pomembno je pridobivati klasično gledališko izobrazbo, hkrati pa se spopasti tudi s sodobnimi besedili in novimi režijskimi pristopi. Na Loškem odru nikoli nismo šli povsem v komercialo, kljub skušnjavam. Nasprotno, programsko gledano smo ostali zvesti zavidljivo visokemu nivoju.

O tem govorijo festivalske nagrade, vedno je kakšna nova v gledališki pisarni.

Če že ne nagrajeni, smo vsaj opaženi. Nekaj gledališč v Sloveniji nas je z daljšo tradicijo in polprofesionalnim pristopom, to pomeni, da ob nas, ljubiteljih, režirajo profesionalci. Nivo teh gledališč je zelo visok in na festivalih vedno navijamo eden za drugega, kar se mi zdi super. Dodaten plus je tudi, da pri nas režirajo različni režiserji in vsak s seboj prinese nekoliko drugačen način dela.

Naj se ustavim še pri vašem Scapinu. Takrat sem v Gorenjski glas napisal, da ste liku ukradli oder, tako doživeto sta ga odigrali, da ste navduševali v besednih akrobacijah, koreografskih elementih in je pred vami še lepa prihodnost ... Je bila ta vloga za vas prelomna?

Lahko bi tako rekel. Še vedno verjamem, da točno več, kdaj ti je koža najbolj prav, tako v življenju kot na odru, in pri vlogah Molièra in potem Scapina se je poklopilo prav vse. Mislim, da sem v tej vlogi res dal veliko od sebe in tudi delo pri predstavi je bilo odlično. Režiral je Jože Vozny, prvič smo sodelovali s profesionalnim koreografom, baletnikom Janezom Mejačem. K pravilni besedni artikulaciji je veliko dodal naš neprecenljivi Ludvik Kaluža.

Podobni tokrat igralski harmoniji smo pričali v Antigoni, kjer sta z Matejem Čujovičem kot eno. Skupaj sta rasla na Loškem odru, kajne?

Tako je. Situacije v predstavi so take, da je treba pokazati zelo iskrena čustva, s katerimi v likih dveh klošarjev Saše in Bouhce lahko zares prepričaš gledalce. Ko soigralec to čustvo ponudi, ga ti zgrabiš – in obratno. Z Matejem nama je res uspelo, pripomogli pa so tudi vsi ostali, še posebej Petra Krančan in Jan Bertoncelj. Komaj čakam konec epidemije, da spet na oder stopimo v polni postavi, tako starejši kolegi in kolegice kot mlajša ekipa, ki trenutno navdušuje v »Podeželskih plejbojih«.

Niste nikoli pomislili, da bi poskusili na igralski akademiji, kot recimo vaša odrska

kolega Tamara Avguštin in Iztok Drabik Jug?

Seveda sem. Imel sem celo načrt, da bi šel študirat dramsko igro na AGRFT, a se je življenje obrnilo drugače. Po gimnaziji sem bil že prijavljen na sprejemni preizkus, a nisem imel opravljenih matur. Meta je tako mene kot Iztoka podpirala k študiju. Njemu je pri 33 letih uspelo priti na akademijo in se je dokazal kot odličen igralec.

Znašel sem se v gostinstvu. Tu se postavlja večno vprašanje, ali bi bila prava odločitev profesionalna pot ali je igranje v gledališču boljše imeti za zraven, za meditacijo, za trening, sprostitiv. Tako kot je, mi kar ustreza. Je pa res, da sem za trenutne razmere izbral dve najbolj grozni panogi – gostinstvo in kulturo. Na neki način nas imajo vsi radi, hkrati pa so lahko najprej brez nas.

Kaj lahko ljubiteljski gledališki igralec pričakuje v svoji ustvarjalni prihodnosti?

Izzivov mi ne manjka, še vedno imam občutek, da me še vse čaka. Letos se je res vse zgodilo tako nepričakovano, seveda vse te nagrade ne pomenijo, da sem na koncu poti in da odslej naprej lahko igranje jemljem z levo roko. Nisem še požrl vse pameti in prepričan sem, da se lahko še marsikaj naučim, če bom le poslušal režiserje in soustvarjalce. Prav to je v ustvarjalnem procesu pri nastajanju predstave najlepše, da greš dobesedno na trening z vsem bremenom svojega življenja, službe in vsakdana, na gledališkem odru pa dobiš občutek, da si naredil nekaj, kar te tako ali tako ves čas žene. Na ta občutek komaj čakam tudi v prihodnje.

»Spomnim se, kako je sosed iz Predmosta, slikar Ive Šubic, lepega dne pozvonil pri nas doma in mi na vratih izročil sličico ptička brez gnezda. Na zadnji strani je njegovo posvetilo: 'Bojanu za odlično odigrano vlogo Milana v igri Ptički brez gnezda.' To je bila moja prva nagrada – in še danes velja za eno tistih, ki mi pomenijo največ.«

Zanimivosti

Povezuje jih ljubezen do jaslic

Novembra je minilo dvajset let od ustanovitve Društva ljubiteljev jaslic Slovenije. Za prvega predsednika je bil izvoljen pokojni pater dr. Leopold Grčar iz frančiškanskega samostana na Brezjah. Julija letos je bil za novega predsednika izvoljen pater dr. Robert Bahčič z Brezij, kjer je tudi sedež društva.

JOŽE KOŠNJEK

Ko je katoliški tednik Družina na pobudo dr. Nika Kureta (1906–1995) leta 1991 pripravil prvo razstavo jaslic, je bila dana pobuda, da bi ustanovili posebno društvo ljubiteljev jaslic in da bi začeli izdajati svoj časopis,« je v prvi številki revije Jaslice, pred nedavnim je

to dejavnost, saj je bilo izdelovanje in postavljanje jaslic v naši preteklosti vselej izvirno, kulturno in tudi versko dejanje.« Na odprtju razstave je bil tudi najuglednejši strokovnjak za jaslice dr. Niko Kuret, ki si je prizadeval vzbuditi zanimanje za to naše narodno blago in ljudsko ustvarjalnost na tem področju. Dr. Kuret je takrat

samostana v Gornjem Gradu iz leta 1242, ki velja za eno od najstarejših upodobitev Gospodovega rojstva na Slovenskem. Društveni znak je bilo delo Radovljičana Primoža Černeta.

Obdobje patra Leopolda

Novembra leta 2001 je bil na Brezjah ustanovni zbor novega Društva ljubiteljev jaslic Slovenije. Vodenje društva, ki je imelo prvi občni zbor 12. julija leta 2002 na Brezjah, je njegovo vodenje prevzel pater dr. Leopold Grčar, ob dr. Niku Kuretu najboljši poznavalec jaslic na Slovenskem. Društvo je izbralo novo društveno zastavo. Njena zelena barva spominja na mah, na sredini je bel obris Republike Slovenije, na njem pa podoba Marije z Jezusom v košari.

Pater Leopold, ki je umrl na Prešernov dan leta 2020, je o društvu, katerega vodenje je prevzel, zapisal: »Namen Društva ljubiteljev jaslic Slovenije je poglobljati svetopisemsko poročilo o Sveti družini in o Odršenikovem rojstvu ter ustvarjati prijateljske vezi med

izdelovalci jaslic in tistimi, ki jih postavljajo, vse to pa s ciljem ohranjati narodovo izročilo postavljanja jaslic v družinah ter skrbeti za umetniško kvaliteto domačih – slovenskih jaslic.« V letih predsedovanja patra dr. Leopolda Grčarja so bile v številnih slovenskih krajih organizirane razstave jaslic, od Jurkloštra, kraja smrti Veronike Deseniške, do Svine Gore, Gornjega Grada in Dravograda. Veliko slovenskih izdelovalcev jaslic je sodelovalo na tradicionalnih razstavah »100 Presepi« v Vatikanu, vrhunec pa je bila svetovna razstava jaslic v organizaciji Mednarodnega betlehemskega muzeja, dopolnjena s slovenskimi jaslicami, med 14. novembrom leta 2003 in 15. februarjem leta 2004 v cerkvi Svetega Jožefa v Ljubljani. Novembra leta 2012 je bilo Društvo ljubiteljev jaslic Slovenije sprejeto v mednarodno jasličarsko zvezo Universalis Feoderatio Praeseptica. Še pred uradno ustanovitvijo Društva ljubiteljev jaslic so konec leta 2000 v opuščeni samostanski hlevih frančiškanskega samosta-

»Jaslice imajo res čarovno moč: človeka predstavijo iz sive vsakdanjosti in mrkih skrbi v Božji svet Zgodb. Ki smo ga spoznali v nežnih otroških letih. Meni nič, tebi nič se znajde v Palestini, roma po Sveti deželi, ne da bi moral na daljno in nevarno pot čez morje in ne da bi ga bilo kaj prida denarja veljalo.« (Dr. Niko Kuret leta 1941)

na na Brezjah uredili Muzej jaslic. Pater dr. Leopold Grčar je bil med pobudniki ustanovitve muzeja, živel je z njim, ga vodil in dočkal tudi njegovo prenovo in razširitev leta 2016. V njem je sedaj nad 450 jaslic iz 73 držav sveta, zato je razumljivo, da je sedež društva ostal na Brezjah.

Pater Bahčič novi predsednik

Po smrti patra dr. Leopolda Grčarja je Društvo začasno vodil podpredsednik Drago Kozinc. Zadnji dan letošnjega julija je bil na Brezjah občni zbor, na katerem so za predsednika izvolili gvardijana frančiškanskega



Pokojni pater dr. Leopold Grčar, prvi predsednik Društva ljubiteljev jaslic Slovenije / Foto: Muzej jaslic Brezje



Pater dr. Robert Bahčič, novi predsednik Društva ljubiteljev jaslic Slovenije / Foto: Gorazd Kavčič

Ob dvajsetletnici Društva ljubiteljev jaslic Slovenije bo izšla posebna publikacija z naslovom V ponižnosti Bog išče človeka. Predsednik društva pater dr. Robert Bahčič piše o zgodovini društva, dr. Damjan J. Ovsec pa o jaslicah. Objavljeni bosta pismi predsednika mednarodnega združenja jasličarjev in papeža Frančiška o jaslicah, članki o Plečniku kot mojstru majhnih predmetov, o Kroparju Luku Šolarju in razmišljanja patra Bahčiča in dr. Andreje Eržen Firšt.

izšla 25. številka, zapisal takratni odgovorni urednik časnika Družina Franci Petrič, gorenjski rojak iz Rateč. Prva slovenska razstava jaslic je bila novembra leta 1991 v prostorih škofijske knjigarne na Mačkovi 6 v Ljubljani, kasnejše razstave pa so bile v prostorih Družine na Krekovem trgu. Glavni urednik Družine dr. Janez Gril je razloge za postavitev razstave in ustanovitve Društva ljubiteljev jaslic opisal takole: »Spodbuditi želimo ustvarjalno domišljijo poklicnih in ljubiteljskih izdelovalcev jaslic, ponovno ustanoviti Društvo izdelovalcev in ljubiteljev jaslic, oživiti

poudaril, da imajo jaslice že svoje častljivo mesto v naši slovenski kulturi in so kljubovale času, ki je že za nami in je takšne stvari preganjal. Zanimivo je, da se je že med trajanjem razstave v takratno Društvo jasličarjev vpisalo 276 članov. Petega decembra leta 1993 je bilo organizirano njihovo prvo srečanje, ki ga ima dr. Janez Gril za ustanovni dan Društva prijateljev jaslic. Decembra leta 1995 so člani novega društva uresničili zadnjo željo takrat že pokojnega dr. Kureta: izdajo revije z naslovom Jaslice. Društvo je izbralo tudi grb. Oblikovan je bil po pečatu benediktinskega



Jaslice Maksima Gasparija iz leta 1919 v Muzeju jaslic na Brezjah / Foto: Gorazd Kavčič



Naslovnica biltena ob dvajsetletnici Društva ljubiteljev jaslic Slovenije

samostana na Brezjah in rektorja Marijine bazilike patra dr. Roberta Bahčiča. »Jaslice so zame klic k molitvi. V sobi imam sliko Jezusovo rojstvo, pred katero vsakdan molim rožni venec. Jezusovo rojstvo me uči ponižnosti, preprostosti in ljubezni, ki jo ima bog do vsakega izmed nas. Vse to želimo pokazati z izdelovanjem jaslic. Jaslice so nas vedno zbiralke k molitvi in tako je še danes,« je po izvolitvi za

predsednika povedal pater dr. Robert Bahčič. Med svoje glavne predsedniške naloge je postavil povezovanje društev, ki v svojih krajih skrbijo za vsakoletne razstave jaslic, in ustvarjalcev ter vseh, ki jim je tematika uprizarjanja Jezusovega rojstva blizu. Pomembno se mu zdi tudi povezovanje društev na mednarodni ravni, pri čemer ima pomembno vlogo tudi Muzej jaslic na Brezjah.

Zgodbe

Za srečo ni treba veliko

V devetčlanski družini Zupan iz Sore pri Medvodah se zelo veselijo božično-novoletnih praznikov. »Pomembno nam je samo, da smo lahko doma, drug z drugim, se pogovarjamo,« je povedala Katja Zupan, mamica sedmih otrok, in dodala, da skušajo v tem času vsaj malo nadoknaditi tisto, za kar jim med letom zmanjkuje časa.

ANA ŠUBIC

Za družino Zupan iz Sore pri Medvodah bo danes poseben dan. Tik pred prazniki se bodo mamica Katja in njenih sedem otrok po dveh tednih službene odsotnosti razveselili moža in očeta Jakoba, s katerim se bodo prepuščali mirnemu prazničnemu vzdušju in si oddahnili od napornega vsakdana. Katja je namreč kljub sedmim otrokom zaposlena še kot učiteljica matematike in računalniških predmetov na eni od kranjskih osnovnih šol, Jakob pa dela v telekomunikacijah, pogosto v tujini. »Zgodi se, da je odsoten tudi mesec ali dva, vendar se ne smem pritoževati, saj je zelo delaven in se trudi,« je Katja pohvalila svojega moža.

Pri Zupanovih se zelo veselijo praznikov in prihajajočih prostih dni. »Zelo jih potrebujemo, pa saj jih v bistvu tudi drugi, cel svet. Življenjski tempo je vse hitrejši, ogromno delamo. Čez praznike sicer ne bomo počeli nič posebnega. Smo skromni. Pomembno nam je samo, da smo lahko doma, drug z drugim, se pogovarjamo. Obiskati nameravamo taščo in svakinjo v Ljubljani, z mojimi pripraviti kaj dobrega za pojediti ... V tem času skušamo vsaj malo nadoknaditi tisto, za kar nam med letom zmanjkuje časa.«

Od nekdaj sta si želela veliko družino

Katja in Jakob Zupan sta si že od nekdaj želela veliko družino. Takrat sicer nista razmišljala o sedmih otrocih, sta pa o petih. »Taki se najdemo skupaj, takšne energije se privlačijo. Ne predstavljam si, da bi imela moškega, ki bi si želel dva otroka,« je v smehu pristavila Katja.

Prvorojenko Nano, ki ima danes šestnajst let in obiskuje Škofijsko gimnazijo v Šentvidu, je povila pri 23 letih, sicer pa se je kot študentka razveselila še dveh sinov: Juša, ki je sedaj v devetem razredu, in Maksa, ki je v osmem. Sledijo šestošolec Žak, četrtošolec Tom ter hčerki Ženja, ki obiskuje zadnje leto vrtca, in Sofia, ki je nedavno upihnila tretjo svečko. Na vprašanje, ali se bo njihova družina še kaj povečala, je Katja odgovorila, da bo prihodnje leto dopolnila štirideset let in da je

že malce stara za dojenčka. »Mislim, da sva končala pri sedmih otrocih, ne morem pa tega z gotovostjo trditi, saj se še vedno lahko zgodi. In tudi če bi se, sem prepričana, da bi bili novega družinskega člana vsi zelo veseli. Marsikateri pari imajo težave s plodnostjo, obiskujejo terapije, čakajo na oploditve. Z možem imava srečo, da sva oba zdrava in sva si lahko ustvarila tako veliko družino.«

Brez babic ne bi šlo

Ob moževi službeni odsotnosti sta Katji v veliko pomoč mati in tašča. »Brez babic ne bi šlo. Moja mami živi v isti hiši. Zjutraj je kaos, a moram zaradi dela prva od doma in je ona tista, ki pomaga urediti otroke, poskrbi, da se fantje, ki so bolj flegmatični, pravočasno odpravijo v šolo, hčerki pa odpelje v vrtec. Ogromno mi pomaga tudi tašča, ki sicer živi v Ljubljani, a mi kljub temu vsak dan prinese kosilo. Ko pridem utrujena iz službe, imam običajno že skuhano. Prav tako ogromno pomaga pri prevozi fantov na treninge nogometa. Starejši trije trenirajo v Ljubljani, mlajši sin pa v Medvodah in se vozi s sosedi, kar mi res veliko odvrne. Smo pa v naši hiši takšni, da imamo radi otroke, nikoli nam niso bili v napoto ali odveč. Nadstropje pod nami živi brat z ženo in tremi hčerkami, tako da je v hiši skupaj deset otrok. Res smo dobra družina, zelo v redu funkcioniramo skupaj, lahko se zanesemo drug na drugega, si pomagamo in upam, da si bomo tako vračali celo življenje,« je dejala Katja.

Na začetku sta z možem pomoč odklanjala in sta skušala vse postoriti sama. A družina se je večala, prav tako obveznosti in tako je prišlo do trenutka, ko sta si morala priznati, da ne zmoreta vsega sama, da ne prosita za pomoč. »Ko je prišlo do tega, mi ni bilo najbolj prijetno. Vendar je bil odziv tistih, ki sva jih prosila za pomoč, res dober. Sčasoma sem spoznala, da bi to morali vsi početi – povedati, da potrebujemo pomoč in si nesebično pomagati. Tudi sosedo sem že prosila, da je peljala mojega sina na trening.«

Treba je biti skromen

Katja je poudarila, da je pomoč babic tista, ki ji



Jakob in Katja Zupan sta si že od nekdaj želela veliko družino. Sprva sta razmišljala o petih otrocih, danes imata še dva več.

omogoča, da kljub sedmim otrokom lahko hodi v službo. »Neverjetni sta. Če ju nekaj prosim, vem, da bo to tudi naredeno,« je hvaležna Katja. Brez njene plače bi z možem težko preživljala sedem otrok. Kot pravi, je stereotip, da so vse velike družine na socialni podpori, zmoten, prav tako tudi, da imajo nekateri toliko otrok, da bi prejeli več otroških dodatkov. »Ne vem, če je kdo tak heroj, da bi se zaradi financ odločil za otroke. Zdi se mi, da si za otroke ali pa nisi. Je pa v velikih družinah, četudi sta oba starša zaposlena, treba biti skromen. Ko je treba kupiti bunde, zimске čevlje, si takoj ob nekaj sto evrov. Zato je fino, da imamo še mojo plačo, da si lahko privoščimo kaj več, da otroci niso preveč prikrajšani,« je pojasnila Katja.

Otroci se naučijo deliti

Odraščanje v velikih družinah otrokom prinese marsikatero koristno izkušnjo. Naučijo se deliti z drugimi, prilagajati drugim osebam različnih karakterjev, starejši otroci lažje razumejo ravnanje mlajših ... »Najmlajša hči je zadnjič starejšemu bratu razrezala cel matematični zvezek, pa se ni jezila. Pred leti bi ponorel. Lažje je tudi ločijo, kaj je prava

krivica in kaj zgolj nesrečna situacija, za katero ni nihče kriv,« je naštevila Katja.

Letošnje leto je bilo za Zupanove naporno. V času šolanja na daljavo je Katja po Zoomu učila okoli 190 učencev v šoli in hkrati šolala še pet svojih otrok, poleg tega je imela doma še najmlajši hčerki. »Bledlo se mi je. V tistem trenutku sem menila, da moram vse narediti za službo. Posledično sem se s svojimi otroki premalo ukvarjala, kar se je odrazilo tudi na njihovih ocenah. Mogoče bi zdaj naredila ravno obratno: da bi vzela dopust in raje šolala svoje otroke, saj vsega nisem zmogla,« razmišlja Katja. Je pa vesela, da se je letos po šestnajstih letih znebila previjanja in plenice, ko se jih je odvadila še najmlajša hči. »Zame je bil to velik premik.« Kljub temu je gospodinjinskih opravil ogromno. Ob našem obisku je pralni stroj vrtel že šesto perilo v tistem dnevu, sicer pa v povprečju vsak dan pere vsaj dvakrat, nam je zaupala.

Otroci so ji veliko dali

Odrekanja in prilaganja je veliko, a Katja pravi, da je z veliko družino ogromno pridobila. »Meni osebno je to pomagalo. Postala sem bolj skromna, mirna. Pred leti

sem znala biti glasna, sedaj, pri sedmih otrocih, ne vpim več. Opažam tudi, da za svojo srečo ne potrebujem veliko; pravzaprav potrebujem zelo malo. Meni je že čisto dovolj, da mož pride domov. Nekoč sem imela precej večje želje. So pa otroci tudi moje ogledalo; v njihovem obnašanju se velikokrat kaže moje obnašanje do drugih. Včasih sem kar zgrožena, a vidim, da se obnašajo tako, kot sem jih jaz naučila. Moja duša je potrebovala otroke, da sem dojele določene stvari, ki jih brez tega ne bi.«

Kljub veliki družini in službi je Katja odprta tudi za pridobivanje novih znanj. »Oba z možem sva taka, da naju zanima ogromno stvari. Ne vem, kje sva se našla,« je pristavila v smehu. Upa, da se bodo tudi njuni otroci naučili, da se je dobro vse življenje učiti. Pred leti, ko je njena prva hči pristala v bolnišnici, je Katja začela spoznavati naravno zdravljenje, izobrazila se je za naturopatinjo. »Naučila sem se toliko, da lahko skoraj vse pozdravim doma, razen če bi bilo res kaj zelo hudo narobe. Zdi se mi, da mamica najbolje pozna svojega otroka,« je dejala. Rada se udeleži tudi ponujenih dodatnih izobraževanj, ki ji

pridejo prav pri pedagoškem delu v šoli.

Občuduje tudi mame, ki se odločijo ostati doma. »Ob veliko otrocih imajo ogromno dela, da vse postorijo. Pri nas doma imamo bolj kaos. (smeh) Po navadi se te mame ukvarjajo s še kakšno drugo dejavnostjo: nekatere pečejo, druge pletejo ... Vse so izjemne,« je poudarila.

Veseli se prihodnosti

Za prihodnje leto si želi predvsem, da bi njena družina ostala zdrava, da bosta z možem lahko delala, otroci pa normalno hodili v šolo. Podobno kot ostali si želi tudi, da bi se izvili iz primeža covida-19 in z njim povezanih ukrepov. Ob tem je opozorila, da so koronarazmere marsikje poglobile stiske, osamljenost, povzročile depresijo in anksioznost. »Tega je danes veliko in se ne sme skrivati. Tudi v šoli govorimo o tem,« je razložila. »So pa po svoje to tudi zanimivi časi. Marsikaj smo se naučili, škoda sicer, da na ta način, ampak očitno to potrebujemo. Veselim se prihodnosti; verjamem, da bo spodbudna. Občutek imam, da bo vse čisto drugače, da se bodo v svetu dogajale velike spremembe,« je dodala Katja Zupan.

30 let R Slovenije

Republika Slovenija – trideset let

S tridesetimi leti je Republika Slovenija starejša, kot je bila prva Jugoslavija. S tridesetimi leti je Republika Slovenija že dočakala dve tretjini starosti Ljudske in Socialistične Republike Slovenije (in seveda druge Jugoslavije). Če so prvo Jugoslavijo uničili druga svetovna vojna, revolucija in še kaj, je druga Jugoslavija razpadla v seriji padcev komunističnih režimov. V zgodovino je šla kot poseben primer propada še ene socialistične utopije – to pot samoupravne.

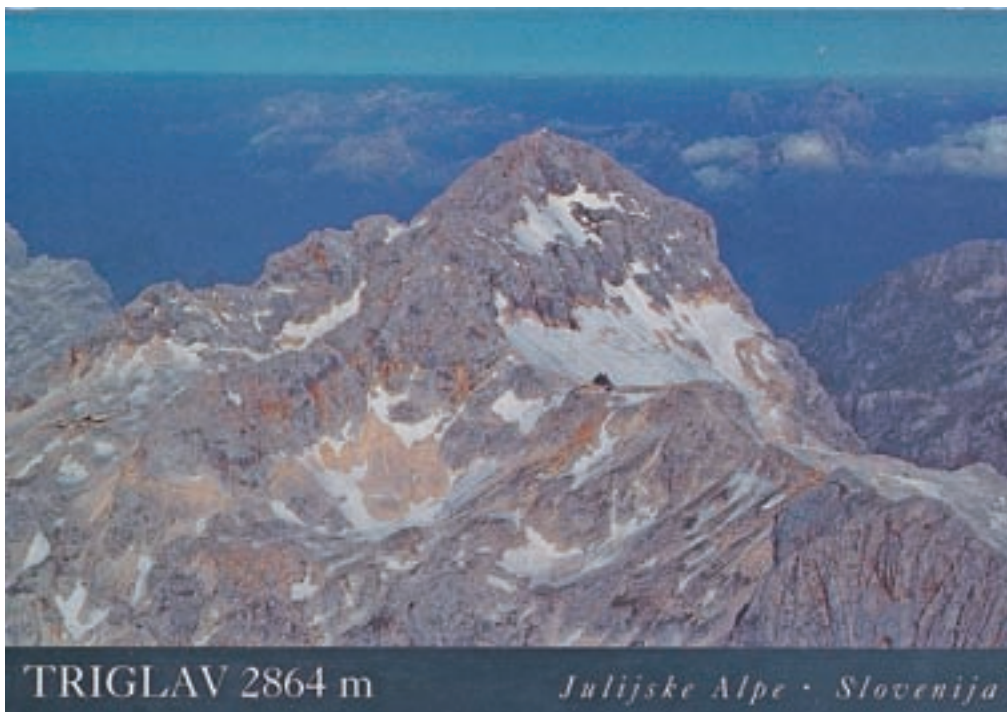
JOŽE DEŽMAN

V Sloveniji se – kot v vsaki demokraciji – še vedno bijejo velike politične in spominske vojne o tem, od kod smo prišli, kje smo in kam želimo iti. Pri tem pa preveč pozabljamo, da smo uspešno uresničili temeljna cilja, ki jih je v zadnjih dveh stoletjih skušala na ta ali oni način doseči večina narodov. Gre za vzpostavitev nacionalne države in vzpostavitev gospodarsko in politično kar najbolj preživetveno sposobnega sistema vladanja. Kot takega večina držav na zemlji izbira pluralno demokracijo, pravno državo in tržno ekonomijo. In Republika Slovenija je v tej večini človeštva.

Ko sem pisal nekaj utrinikov o letošnjem prazničnem letu za Letopis Gorenjskega glasa, sem poudaril dva dosežka.

Največja vojaška zmaga v slovenski zgodovini

Tomaž Kladnik je na predstavitvi zanimivega pregleda slovenskih vojsk v 20. stoletju (Zadišalo je po slovenski vojski) poudaril, da je zmaga v vojni za obrambo Republike Slovenije leta 1991 največja vojaška zmaga v slovenski zgodovini. To



Razglednica Triglava iz zbirke Gorenjskega muzeja. Razglednica datira v obdobje 1997/1998.

je trditev, ki je še nismo ponotranjili. Ko jo sprejmemo, potem sprejmemo enkratnost in neponovljivost zmage, ki so jo nova slovenska oblast, nova slovenska vojska in policija z enotnim sodelovanjem prebivalstva izbojevale s kar najmanj prelite krvi in razdejanja. To je zmaga, v kateri so se tudi komunistične elite z udeležbo pri tej zmagi kar najbolj učinkovito odpovedale temeljem režima, ki je nastal v krvavi vojni in revoluciji. Zato Kladnik upravičeno

poudarja, da se je nova slovenska vojska imenovala Teritorialna obramba, ker je bilo tako ime zakonsko predpisano. Dejansko pa Teritorialna obramba RS pomeni direktno negacijo in rušenje temeljev, na katerih je temeljila Teritorialna obramba Socialistične RS in tudi partizanska vojska. Teritorialna obramba RS je sledila ukazom Vlade RS, ki jo je vodil Lojze Peterle, neizbrisno pa so jo s svojim vodenjem in nastopanje zaznamovali ministri Janez Janša, Igor

Bavčar in Jelko Kacin. Čas bi bil, da bi tudi v določenih veteranskih vrstah teh nekaj osnovnih dejstev došli in sprejeli.

Največje blagostanje v zgodovini

Statistika je lahko dovolj varljiva, pa vendar so v Statističnem uradu RS v obletniških objavah in predstavah pregledno in nazorno ilustrirali mnoge značilnosti slovenskega razvoja. Omenimo zlasti

publikacijo Slovenija od 1991 do danes, pregled statističnih podatkov.

Že osnovna razvojna dejstva so zgovorna: »Od osamosvojitve Slovenije do danes se je bruto domači proizvod (BDP) realno povečal za 91,4 odstotka. Nominalno se je v celotnem obdobju od leta 1991 do leta 2020 povečal za več kot 3.000 odstotkov: z nekaj manj kot 1,5 milijarde EUR v letu 1991 na 46,3 milijarde EUR v letu 2020.

Leta 1991 je znašal BDP na prebivalca 5.131 EUR, leta 2020 pa 22.014 EUR (4-krat višji v 2020 kot pred 29 leti).

Cene so naraščale počasneje od plač – stopnja inflacije v zadnjih 30 letih (v obdobju od januarja 1991 do januarja 2020) je znašala 2.437,2 odstotka.

Neenakost porazdelitve dohodka se je od leta 1997 do leta 2019 (dohodkovno leto 2018) nekoliko znižala. Do leta 2008 se je postopno zniževala, z začetkom krize v letu 2009 je začela naraščati, v zadnjih 5 letih pa se ponovno znižuje.

Država je ves čas po osamosvojitvi ustvarjala tekoči primanjkljaj, saj njeni prihodki niso zadoščali za pokrivanje odhodkov. Kljub temu je bil javnofinančni primanjkljaj razmeroma

obvladljiv vse do svetovne finančne in gospodarske krize, ko se je povzpел na 15 odstotkov BDP.«

Podatki nam nadaljevaljo razmeroma prijazno zrcalo. Republika Slovenija živi in se razvija v krogu najrazvitejših. Z Republiko Slovenijo smo dosegli blagostanje, kakršnega še ni bilo. Brez osamosvojitve in vrnitve v zahodni kulturni krog nam kaj takega ne bi uspelo.

Srečno!

Skozi letošnje leto sta Gorenjski muzej in Gorenjski glas združila moči in tedensko opozarjala na praznično tridesetletnico Republike Slovenije. To je zgodovina, na kateri lahko gradimo naprej. Ob vseh tegobah sedanjosti in možnih sencah prihodnosti nam dosežki vzbujajo optimizem.

Knjiga, v kateri bomo objavili vse prispevke, ki ste jih brali v Glasu, bo tako voščilo kot tudi zagotovilo, da se bosta Gorenjski muzej in Gorenjski glas v takem sodelovanju združila tudi v prihodnje.

Voščim vam prazničen dan enotnosti in samostojnosti, blagoslovljen božič in veselo novo leto! Ter vsega miru in dobrega v letu 2022.

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Franc Kos iz prve generacije šolanih zgodovinarjev

PETER COLNAR



V Selcih se je 24. decembra 1853 rodil zgodovinar Franc Kos. Pripada prvi generaciji znanstvenih zgodovinarjev v Sloveniji. Raziskoval je naseljevanje in pokristjanjevanje Slovencev. Med letoma 1874 in 1878 je na dunajski univerzi študiral zgodovino, zemljepis in kot tretji predmet slavistiko. Leta 1881 je doktoriral iz antične zgodovine Makedonije. Bil je najpomembnejši zgodovinar prve generacije slovenskih šolanih zgodovinarjev. V letih 1902–1928 je v petih zvezkih izdal temeljno delo slovenskega zgodovinarstva Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku od leta 500 do 1246. Njegovo raziskovalno delo

se deli v več skupin. V vrsti razprav in v uvodih v Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku je sistematično obravnaval zgodovino Slovencev do leta 1269. V uvodih k vsaki knjigi je postal tudi oris slovenske zgodovine (historična geografija, politična in cerkvena, v četrti knjigi pa tudi kulturna zgodovina. V posmrtni izdaji pete knjige je uvod napisal sin Milko Kos. Zbral je tudi velik del virov za naslednja stoletja, od tega je v dunajskem državnem arhivu pridobil nad 5.000 do takrat še neobjavljenih regestov (kratki povzetki vsebine listine) iz 13. do 15. stoletja.

Že pred začetkom izdajanja Gradiva je posvetil več

razprav zgodovini slovenskega ozemlja pred prihodom ter naselitvijo Slovanov. Večkrat je obravnaval slovensko zgodovino v dobi pokristjanjevanja, v zgodovini 9. stoletja pa je poleg več razprav posvetil svojo prvo knjigo Spomenica tisočletnice Metodove smrti (1885).

Umrli je v Ljubljani 14. marca 1924.

Za razvoj slovenske zgodovinske kritične misli so pomembne zlasti njegove ocene iz prvih let dela. V vsem svojem delu je ostal predvsem pri kritičnem presojanju virov in dejstev, manj pa se je loteval globljih vprašanj zgodovinskega razvoja in njegovih vzročnih

Zanimivi Gorenjci in dogodki tedna iz dežele Kranjske:

- V Ljubljani se je 20. 12. 1912 rodil prevajalec, publicist in profesor Marijan Tavčar. Zadnjih 18 let je živel v Škofji Loki. Po očetu je bil nečak pisatelja Ivana Tavčarja. Umrli je 27. 11. 1981 v Škofji Loki
- V Ljubljani se je 21. 12. 1938 rodil slaščičar, kuhar in učitelj kuharstva Janez Lenček. Po Obrtni šoli za slaščičarje v Kranju, ki jo je zaključil leta 1955, je leta 1957 končal kuharsko smer na Gostinski šoli v Ljubljani.
- V Ljubljani se je 23. 12. 1887 rodil zdravnik Božidar Fajdiga. Bil je izreden diagnostik, nestor medicine na Gorenjskem. Za svoje bolnike je predpisoval magistralna zdravila. Nekatera njegova modificirana zdravila za posameznike izdelujejo Gorenjske lekarne v Kranju še danes. Umrli je v Kranju 20. 12. 1966.

povezav. Ostro je zavračal avtohtonistične teorije in se načelno upravljal ob ravnanju slovenske zgodovine le v okviru posameznih zgodovinskih dežel. Napisal je skupino del o Škofji Loki (Doneski k zgodovini Škofje Loke in njenega okraja), pa tudi številne razprave, posvečene zgodovini

Goriške (K zgodovini Goriške v srednjem veku). Velja za utemeljitelja slovenskega znanstveno-kritičnega zgodovinarstva.

Njegova sinova, ki ju je imel z ženo Marijo, po rodu Furlanko, sta zgodovinar Milko Kos in slikar Gojmir Anton Kos, oba profesorja in akademika.

Dogajanja ob gradnji železnice

GORAZD STARIHA

spolnost in nasilje

S primerom desetletne Friderike Bauer, hčere železniškega nadzornika Ignaca Bauerja iz Logatca, so opravili zelo hitro. Mala je avgusta 1859 prijavila železniškega paznika Ignaca Nerata, da ji je rekel, naj gre za skladownico drv pri železniškem skladišču, kamor je prišel za njo, se naslonil nanjo, odpel hlače in ji z neko stvarjo silil med nogi. Ker jo je to bolelo, mu je rekla, naj neha, kar je tudi storil in odšel. Zdravniški pregled je pokazal, da je bila popolna devica in torej ni bilo osnove za zločin, še celo za prestop ne. Primer so odstopili okrajnemu uradu Planina v morebitno nadaljnje uradno postopanje.

Posilstvo na železnici je prijavila tudi 17-letna dekla Marijana Sedej. Dvaindvajsetega maja 1857 se je odpravila k ranocelniku Francu Jurešiču v železniški špital v Notranjih Goricah, da bi dobila kako zdravilo proti bolečinam v grlu. Jurešič jo je peljal v neko sobo v špitalu in ji predlagal, da se mu meseno vda. Ko ni hotela slišati za to, je zaklenil vrata, zaprl oknice, jo zgrabil za telo, vrgel na posteljo in meseno zlorabil. Vse skupaj je trajalo pol ure, medtem je stalno jokala. Bil je močan možki in se mu ni mogla upirati. Po njenem bi jokanje in dogodek moral opaziti paznik Andrej Žagar pri svojih

obhodih, vendar je ta to zanimal. Marijane po prvotni prijavi niso mogli več izslediti, da bi jo podrobneje izprašali in telesno preiskali. Preiskavo so seveda ukinitili.

Za konec poglavja o spolnem nasilju ob gradnji železnice še prijava dogodka v klasičnem stilu Divjega zehoda. Maja 1847 je okrajna gosposka Zalog pri Moravčah povpraševala o primeru, iz katerega izhaja, da so trije italijanski železniški delavci posilili Ano Petrovič v postelji pri oddajevalcu stanovanj Janezu Vukiču, ki so ga ob tej priložnosti še oropali. Pet Italijanov naj bi tam popreje precej ur popivalo, potem pa so se trije odločili še za posiljevanje in ropanje.

Sodomija

Med prakse zadovoljevanja spolnih potreb, ki so imele svoje mesto v kazenskih zakonikih, je sodila tudi sodomija. V obravnavanem času sodomija ni pomenila zgolj občevanja z živalmi, pač pa tudi homoseksualnost. Kazenski zakonik iz leta 1852 je določal: »Kakor hudodelstvo se kaznujejo tudi sledeče nesramnosti:

- I. Nečistost zoper naravo ali natoro, to je
 - a) z živalmi;
 - b) z osebami ravno istega spola.«

Vaš razgled



December je čas obdarovanj, ko se tudi na občinah spomnijo na tiste, s katerimi so skozi celo leto tesneje sodelovali. Takole uporabno in okusno darilo so pripravili na Občini Medvode. Z njim promovirajo blagovno znamko Od Jakoba do Jakoba in skozi lokalne ponudnike. Gre za protokolarno darilo, ki je aktualno vse leto. M. B. / Foto: Gorazd Kavčič



V predbožičnih dneh veselega pričakovanja si vzemimo čas drug za drugega ter podarimo toplo besedo ali pogled razumevanja, spoštovanja in hvaležnosti soljudem, denimo marljivim cestnim delavcem, ki tudi v mrzlih zimskih jutrih skrbno obnavljajo cestne površine – naj nas te zapeljejo v lepši jutri. S. L. / Foto: Tina Dokl

Peklaj, »peklenski« priimek, pa ne iz pekla, 1. del

TINO MAMIĆ

Peklaj je izvirno slovenski priimek, ki izvira iz besede pekel. A to ne pomeni, da je prvi Peklaj prišel iz pekla, ampak da prihaja iz kraja, ki spominja na pekel. Mogoče je imel hišo v temačni globeli ali je bila njegova hiša

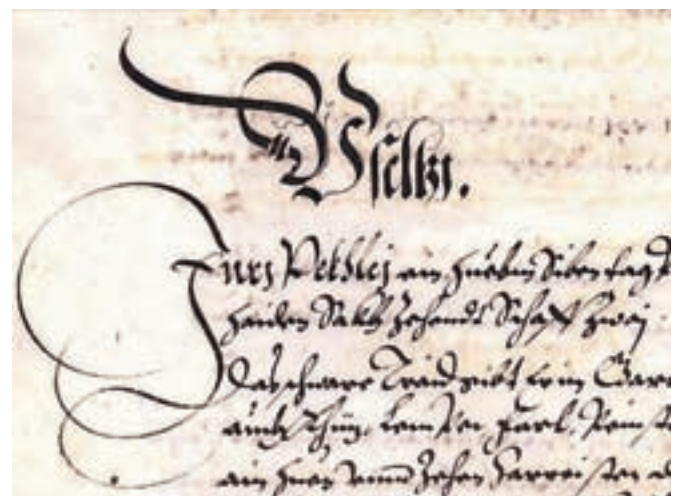
najbližja kaki kraški jami. Prvi nosilec priimka tako nima nobene zveze s pojmom pekla, ampak gre za prebivalca kraja s »peklenskim« imenom.

V Sloveniji živi 271 ljudi s priimkom Peklaj (2021). Največ v osrednjeslovenski regiji, Ljubljanski kotlini.

Število je v zadnjem poldrugetem desetletju rahlo padlo, leta 2006 je bilo vseh Peklajev 280. Drugod po svetu priimka ne najdemo. Je pa priimek Peklaj – po svetu je 29 ljudi s tem priimkom – verjetno različica Peklaja. Priimek je pograbski. Doma je iz Polhograbskih

dolomitov, od koder se je razširil v dolino: na vzhod v Ljubljansko kotlino in na severozahod na Gorenjsko. Iz katere globeli je doma prvi Peklaj, ni jasno. Polhograjsko hribovje turisti občudujemo zaradi slikovitih grebenov in razglednih vrhov, globeli in grabnov pa ne opazimo. A jih je kar veliko. Blogger in kolesar Matej Zalar je osrčje Dolomitov imenoval kar dežela grabnov. Nič čudnega torej, da iz dežele grabnov izvira priimek Peklaj.

Podobno so nastali tudi priimki Peklari, Peklič, Pekenik, Peklenk. Jezikoslovec dr. Marko Snoj opozarja, da pomanjševalnica Peklič označuje ozek prehod, z

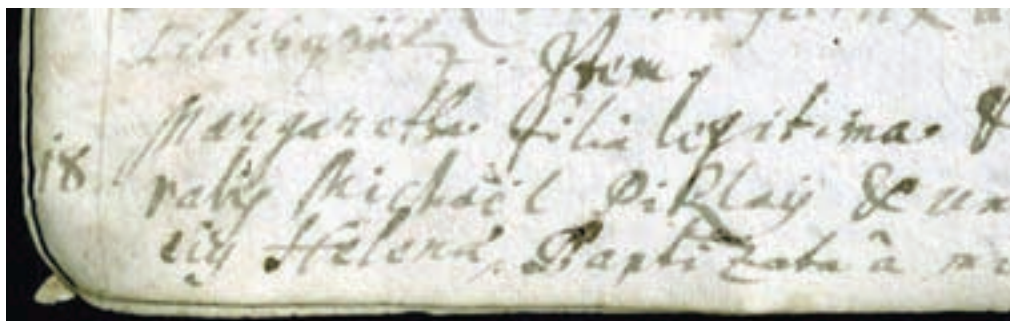


Jurij Peklaj v urbarju leta 1589, ki ga hrani Arhiv Republike Slovenije (SI AS 1074/138, str. 136).

obeh strani obdan z drevesi. Našteva tudi podobne besede v drugih slovanskih jezikih: hrvaška Paklenica (zaradi nahajališča žvepla), makedonski Peklani, beloruski Peklič, poljski kraj Pieklo, češki Peklo in slovaška Peklina in Peklany. Snoj pravi, da priimek Peklaj označuje posestnika iz kraja Pekel, ki je nastal tako kot denimo

priimek Vrščaj za posestnika Vršiča ali vršiča, manjšega vrha.

Snoj pravi, da je beseda pekel v praslovanščini pomenila smolo. Pomen besede pa se je razvil zaradi predstave, da se grešniki po smrti v peklu cvrejo v raztopljeni smoli. V urbarju za Škofjo Loko iz leta 1560 je štirikrat zabeležen priimek Pekel.



Krst Marjete Peklaj iz daljnega leta 1623. Knjigo hrani Nadškofijski arhiv Ljubljana (K 1622–1625 Polhov Gradec, str. 28)



HUMOR, HOROSKOP

Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki **Gorenjskega glasa**, izkoristite popust v višini 10 odstotkov. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: **040 514 975**.

Gorenjski Glas

HOROSKOP

TANJA



- Oven (21. 3.–21. 4.)

V pričakovanju praznikov boste ves teden prežeti s pozitivno energijo in v stalnem hitenju, da ne bi česa slučajno pozabili. Nekaj časa imate še za razne opravke in nakupe, prav veliko pa ne več. Brez skrbi, vse bo šlo po načrtu.
- Bik (22. 4.–20. 5.)

Na samem začetku se boste prepričevali, da vam nikakor ne more uspeti to, kar ste si zadali, a k sreči boste vseeno vztrajali do konca. In ne bo vam žal, saj vam uspe želeno. Trma je tudi dobra lastnost, vztrajnost pa sodi zraven.
- Dvojčka (21. 5.–21. 6.)

Kdor čaka, dočaka. V tem tednu vas čaka marsikaj lepega. Prepletali se bodo različni dogodki, čeprav z različnimi ljudmi in zgodbami. A vsaka ima svoj pomen in svoj način. Konec je enosmernih cest, sedaj bo le avtocesta.
- Rak (22. 6.–22. 7.)

Pred nami je čas, ko vsi v nekem smislu počivamo, ampak pri vas bo ravno nasprotno. Pa to ne pomeni, da niste bili marljivi, enostavno imate preveč vsega in za večino stvari ste sami. Ponujena vam bo pomoč – sprejmite jo.
- Lev (23. 7.–23. 8.)

V tem obdobju imate lahko največje zasluzke, ko se vam denar obrača sam od sebe. Vsota vam bo rasla, z njo pa tudi vaše razpoloženje, ki bo na višku. Odločitev za večjo družbo bo najboljša izbira. Sprostili se boste in uživali.
- Devica (24. 8.–23. 9.)

Nekaj dni boste imeli občutek, da ste sam, in zaradi tega boste žalostni. Potem pa sledi presenečenje od ljudi, ki so vam sicer blizu, vendar ste jim postavili meje. Pomoč bo prišla v različnih podobah, vse pa vam prinese mir in osebno potrditev.
- Tehtnica (24. 9.–23. 10.)

Jasno in glasno boste dali vedeti, kakšna so vaša pričakovanja in da z manj od tega ne boste zadovoljni. Ne bo nobenih negativnih posledic, morda vzhichenje in ponovno zanimanje. Prav je, da pokažete svoj obraz in se ne pretvarjate več.
- Škorpion (24. 10.–22. 11.)

Vsi okoli vas se bodo veselili in uživali v prazničnem vzdušju, vi pa se ne boste mogli prepustiti, dokler ne boste vsega naredili. Tudi za vas pridejo dnevi, ko boste lahko izpregli in se predali vsem čarobnim trenutkom ter se umirili.
- Strelec (23. 11.–21. 12.)

Še vedno se niste dokončno odločili za daljše potovanje. Pregarjajo vas dvomi, ki pa niso utemeljeni. Pogovor z nekom vam odpre oči, nato vendarle izberete najboljšo možnost. In to je tujina in vse, kar sodi zraven. Prijetno s koristnim.
- Kozorog (22. 12.–20. 1.)

Večina ljudi se ukvarja z dogajanjem okoli praznikov, božičnih in novoletnih. Vi pa poleg vsega beležite še osebni praznik. Ni kaj, kar veliko zanimivih in pestrih dogodkov je pred vami. Ko boste že mislili, da se vam bo izšlo, boste presenečeni.
- Vodnar (21. 1.–19. 2.)

Vsak dan nam prinese kaj novega in v resnici nihče ne ve, točno kaj. Naj bodo to besede, ki božajo dušo, naj bo dogodek, ki preseneti, lahko darilo, iskren objem, nesebična pozornost in pomoč. V vsakem primeru se boste prepustili sprotnim trenutkom.
- Ribi (20. 2.–20. 3.)

Ne boste več iskali razlogov, zakaj se ne bi imeli lepo in sprejemali samo tistih trenutkov, ki štejejo. Radi delate bilanco, pa ne finančno, ampak čustveno – in nikoli se vam ne izide po pričakovanjih. Tokrat se bodo vloge zamenjale.



TA JE DOBRA

Poslanec

Poslanec gre po ulici in sreča mamico z otrokom. Otrok pokaže s prstom nanj in začne kričati: »Mamica, glej – poslanec, poslanec!«
Poslanec je presenečen in mu reče: »Ja, fantek, kako pa ti veš, da sem jaz poslanec?«
Oglasi se mamica: »Sej ne ve, da ste poslanec, samo r-j-a še ne zna izgovoriti!«

Konj in traktor

Kmeta se prepirata in prvi drugemu zabrusi: »Konj!«
»Kdo mi to reče, traktor zahojeni!« se razburi drugi.
»Zakaj si mi pa rekel traktor?« se začudi prvi.
»Ker ima traktor devetdeset konj.«

XXXXL

Precej razkošna gospodična pride v lekarno in vpraša: »Imate kondome XXXL velikosti?«
»Imamo. Jih boste vzeli?«
»Ne. Bom pa počakala, da vidim, kdo jih bo kupil.«

Zgodnje kikirikanje

Zakaj petelini tako zgodaj kikirikajo?
Ker ko se zbudijo kokoši, ne pridejo več do besede.

Šteje

Mož in žena, poročena že vrsto let, sedita na kavču. Nenadoma mož vpraša: »Kolikokrat si me doslej prevarala?«
Tišina.
Mož slabe volje malo glasneje: »No, povej mi, kolikokrat si me prevarala?«
Žena: »Kaj se dereš, a ne vidiš, da štejem?!«

LAŽJI SUDOKU

8	2	4	6				5	
1					4	6		8
	6		7	9				4
	3			5		8		2
		7	2		1	9		
2		1		3			4	
3				4	9		7	
6		8	1					5
	9				5	4	8	

Rešitev:

1	8	9	5	9	2	6	4
5	6	2	1	3	7	9	8
9	2	6	7	8	1	5	3
2	7	9	8	6	1	3	5
6	9	1	8	2	4	5	7
3	4	5	9	1	7	2	6
7	1	3	5	7	9	8	2
8	3	4	2	5	6	1	9

TEŽJI SUDOKU

1	8	6		4		3	2	
			2		7			
		4	1		3	5		
2	3						7	8
8	4						6	5
		7	9		4	8		
			3		6			
	9	2		5		7	3	

Rešitev:

9	2	7	5	8	2	6	4
2	7	9	1	6	3	5	8
1	5	8	2	6	4	9	3
5	9	2	3	7	1	8	6
6	8	1	9	4	5	3	7
8	2	5	9	1	7	3	6
7	1	3	4	8	2	9	5
3	6	4	9	5	8	7	1

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil: B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

GORNJESAVSKI MUZEJ JESENICE, CESTA FRANCETA PREŠERNA 45, JESENICE

Nova muzejska trgovinica

v Muzeju Kranjska Gora



Skrbno izbrani izdelki, ki bodo ob prihajajočih praznikih poskrbeli za toplino doma.

Muzej Kranjska Gora – Liznjekova domačija
Borovška cesta 63
4280 Kranjska Gora
T: 04 5881 999
E: muzej.liznjek@gmj.si
www.gmj.si/
liznjekova-domacija-kranjska-gora/
facebook.com/lizjekovadomacija



	GORENJSKI GLAS	POLET (KNJIŽNO)	NEKDANJI TURŠKI VELIKAS	JUDOVSKA MESTNA CETRT	ROY BLACK	PESNIK EROTIKE	GLAVNO MESTO BABILONJE		
	GL. MESTO HRVAŠKE	3							
	PREDNIKI NEMCEV								
GORENJSKI GLAS	DEL. MATE-MATIKE							NEIME-NOVANA OSEBA	POKLON
	ZALO OBLE-CEN MOŠKI								
PRISTAŠ ELEATOV				12	ZUNANUJ DEL KROGA				
					ŽLAHTNA TKANINA				
PREMIK PO ZRAKU			KONICA, VELIKA OS				4		
EVA MOŠKON	6		MODEL, VZOREC V MANJSEM MERILU	AMERIŠKA IGRALKA (SHARON)	NAŠA PEVKA (ELDA)				
DIVJA KOZA					KOREO-GRAF OTRIN			SOSED IRANCA	GLAVNO MESTO ALBANJE
					PEVEC DRA-GOJEVIC				
ANATOLIJ (KRAJŠE)				14		KOS SUKANCA			
						JOPIČ, JAKNA			
KIPAR IN RISAR PIRNAT							RAFKO IRGOLIČ		
							LOVSKI RAJON		
GORENJSKI GLAS	PRODA-JALEC NA SEJMU	IT. NAFTNI KONCERN			HRV. NOGO-METAŠ (GORAN)			16	
	NAŠA CELJINA				GORSKO GOSTIŠČE UPORABA				
SEJANJE									
IGRALKA LONGORIA		9		GL. MESTO ARMENIJE					
				OBDOBJE, TRIAS					
JURE ROVAN			TRAVNIK (STAR.)					21	
			AM. FILMSKI KIPEC						
HOLANDSKI SLIKAR IN GRAFIK (KAREL DE)				RTV SPI-KERKA (IDA)				SESTAVINA V ŠKROBU	TVORBA V CITO-PLAZMI
				PRIPADNIK DRAVIDOV					
KROŽNI DEL CERKVE S KUPOLO						MIK, DRAŽ			
						KRAJ PRI DOMŽALAH			
LOVEC NA RAKE			7		IGRA S KARTAMI				
					HOKEJŠT SIMŠIČ				
GORENJSKI GLAS	SLOVENSKI IGRALEC (MARKO)	MESTO V TURČIJI			13		IGOR BERIBAK		
	RAZSTAVNA TABLA						SRBSKI PATRIARH		
ZAGOVOR IZOSTANKA	18							1	
KRAJ PRI SEVNICI									
			ANTIČNO RACUNALO, ABAKUS	MITOLOŠKI LETALEC					
				PEVKA BARUCA					
						PADEC	IZIDOR (KRAJŠE)		
							GLASBENIK SMOLAR		
AMILOZA ENDEMIT IRINEJ MOOR ŠARABON	SL. PEVEC (M. R.)								
	VREMENSKA PRIPRAVA								
TKANINA ZA PERILO					SL. PESNIK (MITJA)				
					KARTA PRI TAROKU				
REKA V TURČIJI, ARAKS	10			GLINASTA PIŠCAL				20	
				REKA V FRANCIJI					
OTOČJE VALEUTH				HRVAŠKA NAFTNA DRUŽBA	22		ŽIVAL, KI USPEVA NA DOLOČENEM OZEMLJU GR. JUNAK		
OLIVER STONE			SUROVINA ZA IZDELA-VO BARVIL	TRAVNIK, ZELENICA				MODEL VO-ZILA LADA	
				KROGLASTA BAKTERIJA				VELIKA JEZA	
MANJŠI PRESKOK ALI SKOK						5	ŽIVALSKO LEGLO	VRAG, HUDIČ	
								PESNICA ČERNEJ	
KINEMA-TOGRAF					INDIJSKO ZENSKO OBLAČILO	POLŽ BREZ HIŠICE			MI, VI, ?
									HRVAŠKA IGRALKA (NINA)
POLDRAG KAMEN		2				LITINA, ULIV	FERDINAND PO DOMAČE JUDOVSKE KRALJ		11
									KAREL OSTIR
									OBDOBJE, EPOHA
ZEMELJSKI TEČAJ				MESTO V ITALIJI				ŠPANSKI NOG. KLUB	
				DRAGO JANČAR				THOMAS NELSON	
	IGRALEC ELBA					NEKDANJI KISAR	23		
	OBDELANO POLJE				19	SOSEDA FINKE			

1. nagrada: 2 vstopnici za Muzej Kranjska Gora in zbornik Med Julijci in Karavankami; **2. nagrada:** 2 vstopnici za Muzej Kranjska Gora in knjiga Stanka Koširja Niti podobno; **3. nagrada:** 2 vstopnici za Muzej Kranjska Gora in zbornik Od romarja do sodobnega turista. **Nagrajenci lahko nagrade prevzamejo na recepciji Muzeja Kranjska Gora.**

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do petka, 7. januarja 2022, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24

Postavili enaindvajset jaslic

V Srednji vasi pri Šenčurju so na prostem postavili enaindvajset jaslic in pravljčni gozd.

JANEZ KUCHAR

Srednja vas – Kot je povedala Dragica Markun, so se domačini na njeno pobudo odločili, da postavijo jaslice zunaj, na prostem, kjer bodo na ogled do svečnice. Krajanje so za to priložnost pogledali tudi po podstrešjih in našli nekaj zelo lepih starih jaslic, za katere bi bilo škoda, da bi se izgubile, saj so del naše kulturne dediščine. Jaslice so postavljene na dvoriščih oziroma ob hišah, in sicer po domače pr' Aleš, pr' Markunov'mu Blažu, pr' Kurnikov Ani, pr' Šternovmo Tonet, pr' Lenk, pr' Klensarj', pr' Pilarj', pr' Jurčk', pr' Jančet, pr' Kernovmo Janezu, pr' Križnarj' in pr' Lebn' ... Jana



Jaslice pr' Kurnek je postavila Dragica Markun.

Smrekar iz Šenčurja je postavila na ogled jaslice, poslikane na kamnu, z jaslicami pa sodelujeta na razstavi tudi Ivan Kropivnik z Zgornjega Brnika in Avgust Starovašnik iz Grada pod



Na Markunovem vrtu sredi vasi gori na božičnem drevesu okoli trinajst tisoč lučk.



Tončka Prdan vsak dan ob pravljčnem gozdu pripoveduje otrokom pravljice.

Krvavcem. Pri gasilskem domu v Srednji vasi pa je Dragica Markun ob pomoči domačih gasilcev postavila lepo osvetljen pravljčni gozd, ob katerem pa lahko otroci vse do novega leta,

razen 24. in 31. decembra, vsak dan ob 17. uri poslušajo pravljico s praznično vsebino. Okoli 13 tisoč lučk pa krasi božično drevo, ki stoji na vrtu družine Markun v Srednji vasi.

Nabirajo korake za pot okrog sveta

Kranjska območna enota Zavarovalnice Triglav je z letošnjo donacijo ob koncu leta podprla projekt Osnovne šole Helene Puhar Kranj z naslovom Hodim in odkrivam svet.

MATEJA RANT

Kranj – V Zavarovalnici Triglav ob koncu leta že tradicionalno namenijo denarna sredstva v dobrodelne namene. Letos so se odločili podpreti projekt Osnovne šole Helene Puhar Kranj, v okviru katerega tamkajšnji učenci in zaposleni s hojo nabirajo metre oziroma kilometre, s seštevkom prehojenih razdalj pa bodo ponazorili potovanje po zemeljski obli.

S ponazoritvijo prehojenih razdalj namreč potujejo med kraji in tako z medpredmetnim povezovanjem spoznavajo značilnosti posameznih krajev, držav in celin, so razložili. Učence so dodatno spodbudili k hoji in h gibanju na splošno s pedometri za merjenje korakov in športnimi urami s funkcijo GPS za sledenje. »Od začetka projekta vsak prehojen korak ni le korak. Je del nečesa večjega, zanimivejšega,« je poudaril



Zavarovalnica Triglav je z donacijo ob koncu leta podprla projekt Osnovne šole Helene Puhar Kranj Hodim in odkrivam svet. / Foto: arhiv Zavarovalnice Triglav

ravnatelj OŠ Helene Puhar Kranj Janez Cuderman, ki je med mnogimi pozitivnimi učinki projekta poudaril, da učenci tako več časa preživijo na svežem zraku, so telesno aktivni, bolj zdravi, vzdržljivi in še bolj medsebojno povezani. Želijo si,

da hoja postane del življenjskega sloga njihovih učencev in družin. »Izobraževanje, spodbujanje zdravega življenjskega sloga in vednoželjnosti prek različnih projektov so pomembni v luči ustvarjanja lepšega vsakdana in varnejše prihodnosti. Pri

tem ima naša zavarovalnica vselej v mislih tudi ranljive skupine, kot so učenci s posebnimi potrebami,« pa je ob donaciji Osnovni šoli Helene Puhar Kranj poudarila direktorica Območne enote Kranj Zavarovalnice Triglav Mihaela Perčič.

Slovenski velikani v knjižnici Gimnazije Kranj

Kranj – Pet dijakin Gimnazije Kranj je tretje leto zapored nadaljevalo delo svojih predhodnic ter za koledar za prihodnje leto ustvarilo novo serijo portretov Slovenk in Slovencev, ki so pomembno zaznamovali prostor in čas. Portrete si je zdaj mogoče ogledati tudi na razstavi v knjižnici Gimnazije Kranj, januarja pa se potujoča razstava seli na TAM-TAM plakate pred Mestno knjižnico Kranj, je razložila njihova mentorica Nataša Kne in dodala, da bo razstava svojo pot nadaljevala marca, ko bodo portrete razstavili še v Galeriji Mestne občine Kranj. Pri risanju portretov v maniri starih mojstrov, zgolj z rjavo barvico, so se letos Gaji Bumbar, ki je sodelovala že pri obeh predhodnih projektih, pridružile še Ula Simonič, Monika Sunesko, Klara Stariha in Lavra Šubic. Pod njihovimi prsti je oživel nov ducat portretov velikih osebnosti slovenske zgodovine: Alma Karlin, Rihard Jakopič, Kristina Gorišek Novaković, Nejc Zaplotnik, Oton Župančič, Kristina Brenk, Stanko Bloudek, pater Simon Ašič, Ita Rina, Josip Plemelj, Franja Bojc Bidovec in Janez Bleiweis. Skupaj so tako v isti tehniki ustvarili že 36 portretov slovenskih velikánov.



Foto: Gorazd Kavčič

PREJELI SMO

Čudoviti večer

V ponedeljek, 20. decembra 2021, je bil zame čudovit večer. Okoli 19. ure so me pri Kavarni Veronika ustavili otroci Osnovne šole Frana Albrehta z učiteljicama Tamara in Jana. Zapeli in zai-grali so mi kitico božično-novoletne pesmi in mi izročili prijetno voščilo ob bližajočih se praznikih. Bil sem zelo presenečen, vesel in ponosen, da se tudi v današnjih časih najde skupina osnovnošolcev

z učiteljicama, ki ti tako polepšajo praznični čas.

Dragi osnovnošolci, spoštovani učiteljici Tamara in Jana, iskrene pohvale za izvrstno in unikatno idejo, kako mimoidočim polepšati ta najlepši čas leta. Obenem bi se vam rad zahvalil, ker ste mi polepšal ne samo dan, ampak celotni praznični čas. Tega dogodka zagotovo še dolgo ne bom pozabil. Vsem bralkam in bralcem želim vse dobro v letu 2022!

DAMJAN KERN



ZA upanje

Prinesimo upanje
družinam in posameznikom
v večjih stiskah.

UPANJE5 na 1919
UPANJE10 na 1919

S poslanim SMS sporočilom
boste darovali 5 ali 10 EUR.

Prispevajo lahko uporabniki
Telekoma Slovenije, A1,
Telemacha, T-2 in Bob.

 **Karitas**
www.karitas.si

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrтка do 11. ure!
Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630
TURISTIČNI BONI: RADENCI 13.–18.2., **MORAVSKE TOPLICE** 13.–18. 2., **BERNARDIN** 14.–18. 2., **STRUNJAN** 9.–14. 3., **ŠMARJEŠKE TOPLICE** 3.–8. 4., **DOLENJSKE TOPLICE** 3.–8. 3., **AKCIJA BANJA VRUČICA S TERAPIJAMI** 5.–12. 2.; **NOVO – BANJA KULAŠI** 15.–25. 2., **MORJE: DUGI OTOK, LASTOVO, OREBIČ. Vesel Božič in Srečno Novo Leto! www.rozmanbus.si**

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki **Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.**

OBVESTILA

Pisarna kranjskih upokojencev zaprta

Kranj – Društvo upokojencev Kranj obvešča člane društva, da bo društvena pisarna zadnji teden v mesecu decembru (27. in 29. decembra) zaprta.

KINO SPORED

CINEPLEXX, KRANJ	KINO SORA, ŠKOFJA LOKA
Sobota, 25. 12. 17.00, 18.00, 20.00 MATRICA: OBUDITEV 15.30, 18.20, 20.10, 21.10 SPIDER-MAN: NI POTI DOMOV 18.40 VOLK IN LEV 20.50 LETOS BOŽIČ ODPADE 15.45, 17.50 ZAPOJ 2, sinhro. 16.30 ZAPOJ 2, 3D, sinhro. 20.40 HIŠA GUCCI 16.00 ČAROBNO POTOVANJE NA LUNO, sinhro.	Sobota, 25. 12. 17.00 POZABLJENI BOŽIČ 19.00 MATRICA: OBUDITEV Nedelja, 26. 12. 16.30 ZAPOJ 2, 3D, sinhro. 19.00 MATRICA: OBUDITEV Ponedeljek, 27. 12. 18.00 SPIDER-MAN: NI POTI DOMOV Organizatorji filmskih predstav si pridržujejo pravico do spremembe programa.

Radio  Sora

Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3

RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

Radio Triglav®

Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice

Gorenjska 96 MHz

RADIO ZA RADOVEDNE

Podarite naročnino na Gorenjski glas

Gorenjski glas izhaja ravno prav pogosto – dvakrat tedensko, zato k branju ne sili vsak dan, pač pa se bere postopoma – petkovo številko ob koncu tedna in torkovo vse do petka.

Pokličite nas po telefonu na številko 04/201 42 41 ali nam pišite na e-naslov narocnine@g-glas.si in skupaj bomo poiskali najboljšo možnost za znesek, ki ga boste določili vi. To pomeni, da ni nujno, da poklonite letno naročnino, saj so na voljo tudi druge možnosti.

Gorenjski glas bo obdarovancem prinašal zanimive novice iz čisto vseh, tudi najmanjših krajev Gorenjske. In teh novic se ne da najti nikjer drugje!

Obdarite svoje najdražje z zvestim prijateljem.

Gorenjski Glas

www.gorenjskiglas.si



Jelko okrasila s kvačkanimi izdelki

Jana Smolej iz Bašlja pri Preddvoru je letos svojo novoletno smrečico okrasila s kvačkanimi okraski. Celo špica zanjo je dobila kvačkan vzorec.

ALENKA BRUN

Bašelj – Jana Smolej se je s kvačkanjem in pletenjem spoznala kot otrok. Takrat se je naučila osnov. Spomni se, da je bil njen prvi izdelek šal. Sedaj, ko so otroci odrasli, se je kvačkanja in pletenja lotila resneje. Znanje je začela pridobivati s pomočjo spleta, predvsem na YouTubu. Tokrat se je odločila, da domačo smrečico in novoletno jelko v službi okraši s kvačkanimi novoletnimi okraski. Na domači (umetni) novoletni jelki naštejemo 25 kvačkanih krogel različnih velikosti in vzorcev; kar lepo število je tudi snežink – ravno tako različnih velikosti, najdemo celo zvonček in ponekod jelko krasi še kakšen kvačkani angelček. Tudi ti se med seboj razlikujejo: eni so samo beli, drugi imajo srebrno obrobo. Zakaj se je odločila za belo barvo, vprašamo. Bela se ji zdi vedno modna barva, čeprav doda, da so ji sicer svetovali, naj pri izbiri barve upošteva trende in da je letos v modi vijolična. In je celo začela z vijolično, vendar je

končni videz poskusne snežinke ni prepričal. »Sploh ni izpadlo dobro,« pojasni. Ker se je kvačkanja okrasov lotila prvič, je še precej eksperimentirala in se tudi še sproti učila, pove. Za okraske je uporabila bombaž, tanjšega in debelejšega. »Pri 'bunkici' iz debelejšega bombaža vidimo, da je bolj kompaktna,« pokaže na eno. Pa vzorci, nadaljujemo. »Te sem vse našla na spletu,« odgovori. Razloži, da je snežinke najprej nakvačkala, jih pripela z bucikami na površino, jih premazala s škrobom in pustila, da so se posušile. Pri kroglicah pa je uporabila metodo z balonom, kjer so ene ravno tako »poštirkane«, ene pa premazane s kombinacijo lepila za les in vode. Slednje je morda celo boljša odločitev za krogle, razmišlja na glas. Pojasni: »Najprej nakvačkaš zgornji ali spodnji del kroglice, potem ju povežeš skupaj, notri napihneš balon – s tem določiš tudi velikost okraska – nato sledita premaz in sušenje.« Balon v njej pa na koncu počiš, še doda.



Pri Smolejevih krasijo novoletno smrečico kvačkane krogle različnih velikosti, angelčki in snežinke.

Kot smo že omenili, je s kvačkanimi okraski Jana Smolej okrasila tudi novoletno jelko v službi, zato smo

radovedni, kaj porečejo ljudje ob pogledu nanjo. »Ljudem je všeč,« še pove z nasmehom.

LOTO

Rezultati 102. kroga – 22. december 2021
4, 12, 21, 23, 24, 28, 33 in 38

Loto PLUS: **3, 5, 6, 9, 12, 29, 31 in 8**
Lotko: **7 5 0 9 2 4**

Sklad 103. kroga za Sedmico: **390.000 EUR**
Sklad 103. kroga za PLUS: **720.000 EUR**
Sklad 103. kroga za Lotko: **150.000 EUR**

Nagrajenci nagradne križanke, objavljene v reviji Glasnik, ki je izšla v torek, 30. novembra 2021, z geslom Slastni praznični piškoti so: 1. nagrado, darilno kartico Obi v vrednosti 20 EUR, prejme **Ana Kralj** iz Kranja, 2. in 3. nagrado, knjigo Več kot sanje/ Jaz, midva, mi, prejmeta **Tina Bunič** in **Anka Sedlovski** iz Kranja.

Sponzor nagradne križanke, ki je bila objavljena 10. 12. 2021 v Gorenjskem glasu, je bilo podjetje Avtohiša Vrtač, d.o.o., iz Stražišča pri Kranju. Nagrajenci: 1. nagrada: vikend paket VW NOVI POLO – **MAGDA ŠTULAR**, PODNART, 2. nagrada: enodnevna uporaba VW NOVI POLO – **KAROL CAR**, KOMENDA, 3. nagrada: poklanja Gorenjski glas – **DANICA ZAPLOTNIK**, PREDDVOR.

Vsem nagrajencem čestitamo!



Otroci kuhamo

ZA VNO BRUŽENO IN VNO PRILAGODITEV

V knjigi je veliko receptov prikazanih s fotografijami korak za korakom, z nasveti in namigi. Tu so jedi, kakršne imajo otroci najraje, od receptov, ob katerih smo odraščali že njihovi starši in stari straši, do domiselnih sodobnih receptov – za zajtrk in malico, za kosilo in večerjo, za piknik in zabavo, za slaskanje in za praznike.

Mehka vezava, 22 x 29 cm, 112 strani

4 EUR

* poštšina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštšina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas



Pikantno pecivo

Doma narejeni hrustljavi prigrizki

Izbirali boste lahko med več kot petdesetimi recepti in pripravili: prestice, kuminove palčke, koruzne krekerje, fino sirovo pecivo, fižolove pogačice, profiterole, empanade, grisine, pirine krekerje, sirove polžke, svedrce s slanino, čapate in druge hrustljave dobrote.

Trda vezava, 16 cm x 22 cm, 88 strani

870 EUR

* poštšina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštšina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

MALI OGLASI

T: 201 42 47

E: malioglasim@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:

za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!

Delovni čas:

ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.

NEPREMIČNINE

STANOVANJA

KUPIM

STANOVANJE ali manjšo hišo. Sem resen kupec, tel.: 070/391-822

21003139

ODDAM

DVOSOBNO stanovanje v hiši, 95 m², opremljeno, občina Šenčur, cena 600 EUR/mesec, tel.: 031/374-706

21003127

fesst

FESST, d. o. o., nepremičninska družba, Koroška c 2, Kranj, Telefon: 236 73 73 Faks: 236 73 70 E-pošta: info@fesst.si Internet: www.fesst.si

POSESTI

PRODAM

5 vrstnih gradbenih parcel, površine 5.050 m2, s pridobljenim OPPN, tel.: 04/59-61-902, 031/724-542

21003153

NAJBOLJŠE

kmetijsko zemljišče (njava, travnik), 3.000 m2. Voglje, občina Šenčur, tel.: 041/350-348

21003146

AVTOVLEKA MEGA

ODKUPIMO:

• POŠKODOVANA VOZILA

• KARAMBOLIRANA VOZILA

• VOZILA V OKVARI

• RABLJENA VOZILA

GREGA MEZE S.P., LESCE

M: 040 629 675

ODVOZ VOZIL NA RAZGRADNJO.

MEGA, GREGA MEZE S.P., HLEBCE 16 B, LESCE

133 RECEPTOV

Gerdt Wolfgang Sievers

PAŠTETE

in drugi mesni shranki

Število strani: 168 / Mere : 16,3 x 22 cm

16 EUR

* poštšina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Ce želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

GOSPODINJSKI APARATI

KUPIM

AKUMULATORSKO krtačo Karcher, za tepihe, tel.: 041/276-485

21003132

HOBI

KUPIM

ZNAČKE, kovance, odlikovanja, ure, slike, srebrnino, luči ..., tel.: 068/173-293

21003149

KNJIGE, PUBLIKACIJE

PRODAM

ZGODBE Sv. pisma, komplet 18 snopičev, od 1899–1916. Cena 9.000 EUR, tel.: 040/567-544

21003144

STARINE

KUPIM

STARINE: mizarski ponk, skrinje, razglednice, kipe in drobnarije, tel.: 051/258-936

21002943

OTROŠKA OPREMA

PRODAM

OTROŠKI voziček Zorrem, lepo ohranjen, za simbolično ceno, tel.: 040/332-590

21003128

OTROŠKO

hojco, cena 10 EUR, tel.: 068/640-150

21003135

MEDICINSKI PRIPOMOČKI

PRODAM

SKORAJ nov predalnik za razgibavanje rok ali nog, pri rehabilitaciji ali za starejše, tel.: 040/556-060

21003140

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

VITEL Uniforest 5 t 60 m jeklenice, skoraj nov, cena 1.600 EUR, tel.: 040/313-570

21003134

KUPIM

TRAKTOR in nekaj traktorskih priključkov, tel.: 041/680-684

21003141

PRIDELKI

PRODAM

ČRNO redkev, kolerabo, česen, javorjeve in bukovne plohe ter deske, tel.: 031/372-504

21003126

KORUZO

in tritikalo, krmilno, tel.: 040/355-865

21003151

STORITVE

NUDIM

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zaves, plise zaves, komarniki, markize, www.asteriks.net

21002940

ADAPTACIJA

– vsa gradbena dela od temeljev do strehe, fasade, škarpe, urejanje dvorišč, tlakovanje, asfalt, ograje, dimniki, izolacija – po zelo ugodni ceni. LEARD, d.o.o., Pivka 11, Naklo, tel.: 041/583-163

21002945

PEČARSTVO,

lončene peči, zidani kamini, kmečke peči, obnova, popravilo, izdelava, izris. Trgovina Kamin, Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska cesta 2, Radovljica, tel.: 040/364-636

21002913

SANACIJE,

obnove dimnikov z inox cevmi, povrtavanje, rušenje, pozidava, montažni dimniki, dimniške kape. Garancija 10 let. Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska 2, Radovljica, tel.: 041/229-246

21002914

IŠČEM

IŠČEM

gospodinj, staro od 45 do 52 let, tel.: 070/725-755

21003145

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

14 dni staro teličko simentalco, tel.: 040/529-834

21003156

KOKOŠI

– nesnice, jarkice, rjave in črne pred nesnostjo. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec s.p., Mlakarjeva ul. 45, Šenčur, tel.: 041/710-113

21002942

BIKCA

simentalca, starega 7 mesecev, tel.: 040/186-141

21003129

BIKCA

ČB/RJ/LIM, starega 10 dni, Bohinj, tel.: 041/557-575

21003155

JAGNJETA,

teža od 25 do 35 kg, za rejo ali zakol, tel.: 040/539-023

21003130

KRAVO

in telico simentalco, visoko brejo, ter štajerskega petelina, tel.: 041/416-241

21003152

KRAVO

simentalco, po drugi telitvi, dobro mlekarico, tel.: 041/812-096

21003154

OSLIČKA,

starega 6 mesecev, prijažen do ljudi in drugih živali, cena 250 EUR, tel.: 041/758-972

21003123

PUJSKE,

krškopoljske pasme, za rejo ali zakol, tel.: 041/280-380

21003157

TELICO

simentalco, staro 20 mesecev, za zakol, ter cepilec drv, tel.: 041/481-588

21003137

TELICO

in kravo, tel.: 04/57-21-605

21003142

TELIČKO

LS, staro 7 dni, tel.: 051/336-281

21003133

KUPIM

NAJVEČJI

ODKUPOVALEC živine za Avstrijo - Kogler. Plačilo v 3 dneh, eko plus. Oddamo v rejo pitance, bikce in teličke. Kogler Franz A. d.o.o., Parmova 53, Ljubljana, tel.: 064/130-081

21002941

ZAPOSLOTVE (m/ž)

NUDIM

ZAPOSlimo skladiščnika-viličarista za naklad in razklad blaga z viličarjem. AGRO MOBIL, d.o.o., Letališka 37, Senčur. Prijave po telefonu: 041 698 385 g. Boštjan Bertoncelj (podjetje Agromobil) ali po e-pošti: bostjan.bertoncelj@agromobil.si

21003074

ZAPOSlimo

prodajalko za polovični delovni čas, za nedoločen čas. Marco's, d.o.o., Zg. Bitnje 245, Zabnica, tel.: 041/633-195

21003105

ZASEBNI STIKI

IZOBRAŽENEGA vitalnega upokojenca do 70 let, za gore, potovanja, morje, smučanje, kulturo ... tisa135@gmail.com

21003060

RAZNO

PRODAM

200 I kovinski sod s pipco in 300 I kovinski sod s pipco, tel.: 041/505-621

21003136

DVE

osebni tehtnici, kot novi, cena 7 EUR, tel.: 041/276-485

21003131

JEDILNO

mizo 80 x 120, zložljivo posteljo in akumulacijski vrtnalnik, tel.: 040/705-145

21003124

STISKALEC

pločevink, cena 30 EUR, tel.: 041/255-636

21003125

ZAHVALA

V 53. letu starosti nas je zapustil naš dragi sin, brat, stric, svak, nečak

BRANKO FRELIH

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, sodelavcem v podjetju Alples za prvo pomoč, denarno pomoč in izrečena sožalja. Hvala gasilcem in reševalni službi. Hvala pogrebniemu zavodu Hipnos. Hvala gospodu župniku Tinetu Skoku in kaplanu Mateju Rusu za pogrebni obred in sveto mašo. Hvala pevcem Janezu Trilerju in Francetu Tušku za sočutno petje. Hvala vsem imenovanim in neimenovanim za izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče, svete maše in denarno pomoč.

Žalujoci vsi domači

ZAHVALA

Kogar imaš rad, nikoli ne umre ... Le daleč, daleč je.

V 79. letu nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat

VINKO ZAPLOTNIK

Ob nenadni smrti se zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem, znancem za izrečena sožalja, sveče in maše. Posebna zahvala pogrebni službi Navček, g. kaplanu za opravljen obred, pevcem, nosačem.

Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci vsi njegovi

Šenčur, december 2021

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je zapustila

JULIJANA ČEBAŠEK

roj. Novak

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, sodelavcem in vsem ostalim za izrečena sožalja, darovano cvetje, sveče in vsestransko pomoč. Hvala pogrebni službi Navček. Najlepša hvala gospodu župniku Tomažu Nagodetu za lepo opravljen pogrebni obred. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

Moše, 9. decembra 2021

ZAHVALA

Mirno si zaspal, a spomin nate bo večno ostal.

V 81. letu se je od nas poslovil dragi

JOŽE OSOJNIK

Frizerjev Joža iz Šenčurja

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, še posebno sosedom za izrečeno sožalje, podarjene sveče, cvetje in maše. Velika hvala vsem gasilskim društvom v občini Šenčur, še posebej PGD Šenčur in predsednici Marinki Štern za ganljive besede slovesa. Hvala vsem gasilkam veteranam za besede tolažbe. Posebna zahvala dr. Vavknovi iz ZD Šenčur za strokovno oskrbo in pomoč. Vsem, ki ga boste ohranili v lepem spominu, hvala.

Vsi njegovi

Pričakoval ni nič, dobil pa prvo nagrado – pralni stroj

Ko je v petek, 17. decembra, Tadeju Markiču iz Dupelj zazvonil telefon in mu je Marjan Potočnik, vodja oglasnega trženja na Gorenjskem glasu, sporočil, da je imel srečo pri žrebu in je prejemnik glavne nagrade – pralnega stroja, je Tadej najprej pomislil, da se z njim nekdo šali.

DINA KAVČIČ

Kranj – Tadeja Markiča Gorenjski glas spremlja že celo življenje. Spomni se, da so ga imeli naročenega že starši, in ko je bil Tadej osnovnošolec, je v njem najprej bral strip. Tako Gorenjski glas bere pravzaprav odkar se je tudi z njim naučil brati. Pravi, da z Gorenjskim glasom živi, ga sledi in bere. Pomeni mu vir informacij, v njem izve, kaj se dogaja na Gorenjskem, kje so kulturni dogodki, zabave, veselice, kdo kaj prodaja, kupuje. Poleg Gorenjskega glasa imajo Markičevi naročena še Družino in Ognjišče.

Tadej Markič je upokojen, njegova poklicna pot je bila posvečena gradbeništvu, bil je gradbenik – projektant statik. Prepričan je, da je gradbeništvo motor vsakega razvoja. Ljudje morajo graditi ali piramide in templeje ali pa ceste in prekope, saj je gradnja znak napredka celotne družbe. Nekaj časa je bil direktor Projektivnega podjetja Kranj, zadnjih dvanajst let pred upokojitvijo je opravljal delo republiškega inšpektorja za državne ceste na Inšpekciji za ceste Republike Slovenije. Preverjal je, ali so ceste vzdrževane in prevozne ter skrbel, da se ne



Tadej in Tončka Markič sta se razveselila novega pralnega stroja, ki sta ga podarila – in s tem osrečila nekoga, ki ga je potreboval.

posega v prometni in prosti profil cest. Leta 2007 je pol leta preživel na Kosovu kot civilni funkcionalni strokovnjak, kjer je skrbel za povezavo med vojsko in domačini. Skupaj so gradili ceste, športna igrišča, obnavljali šole, gasili požare itd. Pravi, da so prebivalci Kosova, ki so v večini Srbi in Albanci, prijazni ljudje. Možnost je imel obiskati tudi slovenske sestre usmiljenke, ki v samostanih še danes govorijo slovensko.

Leta 1975 se je poročil, v zakonu so se mu rodili trije

sinovi, ki so vsi poročeni. En sin živi v Kranju, drug v Bohinju, tretji v Münchnu. Skupno ima Tadej osem vnukov. Vsi so navdušeni, da je imel ata srečo in je dobil nov pralni stroj. Oba z ženo Tončko že od mladosti plešeta pri folklorni skupini KUD Srednja vas v Bohinju, zadnja leta v kategoriji »oldtimerjev« oziroma veterancev. Zadnje čase je zaradi covida-19 nastopov malo, sicer pa vsak nastop zahteva precej vaje.

Čeprav je vedel, da v Gorenjskem glasu ob koncu

leta poteka akcija obdarovanja zvestih naročnikov, si niti v sanjah ni predstavljal, da bo prav on srečni dobitnik glavne nagrade. Čisto nič ni pričakoval in bi bil zadovoljen že, če bi dobil knjigo, je povedal. Tako pa je postal srečni lastnik novega pralnega stroja Electrolux. Ker je njegov stari pralni stroj še zelo dober, je novega podaril mladeniču, ki ga nujno potrebuje. S tem se je njegova sreča podvojila, saj je poleg tega, da je bil presenečen sam, presenetil še nekoga – in mu polepšal življenje.

V 107. letu starosti se je poslovila Metka Kavčič

SUZANA P. KOVAČIČ

Tržič – V Domu Petra Uzarja Tržič je v 107. letu v ponedeljek, 20. decembra, umrla Metka Kavčič, Robeževa iz Loma pod Storžičem. Rojena je bila leta 1914 v veliki kmečki družini, na posesti z gostilno, ki je bila znana po Robeževih brzolah. Za otroke je bila kmetija delo in zabava, že kot majhne so jih navajali na delo in skrb za živino in zemljo. Zelo lep spomin je imela Metka na svoje otroštvo, na vse družinske običaje. Poročila se je z Antonom Kavčičem, z rojstvom sinov je ostala doma in skrbela za družino.

Sinova sta zrasla in si ustvarila svoji družini, z možem Antonom pa sta, čeprav bi lahko samo uživala ob upokojitvi, honorarno delala, prosti čas pa preživela v planinah v stalni planinski družini. Za 103. rojstni

dan je dobila svojo prvo knjigo z naslovom Biserni utrinki, Metka Kavčič – 103, lepo vezeno, darilo vseh zaposlenih v Metkinem tretjem domu, Domu Petra Uzarja Tržič. V njej so zajeti utrinki spominov, ki jih je po Metkinih zapisih zbrala tedanja direktorica doma dr. Anamarija Kejžar. »Utrinki njenega življenja, ki ga je polnilo delo vsak dan, spremljala pa molitev in pesem. Predanost družini. Prešeren smeh.« Metke Kavčič danes žal ni več med nami, v spominu bo ostala kot gospa dobre volje z iskrico v očeh. Odzvanjala bo pesem Oj, Triglav, moj dom, ki jo je imela še posebno rada, in njene besede, ki jih je položila v srce drugim: »Moj odgovor na vprašanje, kako živeti in priti do visoke starosti, je: ljubiti življenje, naravo in delo – pa lep uspeh bo imelo.«

Sedežnica popravljena, smučišče obratuje

JASNA PALADIN

Velika planina – Iz družbe Velika planina so sporočili, da jim je uspelo zamenjati dotrajani del na pogonskem sklopu sedežnice Šimnovec, ki se je pokvaril v začetku decembra in zaradi česar narava ni obratovala.

Sedežnico so znova poglali včeraj, 23. decembra, danes, 24. decembra, pa so

odprli tudi smučišče, tekaške proge in nočno sankališče.

Na predbožični večer, 24. decembra, bo v kapelici Marije Snežne v pastirskem naselju tudi tradicionalna polnočnica. Temu bosta prilagojena urnika nihalk in sedežnice, pot od zgornje postaje nihalk do Zelenega roba pa bo osvetljena. Gostilna Zeleni rob bo zaradi trenutnih ukrepov odprta le do 22. ure.

Mercatorjeva donacija Hiši zavetja Palčica

Kranj – Mercator je v sklopu projekta Pravljica vasica pozval ljudi k sodelovanju pri gradnji virtualne vasice, s katero so zbirali denar za Hišo zavetja Palčica. Odziv je bil zelo dober, v kratkem času so zbrali pet tisoč evrov, ki jih je pred dnevi Tomislav Čizmič, predsednik uprave Mercatorja, predal Darji Groznik, predsednici Zveze prijateljev mladine Slovenije. V zvezi bodo donacijo namenili za obnovo in vzdrževanje hiše.

Praznične donacije Varuha zdravja

Kranj – Varuh zdravja, Vzajemna, je letos zimske donacije namenil društvu Humanitarček, ustanovi Fundacija za otroke in društvu Vesele nogice. Pomoč v znesku dvanajst tisoč evrov bo prejemnikom donacije pomagala priskrbeti kurilno olje in tople obroke za starostnike, pri nakupu komunikacijskega pripomočka za osebe s posebnimi potrebami ter pri obdarovanju otrok s posebnimi potrebami in njihovih družin.

Čez Rupovščico po novem mostu

Kranj – Pred dnevi so na mestu starega zaključili izgradnjo novega mostu čez Rupovščico na sotočju s Kokro v Kranju. Novi most je širši, v celoti zgrajen z armiranim betonom in nima več sredinskega podpornega stebra, zato je pretočnost reke pod mostom boljša, so razložili na Mestni občini Kranj (MOK), ki je v izgradnjo novega mostu vložila 240 tisoč evrov. V bližini mostu so uredili še dodatnih šest asfaltiranih parkirnih mest.



Novi most čez Rupovščico je dokončan. / Foto: MOK

vremenska napoved

Danes bo delno jasno, pihal bo jugozahodni veter. Jutri in v nedeljo bo oblačno, občasno bo deževalo. Manj dežja bo na severu Gorenjske. Topleje bo.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK



–6/4 °C

SOBOTA



1/5 °C

NEDELJA



3/6 °C

